

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA KIELCE
NA LATA 2010-2013**

AKTUALIZACJA

STYCZEŃ 2010

Spis treści

Wstęp	3
1. Cel i proces tworzenia strategii	7
2. Charakterystyka Kielc	13
Podstawowe informacje o Kielcach	
2.2. Demografia	14
2.3. Poziom rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej	16
2.4. Aktywność gospodarcza i trendy społeczno-gospodarcze	17
2.5. System pomocy społecznej w Kielcach	20
2.5.1. Kategorie społeczne objęte pomocą społeczną oraz przyczyny udzielania świadczeń	23
2.5.2. Budżet MOPR Kielce	27
2.6. Współpraca władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi	28
2.7. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja	30
2.7.1. Analiza obszarów polityki społecznej	30
a) Poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców	30
b) Kwestia mieszkaniowa	33
c) System opieki zdrowotnej	33
d) Wychowanie i opieka nad dzieckiem	35
e) System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi	54
f) Kwestia bezrobocia w Kielcach	56
g) Kwestia ubóstwa w Kielcach	59
h) Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne	61
2.7.2. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w Kielcach	67
2.7.3. Wnioski, pomysły, propozycje	69
3. Kierunki rozwoju społecznego Kielc 49	71
3.1. Wizja rozwoju	72
3.2. Cele rozwoju oraz zadania realizacyjne	77
4. Zarządzanie realizacją strategii	114
4.1. Podmioty zarządzające realizacją strategii	114
4.2. Instrumenty realizacji strategii	115
4.3. Monitoring i ocena wdrażania strategii	116
4.4. Aktualizacja strategii	118
Zakończenie	119
Załącznik: Wzór i wyniki ankiety	

WSTĘP

Metodą ograniczania państwa opiekuńczego jest decentralizacja, czyli proces, za pomocą którego świadczenia i usługi socjalne są przenoszone z rządu centralnego do mniejszych, lokalnych jednostek czy władz i agencji, o których sądzi się, że są bliżej obywateli i użytkowników. Decentralizacji przypisuje się kilka zalet m.in. sprawniejsze rządzenie przez przybliżenie władzy społecznościom lokalnym. Ten główny kierunek przemian, wprowadzany pod hasłami potrzeby samorządności, odbiurokratyzowania, deregulacji, budowy społeczeństwa obywatelskiego itp., oznacza stopniowe zdejmowanie z państwa troski o sprawy społeczne. Lokalna polityka społeczna odnosi się do sfer gminnego, w którym występuje bezpośrednie, naturalne połączenie istniejących potrzeb i środków. Jej zaletami są m.in. szybkość reakcji podmiotów na ujawniające się problemy społeczne, trafne rozpoznanie sytuacji pojedynczych środowisk, lepsze możliwości wykorzystania lokalnego potencjału społecznego, uwzględnianie lokalnej specyfiki przy formułowaniu diagnozy społecznej, kontrola społeczna sprzyjająca racjonalnej gospodarce środkami materialnymi i zasobami ludzkimi. Dlatego jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia, termin używany od dawna w naukach o wojsku, wszedł do języka pomocy społecznej jako narzędzie rozwiązywania problemów społecznych.

„Strategia to zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągania jakiegoś wyznaczonego celu” ale również *„teoria, a także metody i techniki rozwiązywania określonych problemów badawczych”*¹.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w zasadach określających budowę strategii podaje: *„Nie każdy plan jest strategią. Strategia powinna określać cel, jakim jest rozwiązywanie określonych problemów społecznych (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze wybranych obszarów życia społecznego /.../ oraz sposób, w jaki można go osiągnąć...”*²

Strategia niniejsza uwzględnia ewolucję instytucji pomocy społecznej, jej przejście od realizacji funkcji ratowniczej do prewencyjno-usługowej oraz malejącą opiekuńczą rolę państwa na rzecz pomocy samorządowej i organizacji pozarządowych. W nowej roli pomoc społeczna to instytucja oparta na kapitale społecznym lokalnej społeczności, uwzględniająca

¹ Olechnicki K., Załęski P.(red) *Słownik socjologiczny*, Toruń 1997, s.205

² *Informacje o strategii*, MPiPS, Warszawa, 2006, www.mpips.gov.pl

nową rolę świadczeniobiorców – od biernego klientyzmu do aktywnej partycypacji w procesie pomocy³.

W głównych założeniach metodycznych Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Kielce składa się z:

- diagnozy aktualnego stanu pomocy społecznej w mieście,
- prognozy potrzeb społecznych społeczności lokalnej,
- celu strategicznego ogólnego i celów szczegółowych (operacyjnych),
- metod realizacji celów,
- harmonogramu

oraz przedstawia całościową wizję polityki społecznej w perspektywie czasowej do 2013 roku.

Znowelizowana ustawa o pomocy społecznej w 2004 r. tj. Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 (z późniejszymi zmianami), stanowi kolejny etap budowy nowego systemu aktywnej polityki społecznej w Polsce mając na celu stworzenie solidnego fundamentu polityki opartej na trzech zasadach:

- po pierwsze, w sposób systematyczny i kompleksowy budowana jest sieć bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, oparta na realnych podstawach utrzymania gospodarstw domowych,
- po drugie, tworzy się spójny system wspierający aktywizację osób bezrobotnych na rynku pracy i na polu pomocy społecznej, tak aby każdemu zagwarantować szansę aktywizacji i godnego życia,
- po trzecie, tworzy się skoordynowany system instytucjonalny, jasno prezentujący odpowiedzialność instytucji rządowych i samorządowych, otwierający jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej organizacji sektora pozarządowego.

Niniejsza zaktualizowana Strategia jest także istotną potrzebą i wymogiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej Kielce, województwa świętokrzyskiego i Polski, związanej głównie z wstąpieniem naszego kraju do państw Wspólnoty Europejskiej (maj 2004 r.) oraz zupełnie nowymi możliwościami związanymi ze wsparciem funduszy strukturalnych na rozwój regionalny, w tym politykę społeczną. Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w mieście na długofalowym planowaniu, na przejrzystych celach o różnym

³ Krzyszkowski J. *Lokalna polityka wobec biedy* (red) Warzywoda Kruszyńska W. Instytut Socjologii UE, Łódź, 2003 s. 167-8

horyzoncie czasowym, pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań tejże polityki. Strategia pomaga także skoordynować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w Kielcach wokół głównego kierunku działań i głównych problemów w tej sferze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w Kielcach. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki spójności społecznej Unii Europejskiej.

Okres realizacji zaktualizowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Kielcach przyjęto na 4 lata (2010-2013), co ułatwi władzom gminy formułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i krajowych. Strategia jest ściśle skorelowana z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu lokalnym – Strategią Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007 – 2020 i innymi j.n.

- priorytetów komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, którego środki interwencyjne z Europejskiego Funduszu Społecznego umożliwią pełne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich poprzez wzrost poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia, zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego, zwiększenie spójności społecznej i terytorialnej,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013, którego osie priorytetowe finansowane z środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wpłyną na poprawę warunków sprzyjających budowie konkurencyjnej i generującej nowe miejsca pracy regionalnej gospodarki,
- Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka finansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w zakresie zmniejszania technologicznych, ekonomicznych i mentalnych barier wykorzystywania eUsług w społeczeństwie,
- Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007 – 2013,

- Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej 2007 -2013 będącym instrumentem polityki regionalnej realizowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przyspieszy tempo rozwoju społeczno gospodarczego regionu w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- na płaszczyźnie ogólnokrajowej i wojewódzkiej Strategia pozostaje w zgodności ze Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013 przyjętą przez Radę Ministrów 13 września 2005 r.,
- Strategią Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013,
- Strategią Rozwoju Edukacji na lata 2007 – 2013,
- Strategią Państwa dla Młodzieży na lata 2003 – 2012,
- Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013,
- Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2015 zgodnie z projektem z końca stycznia 2006 r.,
- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,
- Krajowym Programem „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010” (projekt z 4 sierpnia 2008 r.),
- Krajowym Planem Działania na rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011 MPiPS Departament Rynku Pracy Warszawa, styczeń 2009.

1. Cel i proces tworzenia strategii

Organizacja procesu planowania strategicznego i diagnoza sytuacji

Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w nim minimum dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie powiatów i gmin,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej,
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

Ponadto strategia zgodna jest z zasadami polityki społecznej, do których należą:

„ 1. zasada pomocniczości – najpierw radzisz sobie sam, potem liczysz na pomoc rodziny, następnie społeczności lokalnej (organizacje pozarządowe, samorząd), a na końcu państwa. Państwo pojawia się dopiero wtedy, gdy działania na „niższych szczeblach” okazały się niewystarczające,

2. zasada efektów odłożonych w czasie - np. zmiana nauczania przynosi efekty, kiedy nowe pokolenie, inaczej wykształcone, zastępuje poprzedników. Zapowiedź zmian organizacyjnych czy prawnych z reguły powoduje wzrost oczekiwań. „Odkładany w czasie” efekt zmian często wywołuje rozgoryczenie, niepokój, pretensje, odruchy protestu, buntu, nawet rozruchy,

3. zasada szerokiego zasięgu skutków, inaczej zasada promieniowania efektów. Działania podejmowane w obrębie któregoś z obszarów polityki społecznej, czy któregoś z jej podmiotów obejmują swoim wpływem również ich szersze lub węższe „obrzeża”. Na

przykład:, jeżeli pomoc społeczna skutecznie pomogła sąsiadom, to wzrasta poczucie bezpieczeństwa wśród współmieszkańców,

4. zasada akceptacji społecznej - jeżeli działania władz budzą pozytywne emocje społeczne (np. organizowanie wakacji dla dzieci czy rozgrywek sportowych), efekt jest szybki. Jeśli natomiast władza lokalna musi zabiegać o akceptację swoich zamiarów, wówczas należy przygotować plan, który powinien zawierać:

- wyjaśnienie celu podjętego działania,
- jawność wszelkich poczynań,
- poparcie uznanych w środowisku autorytetów,
- akcję informacyjną poprzedzającą decyzje,
- zaangażowanie do realizacji celu jak największej liczby osób i instytucji,
- obserwowanie, wskazywanie i podkreślanie pierwszych sukcesów i wspólne ich świętowanie,
- ujawnianie trudności i ewentualnych niepowodzeń,

5. zasada kontroli społecznej - każda zbiorowość lokalna rozwija własny system „miar”, ocen, nakazów i zakazów, sankcji, a także uznania. Czym mniej sformalizowanych instytucji, tym bardziej są one podatne na kontrolę społeczną, np. szereg trudności organizacji pozarządowych wiąże się z tym właśnie mechanizmem,

6. zasada aktywności, zaangażowania społecznego, polega na włączaniu w lokalne życie społeczne jak największej grupy mieszkańców. Przykładem są np. organizacje pozarządowe, skupiające rodziców dzieci niepełnosprawnych, ale także towarzystwa regionalne,

7. zasada kompleksowości i sprzężenia zwrotnego – zmiany dokonane w jednym obszarze życia zawsze powodują zmiany w innych jego dziedzinach. Np. taki ciąg skutków: brak wykształcenia – brak pracy – brak dochodu – zasiłek – utrata poczucia wartości – niechęć do otoczenia – obniżenie poziomu życia, konflikty z rodziną – przestępczość, alkoholizm. Takie „ciągi” zdarzeń to częste schematy biografii klientów pomocy społecznej,

8. zasada pozornego altruizmu (pomoc tzw. osobom wykluczonym w interesie osób niewykluczonych) – wprowadzając jakieś działania społeczne, argumentujemy dobrem powszechnym: musimy pomóc ludziom starym i niepełnosprawnym, bezradnym (dzieciom), bezdomnym. Trzeba mieć na uwadze, że jest także inna strona wyrażająca się w pytaniu: „Co

ja z tego będę mieć?”. Obie są ważne. Żadnej nie można ani lekceważyć, ani oceniać jako gorszej⁴”.

1. Cele działań:

- Zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania analizy społecznej gminy Kielce oraz opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- Opracowanie analizy społecznej miasta Kielce;
- Opracowanie metodologii procesu budowania Strategii;
- Określenie **Misji polityki społecznej w gminie Kielce**;
- Identyfikacja **obszarów priorytetowych polityki społecznej** w mieście Kielce i głównych zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach;
- Weryfikacja obszarów priorytetowych polityki społecznej w gminie i zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach;
- Przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w mieście Kielce oraz identyfikacja szans i zagrożeń – **analiza SWOT**;
- Formułowanie celów strategicznych i celów operacyjnych w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej w Mieście;
- Formułowanie **zadań** w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej w Mieście;
- Określenie **założeń organizacyjnych** dla poszczególnych zadań – instytucja koordynująca, partnerzy, termin realizacji, źródła finansowania.

3. Ostateczna redakcja aktualizacji strategii – styczeń 2010

- Konsultacje z samorządem terytorialnym;
- Konsultacje z Radą Miejską.

Przyjęta metodyka opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Kielce oparta została na partnersko-eksperckim modelu budowy planów strategicznych, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny w Polsce. Metodyka uwzględniała szersze, ponadlokalne i długoletnie doświadczenia konsultantów w tworzeniu długofalowych planów rozwoju,

⁴ Informacje o strategii...(op.cit.s.2-4)

zarówno strategii ogólnych, jak również branżowych (polityki społecznej, rozwoju przedsiębiorczości, rynku pracy, oświaty). Pomoc w tym zakresie uzyskana została głównie dzięki naukowcom Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Organizacja procesu

Władze Kielc uznały, że planowanie procesu rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinno być wspierane zarówno przez lokalne instytucje i grupy społeczne, jak również przez konsultantów zewnętrznych. Do prac nad Strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu gminy, tworząc Grupę Roboczą. W jej skład, z uwagi na pełnioną rolę współtworzenia Strategii, weszli przedstawiciele Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a także reprezentanci lokalnych organizacji i instytucji zajmujących się polityką społeczną.

Obraz środowiska lokalnego – analiza sytuacji społecznej gminy

Planowanie strategiczne oparte jest na obiektywnej ocenie społecznego i ekonomicznego charakteru społeczności lokalnej i jej miejsca na mapie regionu. W ramach realizacji tychże działań przeprowadzona została analiza struktury społecznej miasta w ujęciu dynamicznym (lata 2004-2008) oraz porównawczym (w stosunku do innych miast, dysponujących podobnym potencjałem społeczno-ekonomicznym). W efekcie powstał opis sytuacji społecznej miasta, będący punktem wyjścia do prac planistycznych i stanowiący element niniejszej Strategii. Praca analityczna prowadzona była w oparciu o materiały i dokumenty uzyskane z Urzędu Miasta Kielce, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach, Policji, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych) oraz Urzędu Statystycznego w Kielcach.

Analiza badania ankietowego: „Faktyczne funkcjonowanie ludzi w Kielcach”

Ankiety w liczbie 155 sztuk (próbą udziałowa) stały się podstawą do analizy społecznej faktycznego funkcjonowania społeczności w Kielcach.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych – analiza strategiczna przeprowadzona metodą SWOT

Wykorzystanie podstawowych informacji Urzędu Miasta i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w rodzaju ustalenia stosunku liczby mieszkańców miasta ogółem do liczby

osób otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej – tzw. stopy biedy, pozwoliło na identyfikację zasadniczych problemów społecznych, ułatwiając przejście do kolejnego ważnego etapu prac, którym była analiza zasobów wewnętrznych polityki społecznej miasta (silne i słabe strony polityki społecznej) oraz analiza otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju polityki społecznej w Kielcach. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT, która stała się podstawą do sformułowania podstawowych zagadnień strategicznych. W otoczeniu zewnętrznym zidentyfikowano i uszczegółowiono trendy polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne i prawne, rozumiane jako szanse, ale także zagrożenia.

Określenie Misji polityki społecznej Kielc

Kluczowym elementem niniejszej Strategii jest Misja – naczelny cel polityki społecznej miasta, wokół którego powinny koncentrować się działania różnych lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja w pełni oddaje aspiracje mieszkańców i służy długofalowemu rozwojowi społecznemu Kielc.

Sformułowanie obszarów priorytetowych polityki społecznej w Kielcach

Zasadniczym celem było dookreślenie obszarów priorytetowych (kierunków rozwoju) polityki społecznej w Kielcach, czyli takich obszarów, które odzwierciedlają zasadnicze pola działań w zakresie tej polityki. Wybór obszarów priorytetowych był wynikiem wcześniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) z 2004 r. analizy sytuacji społecznej w mieście, uzupełnionej o bieżące analizy otoczenia zewnętrznego oraz aktualne wymogi ustawowe. W efekcie dla celu głównego „**Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających rozwojowi społecznemu miasta i jego mieszkańców oraz ograniczenie obszarów marginalizacji i wykluczenia społecznego**” opartego na dwóch głównych obszarach problemowych:

1. spadek aktywności społecznej, poszerzanie się obszaru patologii, problemy wywołane trudnościami adaptacyjnymi dzieci i młodzieży,
2. ochrona standardu życia i poprawa funkcjonowania seniorów i osób niepełnosprawnych,

przyjęto kontynuację realizacji celów strategicznych zapisanych w SRPS z 2004 roku:

- I. Tworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej**
- II. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny**
- III. Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu**
- IV. Tworzenie godnych warunków zamieszkania**
- V. Tworzenie warunków rozwoju kapitału ludzkiego**
- VI. Promowanie zatrudnienia i przedsiębiorczości**
- VII. Tworzenie warunków rozwoju aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnych**
- VIII. Tworzenie warunków bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałanie i zapobieganie występowaniu katastrof i klęsk żywiołowych**

Kolejnym ważnym zadaniem było sformułowanie planów operacyjnych dla zidentyfikowanych obszarów priorytetowych polityki społecznej w mieście Kielce. Dla ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

- cele strategiczne (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?)
- cele operacyjne (w jaki sposób to osiągnąć?)
- zadania (co zrobimy?)

Plany operacyjne definiują obszary priorytetowe, więcząc tym samym prace nad aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kielce. Ostateczna wersja Strategii jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie zawierającym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społecznego w Kielcach. Z biegiem czasu, w ciągłym procesie wdrażania, Strategia będzie ulegać modyfikacjom i aktualizacjom tak, aby jej realizacja odpowiadała potrzebom i aspiracjom lokalnej społeczności.

Proces wdrażania

Proces wdrażania to „przejście” od planowania strategicznego do zarządzania strategicznego, czyli realizacja zapisów Strategii. Ustalono rekomendacje wdrożeniowe, czyli elementy, które powinny zostać spełnione, aby jej realizacja odbywała się efektywnie. Rekomendacje te – zawarte w końcowej części Strategii – dotyczą trzech poziomów:

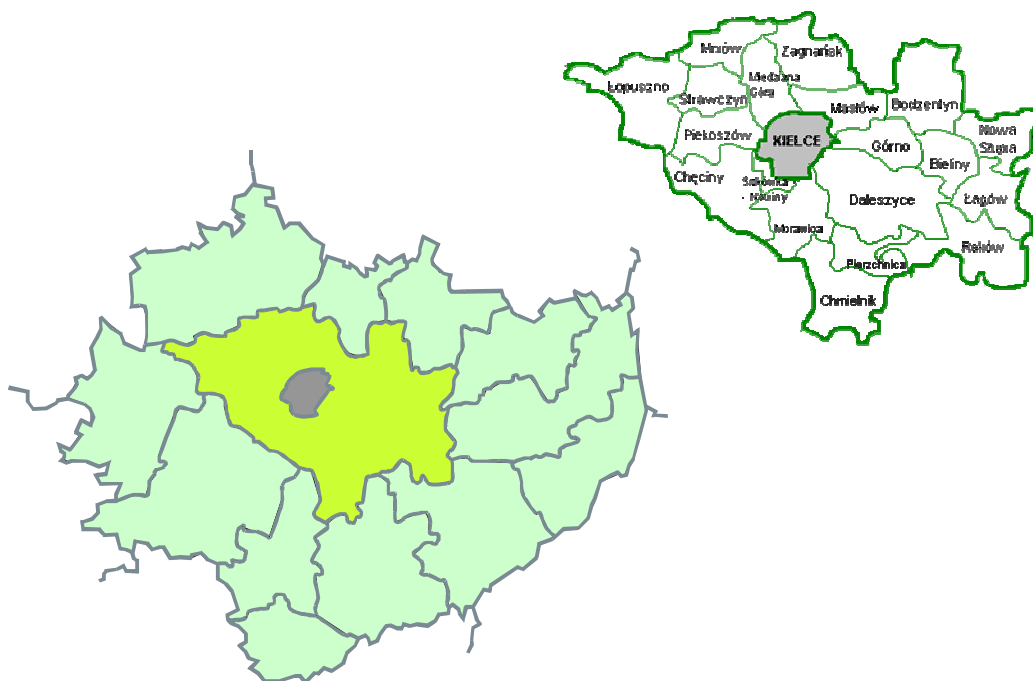
- *organizacyjnego – zarządzanie strategią,*
- *merytorycznego – ocena i przegląd zapisów strategii,*
- *społecznego – promocja i pozyskiwanie partnerów.*

2. Charakterystyka Kielce

2.1. Podstawowe informacje o Kielcach

Kielce - stolica województwa świętokrzyskiego usytuowana jest w centralnej Polsce na zachodnim krańcu Doliny Kielecko-Łagowskiej, od północy otoczona zalesionymi wzgórzami Tumlińskimi, od pn.-wsch. Pasmem Masłowskim, od pd.-wsch. Pasmem Dymińskim, od południa Pasmem Posłowskim, zaś od pd.-zach. Pasmem Zgórskim. Przez same Kielce przebiega Pasma Kadzielniańskie. Gmina zajmuje powierzchnię 10,45 km². Miasto stanowi gospodarcze i turystyczne centrum regionu. Kielce są również zagłębem budowlanym o bogatych tradycjach, ośrodkiem kulturalnym, turystycznym. Na terenie Kielce znajduje się 5 rezerwatów przyrody. Miasto jest także znanym ośrodkiem wystawienniczotargowym. Targi Kielce organizują ponad 40 ekspozycji branżowych rocznie, połączonych z konferencjami naukowymi i pokazami.

Mapa 1. Kielce w układzie powiatowym

Źródło: opracowanie własne MOPR

2.2. Demografia

Według danych Urzędu Statystycznego w Kielcach za 2008 r., miasto Kielce zamieszkiwało 205 094 osób (w tym zameldowanych na pobyt czasowy), wobec 1 272 784 ogólnej liczby mieszkańców województwa.

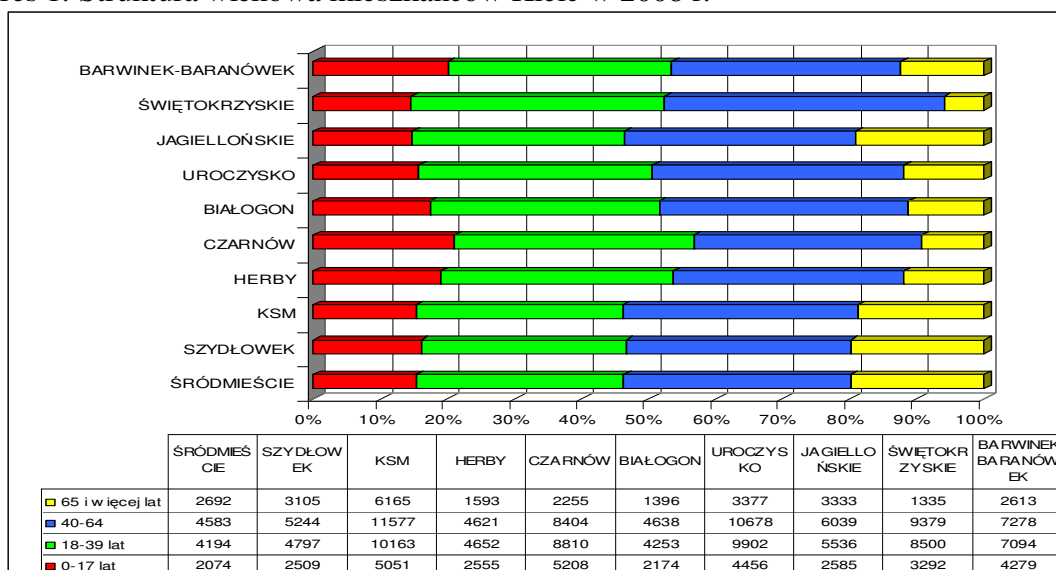
Tabela 3. Stan, ruch naturalny i wędrownkowy ludności w 2008r.

Wyszczególnienie	Stan ludności	Małżeństwa	Urodzenia	zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji stałej	Saldo migracji zewnętrznej
Kielce	205 094	1335	1900	1754	146	-839	-103
mężczyźni	96957	x	943	967	-24	-419	-44
kobiety	108137	x	957	787	170	-420	-59
Na 1000 lud.	x	6,52	9,27	8,56	0,71	-4,10	-0,50

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach

Miasto Kielce skupia 16% ogółu populacji ludności województwa. Strukturę wiekową (Wykres 1) obrazuje zróżnicowanie demograficzne osiedli kieleckich, której odpowiada natężenie poszczególnych świadczeń pomocowych. Usługi opiekuńcze najczęściej dotyczą starszej generacji kielczan zamieszkujących osiedla: KSM, Śródmieście, Jagiellońskie, z kolei np. Os. Świątokrzyskie jest demograficznie najmłodsze z przewagą ludności w wieku produkcyjnym i w najmniejszym stopniu również spauperyzowane.

Wykres 1. Struktura wiekowa mieszkańców Kielc w 2008 r.

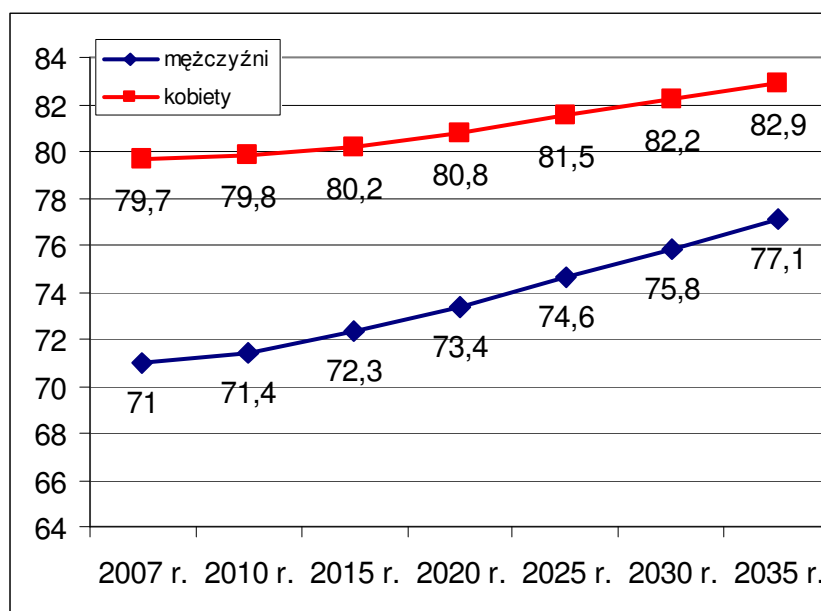
Źródło: Opracowanie własne MOPR

Niepokojącym zjawiskiem jest dużo niższa niż w województwie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co potwierdza wcześniejsze spostrzeżenia dotyczące odpływu ludzi młodych do innych miast w poszukiwaniu lepszej perspektywy życiowej.

Od kilku lat liczba ludności w Kielcach maleje za przyczyną „starzenia się społeczeństwa”, spadku liczby urodzeń, wydłużenia wieku senioralnego, jak również migracji zamożniejszej warstwy społecznej na tereny podmiejskie. Jak wynika z badania ankietowego (Aneks str. 25), na obrzeżach Kielc chciałoby mieszkać co 3 kielczanin, a w miejscowości bezpośrednio sąsiadującej z Kielcami co piąty. W grupie wiekowej do 35 lat 6 na 10 osób chciałoby zamieszkać na obrzeżach miasta i przeważają tu osoby z wykształceniem wyższym 58%.

Struktura demograficzna Miasta, biorąc pod uwagę zjawisko starzenia demograficznego i postępującej migracji osób młodych najbardziej aktywnych zawodowo poza granice Kielc, przyczynić się może w przyszłości do jeszcze bardziej niekorzystnej proporcji osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku nieprodukcyjnym i tym samym do strukturalnego zmniejszenia potencjału aktywności ekonomicznej ludności.

Wykres 2. Przeciętne trwanie życia w latach 2007 - 2035

Źródło: Prognoza GUS

Zgodnie z założeniami, GUS przewiduje największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie od

poziomu 71 lat (w 2007 r.) do 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat. Zatem nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza.

2.3. Poziom infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura to wszelkiego rodzaju obiekty i urządzenia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania społeczności, stanowiące materialną bazę rozwoju gospodarczego gminy. Infrastruktura techniczna to przede wszystkim urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty świadczące podstawowe usługi dla osiedla, miasta, zakładu przemysłowego itp. w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków, transportu, etc. Natomiast infrastruktura społeczna to urządzenia i obiekty publiczne, które stanowią podstawę dla zaspokojenia socjalnych, oświatowych i kulturalnych potrzeb mieszkańców (np. szkoła, biblioteka, stadion). Infrastruktura ma zatem służebny charakter. Inną istotną cechą jest jej wysoka kapitałochłonność. Inwestycje infrastrukturalne pociągają za sobą znaczne koszty, ponadto są najczęściej kilkuletnie, przez co mogą blokować realizację inwestycji „miękkich” (w tzw. kapitał ludzki).

Kielce położone są z dala od głównych międzynarodowych szlaków transportowych, ale z rozbudowaną siecią wewnętrzną dróg wojewódzkich. Obecnie poprawiany jest stan techniczny dróg krajowych łączących Kielce z innymi ośrodkami miejskimi. Atrakcyjne położenie przyrodnicze i wysoki udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni miasta sprzyja kreowaniu wizerunku miasta jako atrakcyjnego przyrodniczo a zarazem nowoczesnego i funkcjonalnego. Stosunkowo niskie ceny mieszkań korzystnie wpływają na możliwość osiedlania się. Miasto ma rozbudowaną sieć wodociągową i kanalizacyjną oraz wysoki stopień gazyfikacji i elektryfikacji. Natomiast najniższy w Polsce, mierzony Indekssem Penetracji Internetu (IPI), dostęp do Internetu.

Poziom rozwoju infrastrukturalnego Kielc stanowi jeden z ważniejszych czynników warunkujących jakość życia mieszkańców. Ogólny poziom rozwoju infrastrukturalnego gminy jest zadowalający, z wyjątkiem stanu technicznego dróg, który prowokuje liczne narzekania i niezadowolenie mieszkańców. Zwraca uwagę nierównomierność infrastruktury w układzie terytorialnym. Zachodnia część miasta odznacza się niższym niż reszta obszaru stopniem rozwoju. Oznacza to także brak lub bardzo zły stan techniczny obiektów o znaczeniu społeczno-kulturalnym i rekreacyjnym (świetlice, place zabaw, boiska sportowe).

Ten stan rzeczy utrudnia realizację działań bezpośrednio w obszarach miasta szczególnie spauperyzowanych.

W opinii mieszkańców (analiza ankiety) władze miasta powinny „dzisiaj” zajmować się przede wszystkim remontami i budową dróg – 4,1 pkt. na pięciostopniowej skali ważności (Aneks str. 17). Według 41,3% kielczan w ostatnich pięciu latach nie zmieniła się dostępność do usług komunalnych, ale 32,2% respondentów dostrzegło poprawę (Aneks str.6). Największą poprawę kielczanie dostrzegają w rozwijającej się sieci handlowej, aż 61,3% badanych uważa, że nastąpiła wyraźna poprawa i 18,7% - nikła poprawa (Aneks str. 7). Na poprawę komunikacji krajowej wskazuje 38,7% kielczan, natomiast 27,7% uważa, że brak zmian w tym obszarze. Na poprawę komunikacji miejskiej wskazuje 47,1% mieszkańców w ostatnich 5 latach, co trzeci respondent (34,2%) tych zmian nie dostrzega (Aneks str. 9). W zakresie ochrony środowiska naturalnego opinie są bardziej podzielone. Brak zmian w tym względzie obserwuje 25,8% kielczan i nikłą poprawę tyle samo. Wyraźne pogorszenie środowiska naturalnego zauważa 9,7% respondentów, natomiast wyraźną poprawę 5,8%. Co piąty mieszkaniec Kielc ma problem z oceną (21,3%) (Aneks str. 10). Czystość i estetyka miasta niewątpliwie poprawia się, wskazuje na to 46,5% respondentów (Aneks str. 11). Podobnie dbałość władz o zieleni miejską dostrzega 69% kielczan (Aneks str. 12). W nieco mniejszym stopniu kielczanie oceniają poprawę dostępności do terenów rekreacyjnych. Zmian nie dostrzega 33,6% ankietowanych, nikłą poprawę 25,2%, wyraźną poprawę 21,3%. Co dwunasty (8,4%) mieszkaniec Kielc uważa, że dostępność się pogorszyła (Aneks str. 12).

2.4. Aktywność gospodarcza. Trendy społeczno-gospodarcze

Tradycje przemysłowe Kielce sięgają XV w., kiedy to nastąpił gwałtowny rozwój eksploatacji i przetwórstwa surowców mineralnych pochodzących z bogatych, podkieleckich złóż rud żelaza, miedzi, ołowiu, marmurów, piaskowców i wapieni. Dużym impulsem do rozwoju regionu stało się najpierw utworzenie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a następnie Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Obecnie Kielce stanowią centrum gospodarcze regionu świętokrzyskiego. Swoje siedziby ma tutaj szereg dużych firm⁵.

⁵ • Cersanit S.A., producent elementów wyposażenia łazienek
 • CPP Prema SA, producent pneumatyki siłowej i sterującej
 • Echo Investment, firma developerska zajmująca się kompleksowym zagospodarowaniem terenów

Ocena gospodarki Kielc wg autorów Strategii Rozwoju Kielc na lata 2007 - 2020

- prawie 30 % wszystkich przedsiębiorstw działających w regionie skupione jest na obszarze Kielc;
- niezadowalające nasycenie podmiotami gospodarczymi w mieście, mimo wzrastającej w ciągu ostatnich lat liczby przedsiębiorstw;
- aż 95 % wszystkich podmiotów operujących w Kielcach to przedsiębiorstwa małe (do 9 osób zatrudnienia),
- marginalny udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 osób;
- dominacja branż produkcji nisko-przetworzonej; wydobywanie minerałów – główną gałęzią kieleckiego przemysłu;
- atuty inwestycyjne miasta to m.in.: tradycje przemysłowe, duży potencjał młodej dobrze wykształconej kadry, szerokie zaplecze techniczno-naukowe, rozwinięta sieć banków i instytucji finansowych;
- brak znaczącego napływu kapitału krajowego i zagranicznego do sfery pozahandlowej;
- bogata baza do rozwoju Kielc w oparciu o „przemysł kulturowy”, „turystyczny” i funkcje targowe.

Lokalni przedsiębiorcy są wspomagani poprzez instytucje wspierania biznesu, do których należą Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa (powstała w 1990 r.), Izba Rzemieślników i Przedsiębiorców (działająca od 1929 r.), Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu, Forum Pracodawców, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa "FAPA", oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Kielecki Inkubator Technologiczny.

Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI) jest średniookresowym dokumentem planistycznym, porządkującym zamierzenia inwestycyjne miasta. WPI stanowi ważną funkcję w procesie programowania rozwoju, jest podstawą ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe, ułatwia podejmowanie bieżących decyzji zgodnie z celami rozwoju. Jest

-
- Grupa Kapitałowa Kolporter, firma zajmująca się m.in. kolportażem prasy
 - Holding Chemar S.A., Zakłady Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej
 - Kielecka Fabryka Pomp "Białogon", sięgająca tradycją do Huty Miedzi "Aleksandra" z 1817 roku
 - Mitex, duża firma budowlana
 - NOMI, właściciel 35 supermarketów typu dom i ogród w Polsce
 - ISKRA Zakłady Precyzyjne Sp. z o.o., producent świec zapłonowych i żarowych
 - NSK Bearings Polska S.A., producent łożysk
 - Poligrafia SA, przedsiębiorstwo poligraficzne
 - VIVE Textile Recycling, firma zajmująca się importem, sortowaniem oraz sprzedażą odzieży używanej
 - Wytwórcza Spółdzielnia Pracy "Społem", producent m.in. Majonezu Kieleckiego
 - Zakłady Wyrobów Metalowych "SHL" S.A., producent historycznych już motorów SHL

instrumentem wspomagającym zarządzanie finansowe gminy. Wiąże on kompleksowy plan rozwoju gminy i plan finansowy z rozwojem przestrzennym i polityką inwestycyjną miasta.

Wieloletni Program Inwestycyjny obejmuje okres pięciu lat i opracowywany jest corocznie w systemie kroczącym. Oznacza to, że co roku dokonywana jest jego aktualizacja, zgodnie z harmonogramem przedstawionym w punkcie XI Procedury, i przesunięcie horyzontu czasowego o następny rok.

Targi Kielce. Kielce są jednym z najprężniej działających centrów targowych w Polsce. Corocznie spółka Targi Kielce organizuje ponad 30 wystaw, na których zjawia się kilka tysięcy wystawców. Do dyspozycji jest m.in. specjalny teren służący do dynamicznej prezentacji ciężkiego sprzętu budowlanego, transportowego i wojskowego. Najważniejsze z odbywających się tu imprez to „Międzynarodowy Salon Przemysłu Obronnego”, „Międzynarodowa Wystawa Budownictwa i Wyposażenia Kościołów, Sztuki Sakralnej i Dewocjonalistów”, a także „Międzynarodowe Targi Budownictwa Drogowego, Infrastruktury, Maszyn Budowlanych i Pojazdów Specjalistycznych”.

Rozwój gospodarczy oparty o funkcje targowe, jak i nowocześnie pojmowany przemysł kulturowy i turystyczny są największą szansą budowania silnej pozycji Kielc na rynku krajowym i międzynarodowym. Nieszablonowe rozwiązania, innowacyjne projekty i pionierskie inicjatywy są jedyną możliwością uchronienia gospodarki Kielc od dalszego marazmu, którą obecnie charakteryzuje „peryferyjne” położenie z komunikacyjnego punktu widzenia, zlokalizowane w mieście tradycyjne gałęzie gospodarki, których restrukturyzacja będzie prowadzić do większego bezrobocia, wysokie zużycie majątku trwałego, wywołujące konieczność ciągłych modernizacji a opóźniających innowacyjne rozwiązania. Podążanie za nowoczesnymi trendami lansowanymi w wysokorozwiniętych gospodarkach, takimi jak: informatyzacja, dynamiczny rozwój technologii i serwicyzacja usług są jedynym rozwiązaniem, który w sposób kompleksowy może rozwiązać problemy nurtujące miasto⁶.

Optymistyczny scenariusz rozwoju zapisany w Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007- 2020, w obliczu kryzysu światowych rynków finansowych, może napotkać na poważne trudności realizacyjne. Skutki ekonomiczne i społeczne zwiększającego się obszaru bezrobocia i biedy, mogą w istotny sposób zahamować planowane działania strategiczne w najbliższych latach w Kielcach. Dlatego szczególnego znaczenia nabiera racjonalność prowadzonej lokalnej polityki społecznej. Przede wszystkim nie dopuszczenia do powstania

⁶ Strategia Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007- 2020, Kielce 2006

najtrudniej odwracalnych zjawisk destrukcyjnych wpływających na każdą sferę życia mieszkańców

2.5. System pomocy społecznej w Kielcach

Pomoc społeczna pełni funkcję domykającą w systemie zabezpieczenia społecznego w naszym kraju. Jednocześnie działalność pomocy społecznej obejmuje wstępne rozeznanie potrzeb i inicjowanie sposobów ich zaspokajania, co w konsekwencji sprowadza się do przygotowywania podstawy do nowych, doskonalszych rozwiązań organizacyjno – prawnych w tym zakresie. Przedmiotem pomocy społecznej w ostatnich latach są działania ukierunkowane na łagodzenie skutków głębokich przemian w innych obszarach życia społecznego. Wychodząc naprzeciw nowym potrzebom, 1 maja 2004 r. weszła w życie nowa *ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. zastępując ustawę o pomocy społecznej z 29 listopada 1990 r.* Obszernym aktem prawnym (161 artykułów) na nowo określono system wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących. Ustawodawca pozostawił w nim trzy podstawowe formy pomocy pieniężnej: zasiłek stały, zasiłek okresowy i zasiłek celowy. Działaniami z zakresu pomocy społecznej w Kielcach zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, utworzony w 1990 r. jest jednostką organizacyjną Miasta Kielce, realizującą zadania własne gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej, jak również zadania zlecone gminie i powiatowi z zakresu administracji rządowej.

SCHEMAT ORGANIZACYJNY MOPR KIELCE 2009 R.

DYREKTOR

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Z-CA DYREKTORA

Z-CA DYREKTORA

Dział Opieki i Wychowania
Sektora projektu systemowego PO KL.

Stanowisko ds. Nadzoru nad Instytucjami Opieki i Wychowania

Sieć Świątlic Środowiskowych dla Dzieci i Młodzieży "4 Kąty" inne

Dział ds. Dodatków Mieszkaniowych

Stanowisko ds. bezpieczeństwa
Stanowisko ds. bhp i ppoż

Dział Projektów Strukturalnych

Dział Adaptacji Osób Niepełnosprawnych

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Dział Finansowo – Księgowy
Sektora ds. Rachuby i Bilans

Dział Spraw Pracowniczych i Organizacyjnych
Sekretariat
Kancelaria

Stanowisko audytu wewnętrznego

Radca prawny

Dział Pomocy Środowiskowej

Rejony Opiekuńcze

Dział Bezdomności

Wieloosobowe stanowisko ds. analiz, prognoz i informacji publicznej

Klub Integracji Społecznej

Dział Usług

Środowiskowe Domy Samopomocy

Mieszkania Chronione

Ośrodek Wsparcia Dziennego dla Osób Chorych na Alzheimera

Jadłodajnia „11:30”

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Zespół Usług Interwencji Kryzysowej

Dział Techniczny
Sektora Adm.
Sektora Gosp.

Dział ds. Instytucjonalnej Pomocy Osobom Starszym

Kluby Seniora

Stanowisko ds. zamówień publicznych

Dział ds. Informatyki

Dział ds. Świadczeń Rodziny

Dział Świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc udzielana jest osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza:

- osobie samotnie gospodarującej - 477 zł
- na osobę w rodzinie – 351 zł

Kwoty te podlegają co 3 lata weryfikacji i ogłaszane są w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i celowych specjalnych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,

- przyznawanie i wypłata zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- udzielanie schronienia, posiłku osobom tego potrzebującym,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego i mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie kosztów utrzymania w nich mieszkańca gminy.

Do zadań zleconych gminie należy m.in. (zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy społecznej):

- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- inne zadania z pomocy społecznej wynikające z rozpoznanych potrzeb gminy.

2.5.1 Kategorie społeczne objęte pomocą społeczną oraz przyczyny udzielania świadczeń

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych z 2004 r. zainicjowała kompleksowe badawcze podejście do problemu ubóstwa metodami ilościowymi i jakościowymi. W 2005 r. ustalona została weryfikowalna struktura społeczna klientów pomocy społecznej, która posłużyła do opisu uogólnionego portretu statystycznego klienta pomocy społecznej. Do tego celu posłużył np. rozkład odpowiedzi w wywiadach przeprowadzanych przez pracowników socjalnych.

„Jest to przeważnie kobieta (57,5%), w wieku 49 lat, częściej mężatka (54,4%) mająca jedno (39,5%) lub dwojkę dzieci (33,2%). Legitymuje się wykształceniem podstawowym. Najczęściej posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności przyznany na czas określony (26,7%). Mieszka w centralno-zachodniej dzielnicy miasta w bloku wybudowanym 30-50 lat temu, gdzie jej rodzice otrzymali mieszkanie po przeprowadzce do miasta i zatrudnieniu w jednym z większych zakładów przemysłowych. Jest więc najczęściej robotnikiem w drugim pokoleniu. Mieszka często w starej kamienicy (centrum) lub byłym hotelu robotniczym w dawnej

dzielnicy przemysłowej. Nie pracuje (72,1%) i utrzymuje się z zasiłków (26%) oraz pomocy rodziny (52%) [Diagnoza: 2004], nie podnosi kwalifikacji (0,4%), a jeśli już uczestniczyła w kursach podnoszących kwalifikacje, to nie wpłynęły one jednak na jej pozycję na rynku pracy. Wyposażenie gospodarstwa domowego jest skromne, wyposażone w najbardziej niezbędne sprzęty, ale jest czyste i zadbane (91,2%).

Dzieci statystycznej klientki otrzymują pomoc rzeczową w formie wyprawki szkolnej w średniej wysokości 90 zł na początku roku szkolnego oraz dofinansowanie do obiadów w szkole”⁷.

Przyczyny udzielania pomocy społecznej

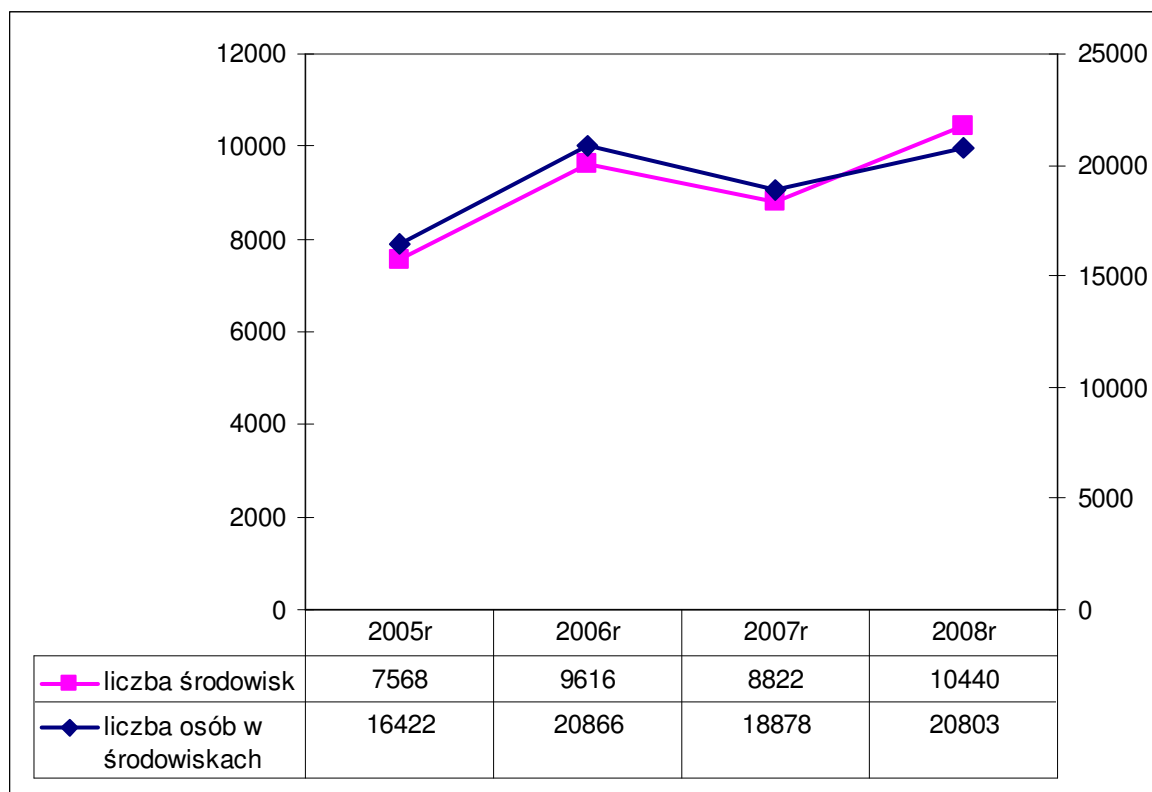
Najczęściej powodem udzielenia pomocy w 2008 r. była niepełnosprawność (4443 osób) i długotrwała choroba (3923 osoby). Następnym, trzecim co do liczebności powodem udzielenia świadczeń było ubóstwo (3303 rodziny). Należy podkreślić, że ubóstwo jest z reguły efektem długotrwałego utrzymywania się w strefie niskich dochodów i nie może być traktowane równoważnie z innymi „typowymi” powodami przyznawania pomocy, lecz jako powód współwystępujący. Czwarte miejsce na liście powodów udzielania pomocy społecznej zajmuje bezrobocie - z tytułu tego pomoc w 2008 r. uzyskało 2508 rodzin, a miejsce piąte dotyczy problemów związanych z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (1970 rodzin).

Kolejne miejsca na liście przyczyn zajmują: bezdomność (833), alkoholizm (372), sieroctwo (253). W mniejszym stopniu dysfunkcje dotyczą problemów przemocy w rodzinie (153), i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 109 przypadków. Odnotowano 88 przypadków związanych z potrzebą ochrony macierzyństwa, 50 przypadków związanych z sytuacją kryzysową, 35 związanych z brakiem umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, 11 związanych ze zdarzeniem losowym i 10 przypadków narkomanii. Nie odnotowano przypadków trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy.

W okresie od 2006 roku do 2007 roku nastąpił znaczny spadek liczby klientów pomocy społecznej. Okres 2008 roku charakteryzował stopniowy wzrost liczby osób objętych pomocą społeczną (Wykres 1.)

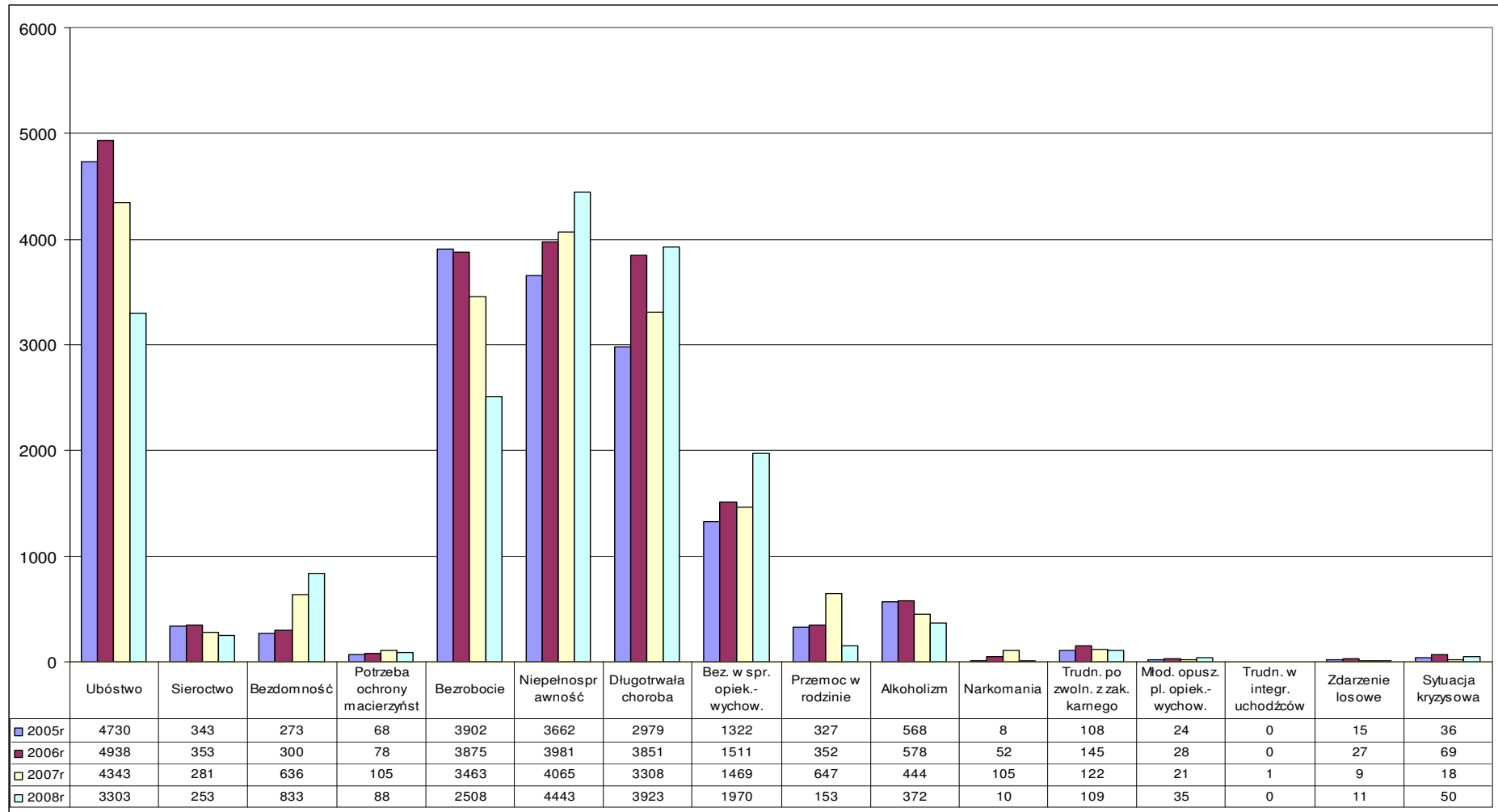
⁷ Z. Skuza, *Kielecka bieda*, AŚ, Kielce 2005

Wykres 1. Liczba środowisk i osób w środowiskach objętych pomocą społeczną w latach 2005 – 2008.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2005 - 2008

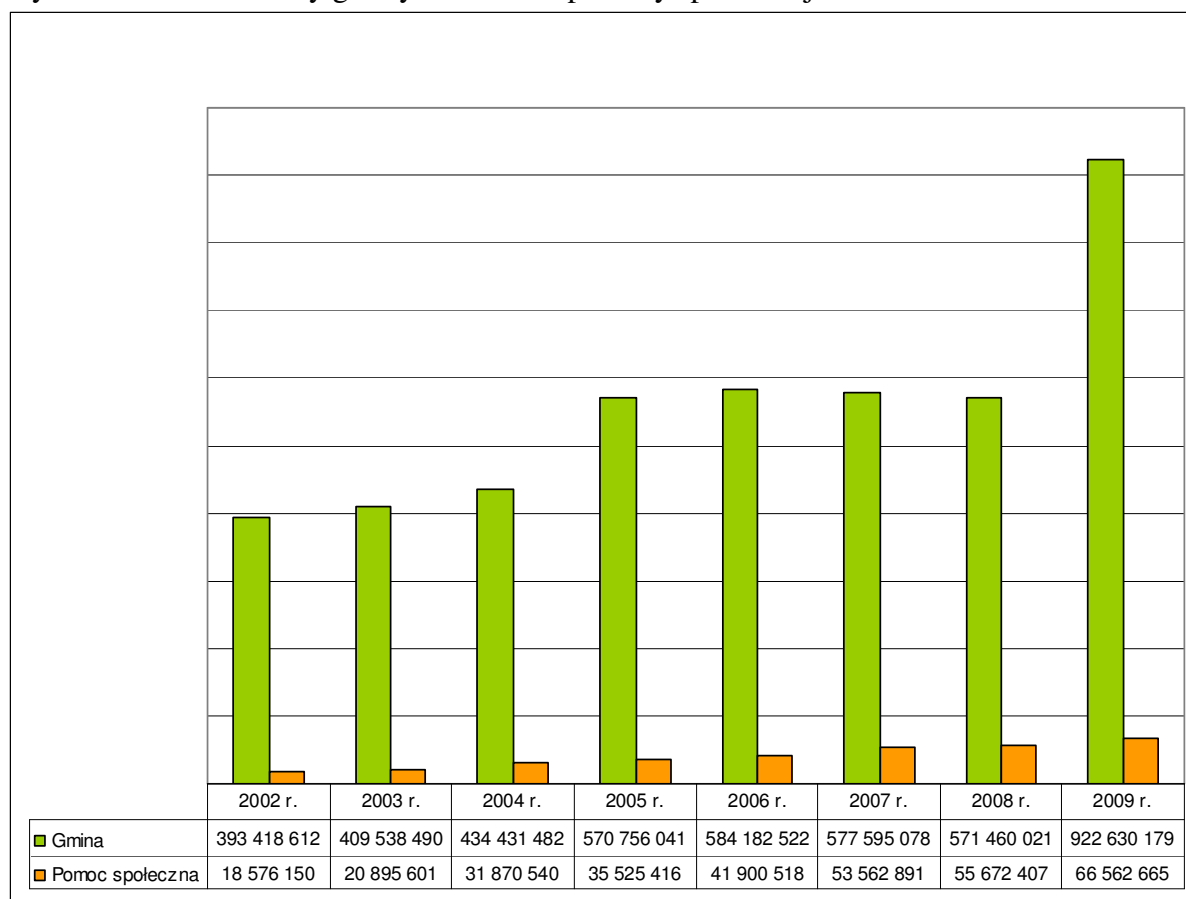
Źródło: Opracowanie własne MOPR

2.5.2. Budżet MOPR Kielce

Wyplata zasiłków poprzedzona jest wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego, na podstawie którego wydawane są decyzje administracyjne. Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków Gminy i dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

W dalszym ciągu obserwowalny jest (utrzymujący się od kilku lat) kierunek zmian polegający na konsekwentnym przesuwaniu odpowiedzialności za finansowanie zadań pomocy społecznej na lokalne samorządy, przy jednoczesnym ograniczaniu liczby zadań zleczanych, finansowanych centralnie.

Wykres 3. Wkład własny gminy do zadań z pomocy społecznej w Kielcach

Źródło: Opracowanie własne MOPR

2.6. Współpraca władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe to organizacje obywatelskie (założone przez obywateli lub ich organizacje) działające z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego i niepobierające rządowych środków finansowych⁸

Przedmiotem współpracy władz miasta Kielce z organizacjami pozarządowymi jest:

1. Realizacja zadań własnych gminy, określonych w art.7 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, a w szczególności zadań własnych gminy obejmujących następujące obszary:
 - a. kultury fizycznej i turystyki,
 - b. kultury,
 - c. pomocy społecznej,
 - d. rozwijanie współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.
2. Określenie potrzeb społecznych i najlepszego sposobu ich zaspakajania,
3. Budowanie programów rozwiązywania ważnych problemów społecznych.

W Kielcach zarejestrowanych jest ponad dwieście stowarzyszeń. W obszarze problemów społecznych działa ok. ¼ z nich. Bezpośrednia współpraca z MOPR - Dział Usług dotyczy 13 organizacji pozarządowych w zakresie:

- 1.Polski Czerwony Krzyż: usługi opiekuńcze, pielęgniarские, rehabilitacyjne specjalistyczne usługi opiekuńcze, pielęgniarские i rehabilitacyjne dla osób z zaburzeniami psychicznymi pokrywanie kosztów pobytu w schronisku dla kobiet ofiar przemocy dystrybucja darów w postaci środków higienicznych i inne.
2. Polski Komitet Pomocy Społecznej: usługi opiekuńcze, pielęgniarские, rehabilitacyjne
- 3.Towarzystwo Dobroczynności: usługi opiekuńcze, pielęgniarские, rehabilitacyjne współpraca w zakresie dystrybucji żywności w ramach programu "Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej"
- 4.Fundacja Gospodarcza im. Św. Brata Alberta: żywienie podopiecznych MOPR w stołówce przy ul. Siennej 5,pokrywanie kosztów pobytu w schronisku dla

⁸ <http://pl.wikipedia.org>

bezdolnych mężczyzn, pokrywanie kosztów pobytu w noclegowni dla bezdomnych mężczyzn

5. Caritas Diecezji Kieleckiej: pokrywanie kosztów pobytu w schronisku dla bezdomnych mężczyzn oraz w schronisku dla kobiet pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach kierowanie osób do Centrum Integracji Społecznej, usługi opiekuńcze, pielęgniarstwo, rehabilitacyjne specjalistyczne, usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców: pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach i zimowiskach
7. Świętokrzyskie Stowarzyszenie Akademickie: pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach i zimowiskach.
8. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii "Rafael": pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach
9. Świętokrzyski Parafialny Klub Sportowy "Rodzina": pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach
10. Związek Harcerstwa Polskiego: pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach
11. Oratorium Świętokrzyskie: pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach i zimowiskach, oraz podczas zajęć na świetlicy
12. Ognisko Wychowawcze: pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach
13. Świętokrzyski Klub Abstynentów "Raj": pokrywanie kosztów żywienia dzieci na koloniach.

Corocznie Dział Usług MOPR zawiera umowy z w/w organizacjami na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, ma pobyt w Schronisku i żywienie osób dorosłych oraz dorosłych i dzieci.

W zadaniach realizowanych ze środków własnych gminy w otwartym konkursie ofert na rzecz osób niepełnosprawnych udział biorą:

1. Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym
2. Świętokrzyskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, Młodzieży, Dorosłym z Cukrzycą i z innymi Schorzeniami
3. Caritas Diecezji Kieleckiej
4. Świętokrzyski Klub „Amazonki” przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii
5. Polskie Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski
6. Demokratyczna Unia Kobiet Klub w Kielcach

7. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kielcach
8. Kieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane
9. Świętokrzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
10. Świętokrzyski Klub „Amazonki” przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii
11. Demokratyczna Unia Kobiet Klub w Kielcach
12. Polski Związek Głuchych Oddział Kielce

W otwartym konkursie ofert na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, udział biorą:

1. Świętokrzyski Konwent Osób Niepełnosprawnych i Pacjentów w Kielcach
2. Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji “START”
3. Kieleckie Stowarzyszenie Chorych Na Stwardnienie Rozsiane
4. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kielcach

2.7. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.7.1. Analiza obszarów polityki społecznej

a) Poziom aktywności kulturalnej i integracji społecznej mieszkańców

Pobudzenie lokalnych społeczności do samoorganizacji i samodzielnej realizacji własnych celów opierać się musi w dużej mierze o aktywne instytucje kultury i edukacji, co oznacza inwestycje w kapitał społeczny i ludzki.

Kultura - instytucje

Instytucje kultury to zakłady o charakterze publicznym zajmujące się upowszechnianiem kultury, mogą być zarówno państwowe jak i samorządowe. Przybierają różne formy organizacji, np. teatr, kino, instytucja filmowa, muzeum, biblioteka, filharmonia, orkiestra, dom kultury, ognisko artystyczne, galeria sztuki, ośrodek badań i dokumentacji. Zasady organizacji instytucji kultury reguluje ustawa z 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Na terenie Kielc funkcjonuje obecnie 10 podstawowych instytucji kultury:

1. Kieleckie Centrum Kultury
2. Miejska Biblioteka Publiczna
3. Muzeum Zabawek i Zabawy
4. Biuro Wystaw Artystycznych
5. Teatr Lalki i Aktora „Kubuś”
6. Dom Środowisk Twórczych
7. Kielecki Teatr Tańca
8. Dom Kultury Zameczek
9. Muzeum Historii Kielc
10. Baza Zbożowa

Kielce są kulturalnym sercem Regionu Świętokrzyskiego. To ważny ośrodek, w którym przez cały rok odbywają się imprezy przyciągające tysiące ludzi spragnionych kultury i rozrywki na wysokim poziomie. Od lat niezmiennym powodzeniem cieszą się organizowane w Kielcach: Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej, Festiwal Muzyki Organowej, Muzyki Gitarowej, „Jeunesses Musicales”, Off Fashion, czy wreszcie Zaduszki Jazzowe.

W mieście organizowane są: Ogólnopolski Niezależny Przegląd Form Dokumentalnych „NURT”, międzynarodowe plenery fotograficzno-plastyczne „Art-Eko”, liczne przeglądy i koncerty. W czerwcu odbywa się Święto Miasta - okazja do uczestnictwa mieszkańców w różnych formach rozrywki, od koncertów z udziałem gwiazd polskiej piosenki, poprzez wystawy prac kieleckich twórców, festyny, pokazy i zawody sportowe⁹.

Wyniki analizy ankiety potwierdzają coraz wyższą pozycję Kielc na mapie kulturalnej Polski. Niemal połowa respondentów (45,8%) uważa, że w tym obszarze wystąpiła poprawa. Na pogorszenie zwraca uwagę tylko 5,2% respondentów (Aneks str.11).

Oświata i wychowanie

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do jego obowiązków należy zapewnienie edukacji na szczeblu przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Samorząd powiatowy jest organem prowadzącym dla szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych stopnia podstawowego i gimnazjalnego. Na terenie Miasta funkcjonuje 37 przedszkoli (w tym 35 samorządowych), 28 szkół podstawowych (w tym 24 samorządowe), 27 gimnazjów (w tym 20 samorządowych). Jest 11 liceów ogólnokształcących publicznych i 3 niepubliczne.

Szkół ponadgimnazjalnych o profilu zawodowym funkcjonuje 12, w tym jedna o profilu artystycznym.

Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych wynosił w 2008 roku 96,56%, a dla gimnazjum 97,11%. W stosunku do 2001r. zmniejszyła się o 7,7% liczba etatów nauczycieli i w pewnym stopniu liczba uczniów o 8,54%, co związane jest z systematycznym spadkiem liczby urodzeń w mieście we wcześniejszych latach.

Szkolnictwo wyższe

Kielce to duży ośrodek edukacyjny kształcący ponad 60 tysięcy studentów na 12 uczelniach wyższych różnego typu o zróżnicowanym profilu. Dwie największe państwowe uczelnie – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy i Politechnika Świętokrzyska, zatrudniają 85% wszystkich pracowników i kształcą około 60 % studentów z badanych jednostek. Pozostałe uczelnie mają status niepaństwowych szkół wyższych:

1. Wyższa Szkoła Administracji Publicznej
2. Świętokrzyska Szkoła Wyższa w Kielcach
3. Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji
4. Wszechnica Świętokrzyska
5. Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych
6. Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego
7. Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych
8. Wyższa Szkoła Umiejętności
9. Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką

W opinii (analiza ankiety) co trzeciego mieszkańca Kielc (33,6%) poziom oświaty nie zmienił się w ostatnich pięciu latach. Według 34,8% respondentów nastąpiła poprawa. Postulat dbałości o szkoły przez władze miasta znajduje się wysoko, bo 3,8 pkt. w skali pięciostopniowej ważności zadań (Aneks str. 6, 17).

⁹ <http://www.um.kielce.pl/pl/kultura/>

b) Kwestia mieszkaniowa

Sytuacja mieszkaniowa w Kielcach nie odbiega zasadniczo od zasobów innych miast wojewódzkich i jest dobra, brakuje jednak mieszkań o charakterze socjalnym.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie Kielce w 2007 r.

Mieszkania zamieszkane		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	
razem	w tym zasoby gminy			1 mieszkania	na 1 osobę
w liczbach		w mieszkaniach zamieszkanym stale			
77 075	6 254	256 267	4 459 270	57,9	21,7

Źródło: Bank Danych Regionalnych (BDR)

Wśród ogółu mieszkań w Kielcach 97,6% jest wyposażone w instalację wodociągową, 94,5% posiada łazienkę i 92,8% centralne ogrzewanie. W mieście na bieżąco monitorowane są potrzeby mieszkaniowe.

Zasoby mieszkaniowe Kielc opierają się głównie o mieszkania spółdzielcze. W mieście funkcjonuje 16 spółdzielni, które łącznie posiadają prawie 40 tysięcy mieszkań.

W opinii 1/3 (28,2%) mieszkańców Kielc (Aneks str. 8), w ciągu ostatnich pięciu lat sytuacja mieszkaniowa nie uległa zmianie. Natomiast niemal połowa (48,4%) uważa, że nastąpiła poprawa. Co siódmy (14,8%) kielczanin uważa, że na rynku mieszkaniowym nastąpiło pogorszenie. Problem mieszkaniowy za „bardzo ważny” i „ważny” uznaje 80% mieszkańców (Aneks str.16).

c) System opieki zdrowotnej

System opieki zdrowotnej - zespół osób i instytucji ma za zadanie zapewnić opiekę zdrowotną ludności. Polski system opieki zdrowotnej oparty jest na modelu ubezpieczeniowym. Zgodnie z art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel Polski ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.

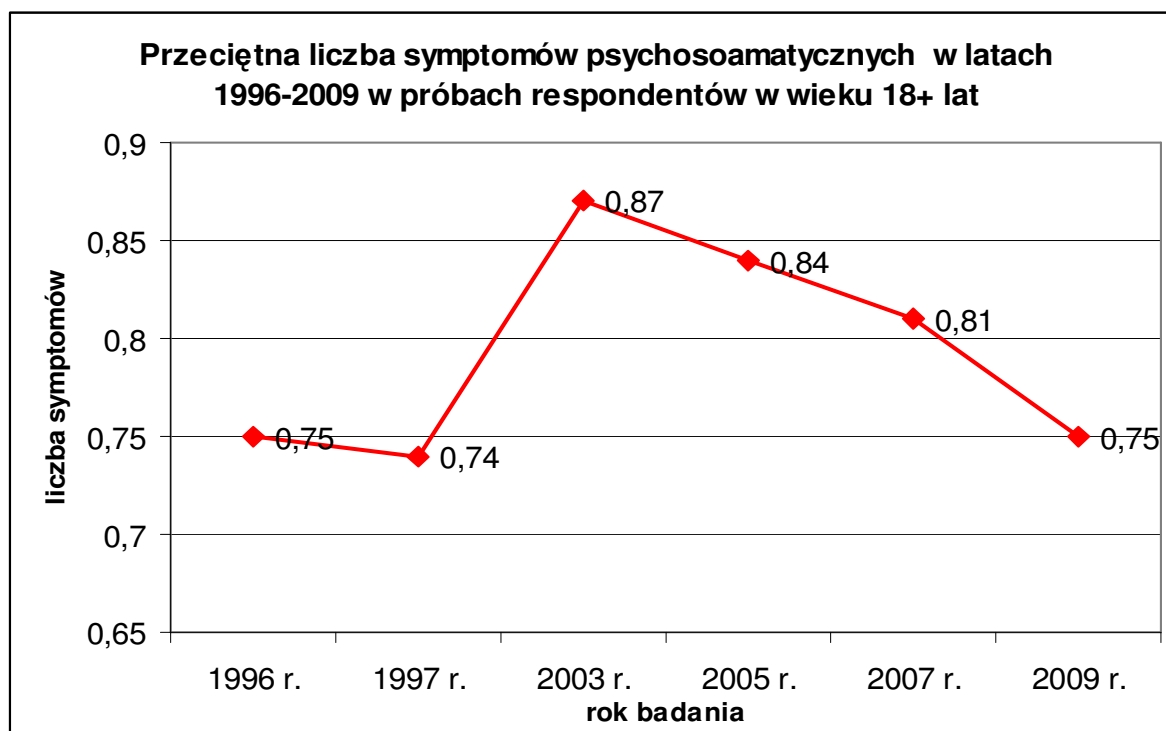
Obecnie system kształtowany jest przez dwie podstawowe ustawy:

- ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę o zakładach opieki zdrowotnej.

W Kielcach funkcjonuje (dane BDR za 2007r.) 125 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w tym 20 publicznych i 105 niepublicznych). Placówek podległych samorządowi terytorialnemu (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie) jest 17. Ogólna liczba porad za 2007 r. wynosiła 727 708. Ogólnodostępnych aptek było 96, przy czym na jedną aptekę przypadało 2145 mieszkańców Kielc.

Stan zdrowia mieszkańców Kielc wg badania „Diagnoza Społeczna 2009” nie odbiega zasadniczo od ogółu mieszkańców kraju. Najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców Kielc są choroby układu krążenia, nowotwory oraz pozostałe przyczyny niewypadkowe. Liczba symptomów psychosomatycznych począwszy od 2003 r. wykazuje tendencje spadkowe podobnie jak natężenie stresu życiowego

Wykres 4. Zdrowie – symptomy psychosomatyczne

Źródło danych: lata 1996 – 2009 Diagnoza Społeczna

Obiektywne wskaźniki poprawy kondycji zdrowotnej nie przekładają się jednak na podobną ocenę systemu służby zdrowia. Permanentny od lat kryzys służby zdrowia znajduje swój wyraz w badaniu opinii (analiza ankiety). Zaledwie 6,45% dostrzega wyraźną poprawę, natomiast wyraźne pogorszenie służby zdrowia opiniuje 36,1% kielczan.

d) Wychowanie i opieka nad dzieckiem

Po fazie niżu demograficznego, począwszy od 2005 roku obserwuje się zwiększoną dzietność kobiet urodzonych w początkach lat osiemdziesiątych (ze szczytem demograficznym kobiet urodzonych w 1983 r.). Tendencja wzrostu urodzeń ostatnich lat przekłada się także na wzrost liczby rodzin otrzymujących świadczenia pomocowe¹⁰.

Sytuacja rodzin w Kielcach wskazuje na szereg zagrożeń w obliczu, których stają obecnie polskie rodziny. Wiele z tych problemów domaga się rozwiązań w skali makro, na poziomie polityki społecznej państwa. Wiele jest jednak i takich, którymi można i należy zajmować się na szczeblu lokalnym.

Znaczący wpływ na warunki życia i sposób funkcjonowania rodziny ma wysokość dochodów, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, istniejące patologie (zwłaszcza uzależnienia), konflikty z prawem oraz przemoc w rodzinie. Rodzina dysfunkcyjna nie spełnia podstawowych zadań, które przynależą do jej istoty: nie zapewnia odpowiedniego klimatu emocjonalnego, nie zaspokaja potrzeb materialnych i duchowych, nie daje zaplecza dla zaspokojenia potrzeb psychicznych czy choćby warunków realizacji podstawowego obowiązku szkolnego. Według sprawozdania MOPR za 2008 r., ze względu na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą objętych było pomocą 1970 rodzin.

Przyjazny system opieki nad dzieckiem i rodziną w Kielcach aktualizacja na lata 2009-2013

Podstawę poniższej aktualizacji stanowi dotychczas obowiązujący dokument pn. „Budowanie przyjaznego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Kielcach”, przyjęty uchwałą Nr XLVII/903/2005 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 28 lipca 2005 roku oraz „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kielce na lata 2005-2013” – przyjęta Uchwałą Nr XXXIV/670/2005 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 9 grudnia 2004 r.

Uznając zasadę prymatu rodziny naturalnej w wychowaniu dziecka przyjęto następujące kierunki zmian w dotychczas funkcjonującym systemie:

1. Kompleksową pomoc rodzinie z problemami wychowawczymi poprzez rozwój profilaktyki wychowawczej w organizowanej sieci placówek wsparcia dziennego w najbliższym otoczeniu dziecka

¹⁰ Bazy danych Diagnozy Społecznej lata 2003 – 2007 i bazy danych MOPR Kielce.

2. Rozwój rodzinnej opieki zastępczej w formie zawodowych rodzin zastępczych, w tym specjalistycznych, wielodzietnych oraz rodzinnych domów dziecka.
3. Dochodzenie do spełnienia standardów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w ustawowym terminie, tj. do końca 2006r. w zakresie opieki i wychowania oraz usług świadczonych na rzecz wychowanków.
4. Rozwijanie nowoczesnych form opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Kolejne lata, począwszy od 2005 roku przynoszą oczekiwane efekty.

Założone cele na przestrzeni lat 2005-2008 realizowano poprzez następujące programy:

- I. Lokalny system wspierania rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach kryzysowych w środowisku i pomoc dziecku krzywdzonemu. Profilaktyka i rozwój środowiskowych form pomocy dziecku.
- II. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w nowej roli w kieleckim systemie opieki nad rodziną i dzieckiem.
- III. Przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w wielofunkcyjne nowoczesne instytucje dla dzieci dostosowane do potrzeb środowiska lokalnego.
- IV. Lokalny program usamodzielniania wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i poprawczych w Kielcach

I. Program: Lokalny system wspierania rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach kryzysowych w środowisku i pomoc dziecku krzywdzonemu. Profilaktyka i rozwój środowiskowych form pomocy dziecku.

Program ten opierał się na założeniu, że:

- 1) Pracownik socjalny jest pierwszym ogniwem łączącym rodzinę z systemem opieki i wychowania,
- 2) nastąpi rozwój profilaktyki i poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i rodziny,
- 3) nastąpi rozwój sieci placówek wsparcia dziennego z dobrze przygotowaną ofertą usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- 4) zostanie stworzony spójny i efektywny model rodzinnej opieki zastępczej.

Ad 1. **Podstawowym narzędziem działania na rzecz dziecka jest praca socjalna z rodziną**, realizowana przez pracowników socjalnych, których 111 pracuje w 11 Rejonach Opiekuńczych MOPR. Jest ona ważna w momencie przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności, jest niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce kryzys, zagrażający dobru dziecka. W wyniku pracy socjalnej z rodziną powinna ona osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, by bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

By usprawnić system pracy pracowników socjalnych w 2005 r. MOPR wprowadził **specjalizację wśród pracowników socjalnych** w trzech kategoriach:

- 1) rodziny z dziećmi (w tej grupie również rodziny zastępcze),
- 2) bezrobotni
- 3) osoby starsze i niepełnosprawni.

Ilość środowisk będących w zainteresowaniu jednego pracownika socjalnego pracującego w kategorii rodziny z dziećmi zmniejszyła się z ok. 120-150 do 50-60 rodzin. Pozwoliło to na większe indywidualizowanie pracy z rodziną, w której często występuje wiele problemów do rozwiązania.

Od 2008 r. MOPR rozpoczął realizację projektu systemowego pod nazwą „Działanie szansą na przyszłość” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków unijnych. Jednym z priorytetowych założeń tego projektu, obok aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, jest innowacyjna forma wsparcia tych osób - intensywne prace socjalne świadczone przez pracowników socjalnych występujących w charakterze **asystenta rodziny**. Poprzez realizację projektu podjęto próbę oddzielenia pracy socjalnej od przyznawania świadczeń pieniężnych, które pozostały nadal w kompetencjach pracowników socjalnych rejonów opiekuńczych.

Świadczenie intensywnej pracy socjalnej było możliwe dzięki kolejnemu zmniejszeniu liczby środowisk przypadających na 1 asystenta (od 5-20 w zależności od grupy odbiorców), który towarzyszy Odbiorcom w działaniach podejmowanych w ramach projektu oraz w pokonywaniu wszelkich pojawiających się trudności we wszystkich obszarach życia, a także we wzmacnianiu klientów w podejmowanych działaniach i trudach codziennego życia, motywowaniu do zmian, dodawaniu wiary we własne siły i możliwości. Zastosowane narzędzie w pracy pracownika socjalnego w postaci kontraktu socjalnego umożliwiło oparcie wspólnych działań na zasobach klienta.

Ad. 2. By wspierać pracowników socjalnych w realizacji pracy socjalnej na rzecz rodzin z dziećmi znajdujących się w kryzysie, we wrześniu 2005 r., powstał **Zespół Profilaktyki Rodzinnej**. **Zespół Profilaktyki Rodzinnej jest zespołem interdyscyplinarnym**, skupiającym poza pracownikiem socjalnym specjalistów MOPR (psychologa, pedagoga, psychiatrę) a także pedagoga szkolnego, pielęgniarkę środowiskową, kuratora sądowego, dzielnicowego, wychowawców placówek dziennych itp.

Celem Zespołu Profilaktyki Rodzinnej jest:

- 1) pomoc rodzinom w pokonywaniu trudności życiowych, w tym również kłopotów wychowawczych z dziećmi. Wszelkie działania zmierzają do tego, by nie doszło do zabrania dziecka z rodziny naturalnej, a końcowym efektem pracy Zespołu z założenia jest spowodowanie by rodzina samodzielnie radziła sobie z rozwiązywaniem trudności i by dostrzegała potrzeby wychowywanych dzieci oraz by nie dopuszczała się zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec nich,
- 2) w sytuacji krzywdzenia dziecka lub występowania ostrego kryzysu w rodzinie – nadrzędnym celem Zespołu jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa poprzez zorganizowanie czasowej opieki zastępczej. W tym okresie zarówno dziecko jak i rodzice mogą otrzymać specjalistyczną pomoc,
- 3) zapobieganie i przeciwdziałanie marginalizacji dzieci i młodzieży oraz wspieranie funkcji wychowawczej rodziny dziecka poprzez profilaktykę pedagogiczną realizowaną w placówkach wsparcia dziennego na terenie Miasta Kielce.

Istotnym zapleczem dla pracy Zespołu Profilaktyki Rodzinnej z rodzinami niewydolnymi wychowawczo jest utworzony, w ramach struktury MOPR, **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)**, który udziela pomocy w zakresie:

- przemocy (zarówno dla ofiar, świadków jak i sprawców przemocy),
- problemów wychowawczych,
- problemów alkoholowych,
- kryzysów małżeńskich i osobistych.

W ramach SOW funkcjonują:

- 1) Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie
- 2) Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie,
- 3) Dział Pracy Socjalnej i Poradnictwa Rodzinnego,
- 4) Ośrodek Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie,

5) Hostel

Ad. 3. Funkcjonujący w Kielcach przyjazny system opieki nad dzieckiem i jego rodziną zawiera najistotniejszy kierunek rozwoju wsparcia i pomocy dziecku i rodzinie w najbliższym środowisku jako alternatywę dla opieki instytucjonalnej. Jest to szeroko rozumiana profilaktyka pedagogiczna i kompleksowa pomoc rodzinie z trudnościami wychowawczymi oraz dzieciom i młodzieży zagrożonej patologią społeczną.

Placówki wsparcia dziennego to jeden z ważniejszych elementów kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie mającej problemy opiekuńczo-wychowawcze. Mają one bowiem na celu wspomaganie wychowawczej roli rodziny w integralnym rozwoju dziecka, przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zaniedbanych wychowawczo.

Placówki wsparcia dziennego działają we wszystkie dni robocze, co najmniej 4 godziny dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i rodziców. Ilość dni i godziny funkcjonowania placówek dostosowuje się do lokalnych potrzeb. Placówka zapewnia dzieciom przynajmniej jeden posiłek dostosowany do pory dnia i czasu przebywania.

W zależności od realizowanych zadań placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na:

1) Placówki wsparcia dziennego typu opiekuńczego (świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), które zapewniają dziecku pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i gier sportowych oraz stałą pracę z rodziną dziecka.

2) Placówki wsparcia dziennego typu specjalistycznego, poza zadaniami wymienionymi powyżej, prowadzą zajęcia socjoterapeutyczne, resocjalizacyjne, indywidualne programy korekcyjne oraz udzielają pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Zwiększanie ilości placówek wsparcia dziennego na terenie miasta Kielce ma zapewnić dostęp do ich usług większej liczbie dzieci i młodzieży potrzebujących wsparcia.

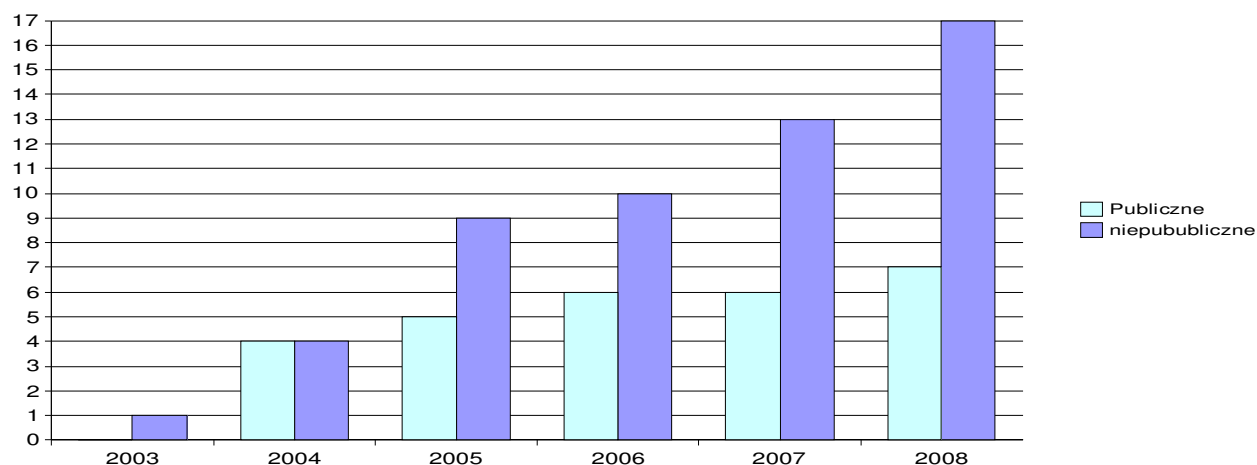
By tworzony system spełniał swoją rolę niezbędne jest pozyskiwanie nowych partnerów do współpracy w tym zakresie. Wielość partnerów w realizacji zadania powoduje powstawanie konkurencyjności, a to wymusza ciągłe doskonalenie metod i form pracy z dziećmi i młodzieżą, tworząc bogatą ofertę usług i oddziaływań profilaktycznych.

Od kilku lat zwiększa się tempo budowania oferty opiekuńczo-wychowawczej i rozwija różnorodność form organizacyjnych i programowych powstających placówek. Systematycznie od 2003 r. rośnie liczba placówek, nie tylko prowadzonych przez Miasto, ale również takich, których prowadzenie zlecono w drodze konkursu organizacjom

pozarządowym. W styczniu 2003 r. w systemie działało jedno Ognisko Wychowawcze dla 50 dzieci, pięć lat później w grudniu 2008 działały już 24 placówki wsparcia dziennego, posiadające łącznie 1370 miejsc.

Założeniem tworzonego systemu było to, by w każdej części miasta funkcjonowała przynajmniej jedna świetlica, ognisko lub klub młodzieżowy.

Dynamika przyrostu ilości placówek wsparcia dziennego

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego w Kielcach

(stan na m-c grudzień 2008 r.)

Publiczne (7)

1. Placówki działające w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach:
 - 1) Świetlice Środowiskowe „4 Kąty” 3 filie oferujące łącznie 200 miejsc dla dzieci i młodzieży
 - ul Paderewskiego 20 (70 miejsc)
 - ul. 1 Maja 169 (100 miejsc)
 - ul. Konopnickiej 5 (30 miejsc)
 - 2) Świetlica Środowiskowa „Czar” ul. Jagiellońska 26 dla 50 dzieci i młodzieży

2. Placówki działające w ramach przekształconych placówek opiekuńczo-wychowawczych w wielofunkcyjne oferujące łącznie 180 miejsc:
 - 1) Ognisko wychowawcze przy Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1, „Kamyk”, ul. Toporowskiego 12 dla 60 dzieci
 - 2) Placówka wsparcia dziennego przy Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

„Dobra Chata”, ul. Sandomierska 126 dla 60 dzieci,

- 3) **Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego „Azył”** przy Placówce Opieki Doraźnej „Azył”, ul. Kołłątaja 4 dla 60 dzieci i młodzieży, świadcząca opiekę ze szczególnym uwzględnieniem terapii i specjalistycznych programów pracy z trudnymi dziećmi zagrożonymi patologią społeczną.

Niepubliczne (17)

Placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych, na zasadzie zlecenia zadania z zakresu pomocy społecznej przez Miasto Kielce.

1) **Dzienny Ośrodek Socjoterapii „Rafael”** placówka typu specjalistycznego działająca poprzez 2 oddziały oferująca pomoc dla 110 wychowanków. DOS prowadzony jest przez Konferencję Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo z siedzibą w Kielcach

- centrum DOS,, ul. Cedro Mazur 19,
- oddział 1- ul. Wikaryjska 1,
- oddział 2 - ul. Skibińskiego 8.

2) **Ognisko Wychowawcze**, ul. Kościuszki 36, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo dla 70 dzieci,

3) **Świetlica środowiskowa „Niewachlowiak”** – prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Osiedla Niewachłów w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Kielcach przy ul. Kruszelnickiego 49 - 30 miejsc

4) **Kluby młodzieżowe „Wolna Strefa” i „Młoda Strefa” dla dzieci i młodzieży w wieku** prowadzone przez **Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”**. Poszczególne Kluby mieszczą się odpowiednio:

Wolne Strefy:

- **ul. J. Nowaka-Jeziorańskiego 75** – dla 100 dzieci i młodzieży,
- **ul. Karczówkowska 36** - 50 dzieci i młodzieży,
- **ul. Krakowska 17** - 50 dzieci i młodzieży,
- **ul. Naruszewicza 16** – 100 dzieci i młodzieży,

Młode Strefy:

- **os. Na Stoku 98** – 80 dzieci i młodzieży,

- **ul. Oboźna 5** – 50 dzieci i młodzieży.

5) **Świetlica Środowiskowa „Beczka”**, os. Barwinek 28, prowadzona przez Stowarzyszenie Chrześcijańskie „Miejsce dla Ciebie” dla 30 dzieci i młodzieży,

6) **Oratorium Świętokrzyskie** św. Jana Bosko, ul. 1 Maja 57 dla 80 dzieci i młodzieży,

7) **Żeglarska Świetlica Środowiskowa**, ul. Zagnańska 82 prowadzona przez Uczniowski Klub Sportowy „Zalew Kielce” sezonowo w okresie maj-październik - dla 30 dzieci i młodzieży,

8) **Świetlica Środowiskowa „Brachu”**, ul. Szymanowskiego 3/48 prowadzona przez Stowarzyszenie Profilaktyczno-Rewalidacyjne PROREW dla 30 dzieci i młodzieży,

9) **Świetlice Środowiskowe Caritas Diecezji Kieleckiej:**

- Świetlica Socjoterapeutyczna - ul. Turystyczna 3 dla 50 dzieci i młodzieży
- Świetlica „Pod Aniołem” - ul. Mieszka I 48 dla 50 dzieci i młodzieży

Planuje się rozszerzenie współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami prowadzącymi świetlice i zlecenie im prowadzenia oraz dofinansowanie takiej działalności na zasadzie konkursu ofert.

Ad. 4. **Stworzenie spójnego i efektywnego modelu rodzinnej opieki zastępczej**, to po działaniach profilaktycznych, najważniejsze ogniwo systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Kielcach. Był to kierunek, którego realizację rozpoczęto najwcześniej, bo już od 2002 r. Każde dziecko, szczególnie małe, powinno wychowywać się w rodzinie, jeśli z różnych powodów nie może być to rodzina własna, powinna być to rodzina zastępcza.

Począwszy od 2005 r. MOPR aktywnie włącza się w kampanię społeczną inicjowaną przez Wojewodę Świętokrzyskiego pod hasłem „Potrzebuję rodziców od zaraz”, której celem jest pozyskanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form opieki zastępczej.

Pracownik MOPR jest członkiem Świętokrzyskiej Koalicji na Rzecz Rodzicielstwa Zastępczego, której celem jest popularyzacja rodzicielstwa zastępczego na terenie województwa świętokrzyskiego.

Ciągła popularyzacja problemu dzieci pozbawionych opieki rodziców, we współpracy z lokalnymi mediami, spowodowała, że wolno, ale systematycznie rosła liczba kandydatów na niespokrewnione rodziny zastępcze. W Kielcach powołaliśmy pięć niespokrewnionych z dzieckiem, zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, które są zapleczem dla Zespołu Profilaktyki Rodzinnej i zapewniają dzieciom opiekę w trybie interwencyjnym. Dzieci przebywają w tej rodzinie do czasu uregulowania sytuacji prawnej

przez sąd, nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy (z możliwością przedłużenia pobytu o kolejne 3 miesiące).

W okresie swojego funkcjonowania (pierwsze od kwietnia 2002 r.) pogotowia rodzinne objęły opieką łącznie 171 dzieci.

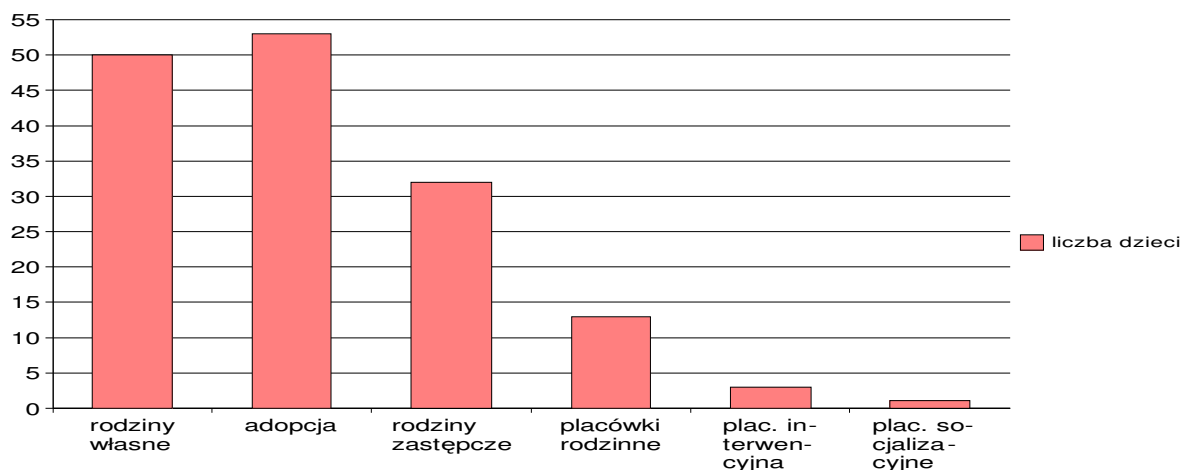
Tabela 4. Ilość dzieci w Pogotowiach Rodzinnych w latach 2002 – 2008

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Łącznie
6	31	25	26	32	25	28	171

Stan na dzień 31.12.2008 r.

Bardzo ważną kwestią w przypadku umieszczania dzieci w pogotowiach jest prognozowanie przyszłości dziecka, by uniknąć konieczności skierowania dziecka po pobycie w pogotowiu do placówki opiekuńczo-wychowawczej. Przez cały okres funkcjonowania pogotowia, ze 171 dzieci objętych opieką, tylko jedno dziecko trafiło do placówki opiekuńczo-wychowawczej (chłopiec w wieku 15 lat sprawiający poważne problemy wychowawcze), 50 powróciło do rodzin własnych, 53 przekazano do adopcji, pozostałe dzieci trafiły do rodzinnych form opieki zastępczej.

Liczba dzieci, które opuściły pogotowia rodzinne

Stan na dzień 31.12.2008 r

Powołano również trzy niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne, które sprawują opiekę nad dziećmi o szczególnych potrzebach zdrowotnych oraz jedną wielodzietną wychowującą rodzeństwa.

Najistotniejszym efektem tych działań jest to, że od blisko 4 lat dzieci poniżej 10 roku życia, pochodzące z miasta Kielce nie trafiają do domu dziecka!!

W ramach rozwijania systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Kielcach planuje się powołanie kolejnych zawodowych rodzin specjalistycznych.

II. Program: Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w nowej roli w kieleckim systemie opieki nad rodziną i dzieckiem.

Program ten opierał się na założeniu, że:

1. Ośrodek stanie się ważnym ogniwem w systemie pomocy społecznej i będzie działał głównie na potrzeby Miasta Kielce.
2. Pierwszoplanowym zadaniem tej instytucji będzie poza problematyką adopcyjną, aktywność w kreowaniu zastępczych środowisk rodzinnych.
3. Ważnym zadaniem będzie szkolenie kandydatów do ROZ i psychologiczno-pedagogiczne wspieranie osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne.
4. Ośrodek będzie wspierał rodziny naturalne, prowadził poradnictwo dla dzieci i rodziców oraz terapię rodzinną dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.
5. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Kielcach, wyznaczony przez Wojewodę Świętokrzyskiego w trybie art. 22 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej będzie prowadził bank danych o rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz dzieciach oczekujących na przysposobienie, w granicach województwa.

Ad. 1. Na terenie Miasta Kielce funkcjonują 2 ośrodki adopcyjno-opiekuńcze:

- publiczny - Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy w Kielcach, ul. Mickiewicza 10, obejmujący swym działaniem teren miasta Kielce,
- niepubliczny - Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Kielcach, przy Al. IX Wieków Kielc 15 działający na potrzeby miasta Kielc oraz Diecezji Kieleckiej.

Publiczny Ośrodek stał się ważnym ogniwem w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Ad. 2 Celem pracy Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego jest prowadzenie działalności prewencyjnej dot. zapobiegania sieroctwu społecznemu poprzez stwarzanie każdemu dziecku możliwości wzrastania w najbardziej korzystnym dla niego środowisku naturalnym lub zastępczym.

W związku z powyższym ośrodek włącza się w propagowanie akcji rodzicielstwa zastępczego za pośrednictwem środków masowego przekazu, bierze udział w akcjach lokalnych i ogólnopolskich typu „Szukam domu”, „Misja nadziei”, „Potrzebuję rodziców od zaraz”, współpracuje z Towarzystwem Nasz Dom.

Pracownik Ośrodka jest członkiem Świętokrzyskiej Koalicji na Rzecz Rodzicielstwa Zastępczego, której celem jest popularyzacja rodzicielstwa zastępczego na terenie województwa świętokrzyskiego.

Ad. 3. Ośrodek prowadzi szkolenia dla:

- kandydatów na rodziców adopcyjnych z terenu województwa świętokrzyskiego, gdyż adopcja pozostaje w wyłącznej kompetencji ośrodków adopcyjno - opiekuńczych,
- kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych z terenu miasta Kielc.

Przygotowanie kandydatów odbywa się według programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja. Jest to program zaprojektowany tak, aby poprawić jakość opieki zastępczej i adopcji. Oparty jest na założeniu, że życie rodzinne ma dla dzieci ogromną i niepowtarzalną wartość, a opiekunowie zastępczy o dużej wiedzy i wysokich umiejętnościach są niezbędni dla zapewnienia efektywności systemu opieki nad dzieckiem.

Ośrodek wspiera również istniejące niespokrewnione i zawodowe rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, poprzez stały i systematyczny kontakt wyznaczonego pracownika. Daje to możliwość bieżącego rozwiązywania problemów oraz przewidywania tych, które mogą się pojawić w przyszłości.

Ośrodek prowadzi również pracę z dziećmi wychowywanymi w zastępczych środowiskach rodzinnych, np. poprzez regulowanie ich sytuacji prawno-rodzinnej, poradnictwo, diagnozę i terapię.

W ramach poprawy funkcjonowania istniejących rodzin zastępczych ośrodek organizuje szkolenia mające na celu doskonalenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych tych rodzin oraz w efekcie podniesienie ich kwalifikacji.

Ad. 4. Ośrodek realizuje również zadania w zakresie pracy z rodzinami naturalnymi, w tym w sposób szczególny z rodzicami dzieci umieszczonych w:

- w zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych,
- w rodzinnych domach dziecka.

Ośrodek podejmując pracę z rodzicami naturalnymi dzieci koncentruje działania na:

- nawiązywaniu kontaktu i zawarciu kontraktu z rodziną wyrażającą gotowość do zmiany swojej dotychczasowej sytuacji życiowej,
- pedagogizacji rodziców, głównie poprzez wdrażanie ich do opieki nad własnym dzieckiem,
- dokonywanie obserwacji i oceny rozwoju własnego dziecka,
- uczenie umiejętnego postrzegania potrzeb dzieci i umacniania w przekonaniu o konieczności właściwego ich zaspakajania,
- bieżący przekaz rodzicom informacji o stanie zdrowia, rozwoju i problemach związanych z dzieckiem, wspólne z nimi rozwiązywanie tych problemów, edukacji prozdrowotnej.

W Ośrodku prowadzona jest również psychoterapia systemowa, w tym psychoterapia indywidualna w przypadku depresji, nerwic, lęków; terapia rodzin, gdy mają miejsce konflikty w rodzinie, kłopoty wychowawcze w relacjach z dziećmi oraz terapia małżeństw i par w przypadku konfliktów, kryzysów, niepłodności itp. Utrzymaniu i doskonaleniu wysokiej jakości pomocy terapeutycznej służą wewnątrz zespołowe zajęcia superwizyjne, prowadzone przez certyfikowanych superwizorów Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

W planach jest utworzenie w ramach Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Sekcji Diagnostyczno-Terapeutycznej na rzecz dzieci z FAS/FAE i ich rodzin. FAS/FAE to zespół zaburzeń pojawiających się u dzieci jako rezultat spożywania alkoholu przez ciężarną matkę. Wobec zaobserwowanego zjawiska narastania tego problemu wśród dzieci przebywających w różnych formach opieki zastępczej, zasadnym jest przygotowanie się do kompleksowego wspierania dzieci i rodzin w tym zakresie.

III. Program: Przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w wielofunkcyjne nowoczesne instytucje dla dzieci dostosowane do potrzeb środowiska lokalnego.

Program ten opierał się na założeniu, że:

1. w placówce świadczącej opiekę całodobową ciągłą nie może przebywać jednocześnie więcej niż 30 dzieci.
2. systematycznie będzie ograniczana „instytucjonalność”, tj. odchodzenie od wychowania grupowego i zbiorowej odpowiedzialności za dziecko, na rzecz realizacji idei indywidualizacji pracy z wychowankiem,
3. konsekwentnie realizowany będzie indywidualny plan pracy z dzieckiem i rodziną oraz podejmowane działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

4. w miarę możliwości następować będzie uruchamianie nowych form organizacyjnych opieki całodobowej w placówkach przeznaczonych dla starszych dzieci:
- tworzenie autonomicznych grup mieszkaniowych,
 - tworzenie grup usamodzielnienia lub filii domu dziecka poza placówką,
 - tworzenie samodzielnych mieszkań dla dzieci i młodzieży, mieszkań chronionych.

Końcowy etap dochodzenia do standardów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych został odsunięty z 2006 r. na 2010 r. za sprawą kolejnej zmiany w ustawie o pomocy społecznej.

Placówki opieki całodobowej zostały zobowiązane do przedstawienia do końca 2007 r. programów naprawczych oraz wystąpienia do Wojewody Świętokrzyskiego o warunkowe zezwolenie na prowadzenie placówek na czas realizacji tych programów.

W ramach budowanego kieleckiego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną duże placówki opiekuńczo-wychowawcze zostały przekształcone w placówki wielofunkcyjne otwarte na środowisko i jego potrzeby.

Zgodnie z w/w założeniami w placówkach świadczących opiekę całodobową:

- nie przebywa jednocześnie więcej niż 30 dzieci,
- systematycznie ograniczana jest „instytucjonalność”, tj. odchodzenie od wychowania grupowego i zbiorowej odpowiedzialności za dziecko, na rzecz realizacji idei indywidualizacji pracy z wychowankiem, obecnie w każdej placówce wychowawca jest odpowiedzialny za proces wychowawczy 3-4 dzieci,
- konsekwentnie realizowany jest indywidualny plan pracy z dzieckiem i rodziną oraz podejmowane są działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- uruchomiono nowe formy organizacyjne opieki całodobowej w placówkach przeznaczonych dla starszych dzieci, tj. mieszkania usamodzielnienia,
- utworzone zostały mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków.

Aktualny stan w zakresie infrastruktury całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w Kielcach przedstawia się następująco:

- 4 placówki typu rodzinnego,
- 3 placówki typu wielofunkcyjnego,
- 1 placówka typu socjalizacyjnego.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 1, ul. Nowowiejska 14, 25-532 Kielce

Placówka zlokalizowana jest w budynku wolnostojącym, stanowiącym własność miasta Kielce. Dom przeznaczony jest dla 6 wychowanków. Od 2010 r. będą następować kolejne ograniczenia miejsc.

Dom spełnia standardy opieki i wychowania, posiada decyzję na czas nieokreślony

Rodzinny Dom Dziecka Nr 2, ul. Struga 1/1, 25-566 Kielce

Placówka zlokalizowana jest w dwóch połączonych mieszkaniach na parterze w bloku czterokondygnacyjnym będącym własnością Świętokrzyskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Przeznaczona jest dla 8 wychowanków. Dom spełnia standardy opieki i wychowania, posiada decyzję na czas nieokreślony

Rodzinny Dom Dziecka Nr 3, ul. Pomorska 119, 25-349 Kielce

Placówka zlokalizowana jest w budynku wolnostojącym, położonym w centrum miasta stanowiącym własność osób prowadzących placówkę. Przeznaczona jest dla 7 wychowanków.

Dom spełnia standardy opieki i wychowania, posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas nieokreślony.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 4, ul. Górników Staszicowskich 93, 25-820 Kielce

Placówka zlokalizowana jest w budynku wolnostojącym, położonym na obrzeżach miasta stanowiącym własność osób prowadzących. Przeznaczona jest dla 7 wychowanków.

Dom spełnia standardy opieki i wychowania, posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas nieokreślony.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 „Kamyk”, ul. Toporowskiego 12, 25 – 533 Kielce

Placówka wielofunkcyjna składająca się z następujących form organizacyjnych:

1) placówki socjalizacyjnej zapewniającej opiekę całodobową 25 dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, realizowanej w dwóch formach opieki:

- dla grupy do 11 dzieci,
- wyodrębnionego mieszkania usamodzielnienia dla 14 dzieci starszych i młodzieży

2) placówki wsparcia dziennego zapewniającej opiekę dzienną dla 60 dzieci pochodzących ze środowiska: Ognisko Wychowawcze,

3) dwóch mieszkań chronionych, umożliwiających integrację ze środowiskiem 8 usamodzielnionym wychowankom z placówek i rodzin zastępczych.

Placówka posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas określony.

Planuje się w przyszłości: rozszerzenie działalności placówki wsparcia dziennego w parterowej części domu, utrzymując mieszkanie dla grupy usamodzielnienia jako wyodrębnionego gospodarstwa dla dzieci starszych.

Dom dla Dzieci, os. Na Stoku 42 A, 25 – 408 Kielce

Dom jest placówką typu socjalizacyjnego zapewniającą opiekę całodobową 25 dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Dom specjalizuje się w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach zdrowotnych i zapewnia integrację dzieci chorych ze zdrowymi.

Opieka całodobowa realizowana jest w Domu w dwóch formach organizacyjnych:

- domu dla dzieci małych w wieku 0-6 lat,
- mieszkaniu dla dzieci starszych.

Od 2003 roku w parterowej części domu funkcjonuje Ośrodek Wczesnej Interwencji, świadczący usługi dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością, zwłaszcza z zaburzeniami psychoruchowymi. Ośrodek działa na rzecz dzieci w wieku od 0 do 7 lat, zapewnia specjalistyczną diagnozę, terapię i rehabilitację dziecka oraz poradę dla rodziców. Ośrodek jest prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, finansowany przez NFZ.

Dom posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas określony.

W najbliższej przyszłości planuje się kolejną reorganizację polegającą na ograniczeniu liczby miejsc opieki całodobowej do 14 i stworzeniu warunków lokalowych do uruchomienia w obrębie budynku **rodzinnego domu dziecka**.

Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dobra Chata”

25-324 Kielce, ul. Sandomierska 126

Jest placówką wielofunkcyjną, która łączy różne formy opieki i składa się z następujących form organizacyjnych:

1) placówki socjalizacyjnej zapewniającej opiekę całodobową 28 dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, realizowanej w 2 wyodrębnionych mieszkaniach grup usamodzielniających dla 14 osobowej grupy dzieci i młodzieży każda:

-mieszkanie „Moje Miejsce”,

-mieszkanie „Nasz Kąt”,

2) placówki wsparcia dziennego zapewniającej opiekę dzienną i wychowanie dla 60 dzieci pochodzących ze środowiska oraz działalności rekreacyjnej w Centrum Integracji, Rehabilitacji i Rekreacji i Sali Gier,

3) mieszkania chronionego dla 2 osób, umożliwiającego integrację ze środowiskiem usamodzielnianym wychowankom z placówek i rodzin zastępczych.

W 2008 roku ograniczono w placówce liczbę mieszkań z 3 do 2, by sprostać wymaganiom standardów. Wprawdzie mieszkania te są częścią dużej placówki, to jednak stanowią samodzielne lokale mieszkalne z osobnym wejściem z klatki schodowej do każdego z nich, zorganizowane jak mieszkania dla rodziny wielodzietnej i traktowane są jako samodzielne lokale w budynku wielorodzinnym. Każde z tych mieszkań posiada wystarczający metraż dla funkcjonowania 14-osobowej grupy wychowanków (wynosi on ponad 200 m²) i składa się z następujących pomieszczeń: dużej otwartej kuchni domowej wraz jadalnią i miejscem wypoczynku, 5-6 pokoi sypialnych dwu- i trzy-osobowych, urządzonych na potrzeby nauki i wypoczynku, łazienki i toalety z miejscem do prania i suszenia garderoby oraz pomieszczenia dla wychowawców, w którym przechowuje się dokumentację wychowanków.

Placówka posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas określony.

Placówka Opieki Doraźnej „Azył”, ul. Kołłątaja 4, 25-715 Kielce.

Jest placówką wielofunkcyjną składającą się z następujących form organizacyjnych:

1) placówki interwencyjnej dla 14 wychowanków, zapewniającej doraźną opiekę całodobową dzieciom od lat 11, w sytuacjach wymagających natychmiastowego rozpoczęcia sprawowania opieki i wychowania,

2) specjalistycznej placówki wsparcia dziennego zapewniającej opiekę dzienną dla 60 dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizującej specjalistyczne programy pracy z młodzieżą zagrożoną patologią społeczną i terapię indywidualną oraz grupową.

Placówka spełnia wymagane standardy opieki i wychowania, posiada zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na czas nieokreślony.

IV. Program: Lokalny program usamodzielniania wychowanków z rodzin zastępczych i różnego rodzaju placówek.

Program ten opierał się na założeniu, że:

- Usamodzielnienie jest celem każdego pomagania i stanowi najostrzejsze kryterium oceny skuteczności działań pomocowych stosowanych w placówkach wobec opuszczających je wychowanków.
- Przygotowanie wychowanka do samodzielności jest jednym z głównych celów podejmowanych wobec niego działań. Wynika to z doświadczeń związanych z ubezwłasnowolniającym życiowo oddziaływaniem długotrwałego pobytu dziecka w placówce, w tym przykrych wspomnień wychowanków, dla których usamodzielnienie wiązało się z dniem, w którym otrzymywali wyprawkę i opuszczali placówkę, stając się niebawem klientami pomocy społecznej.
- usamodzielnienie pojmowane jako proces wychowawczy, podejmowane powinno być już w trakcie pobytu wychowanka w placówkach i kontynuowane w ramach kontraktu z pełnoletnią osobą usamodzielnianą.

Lokalny program usamodzielniania wychowanków stawiał następujące cele:

1. Wydłużenie okresu oddziaływań wzmacniających poczucie wartości i bezpieczeństwa wychowanków i ułatwiających im start w samodzielne życie poprzez zamieszkiwanie w mieszkaniach usamodzielnień, chronionych, w których w zależności od potrzeb może pojawić się element dyskretnego nadzoru opiekuna lub wychowawcy.
2. Przeciwdziałanie bezdomności wychowanków i zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego poprzez udzielenie pomocy w uzyskaniu mieszkania (udział Wydziału Mieszkalnictwa w programie),
3. Przygotowanie do właściwego pełnienia ról społeczno-zawodowych, pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych (wsparcie psychologiczne, socjalne, prawne)
4. Działania zmierzające do zapewnienia podopiecznym bezpieczeństwa ekonomicznego, pozwalającego na utrzymanie mieszkania i siebie (udział Powiatowego Urzędu Pracy w programie),
5. Pozyskanie sponsorów oraz współpraca z instytucjami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami mogącymi wspierać realizację programu.

Ad. 1. W ramach realizacji tego programu wychowawcy pracujący z młodzieżą w mieszkaniach usamodzielnienia podjęli trud prowadzenia wraz z wychowankami gospodarstw domowych. Wygodnie i estetycznie urządzone pokoje-sypialnie, salon pełniący funkcje pokoju dziennego, duża kuchnia wyposażona we wszystkie nowoczesne urządzenia gospodarstwa domowego wyznaczają nowy charakter placówki opiekuńczo-wychowawczej, która swym wyglądem przypomina mieszkanie.

Wszystkie prace porządkowe, zakupy, przygotowanie posiłków wykonywane są przez samych wychowanków przy współdziałaniu opiekunów, bowiem pobyt w mieszkaniu usamodzielnienia ma na celu nauczenie wychowanków gospodarowania budżetem domowym, poprawnej organizacji i umiejętności w zakresie wszelkich prac gospodarstwa domowego, odpowiedzialności za swoje decyzje, szacunku dla własnej i cudzej pracy.

Usamodzielnieni wychowankowie, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami muszą opuścić placówkę, a nie są gotowi do samodzielnego zamieszkania lub oczekują na przyznanie lokalu z zasobów gminy, mają możliwość zamieszkania w mieszkaniach chronionych, gdzie zawsze mogą liczyć na wsparcie wyznaczonego do opieki nad mieszkaniem pracownika socjalnego, który pełni jednocześnie funkcję opiekuna usamodzielnienia.

Ad. 2. W lutym 2007 r. kierownik Działu Opieki i Wychowania MOPR, odpowiedzialny za usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i różnego rodzaju placówek, został powołany do składu Komisji Mieszkaniowej działającej w UM, co uściśliło współpracę z Wydziałem Mieszkalnictwa w zakresie rozpoznawania potrzeb mieszkaniowych usamodzielnianych wychowanków i udzielania im pomocy w tym zakresie przez gminę.

Ad. 3. W ramach realizowanego przez MOPR od 2008 r. projektu systemowego POKL pod nazwą „Działanie szansą na przyszłość” jedną z grup Odbiorców Projektu są usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, a od 2009 r. dołączyła młodzież w wieku 15-18 lat wychowująca się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.

Udział w projekcie rozpoczyna się od diagnozy psychologiczno-zawodowej, której celem jest określenie koniecznych działań korekcyjnych dla stymulacji motywacji, podnoszenia umiejętności, kompetencji społecznych oraz określenia ścieżki kariery edukacyjnej i predyspozycji zawodowych.

Młodzież bierze udział w różnego rodzaju szkoleniach, wyjazdach wypoczynkowo-edukacyjnych. Każdy ma przydzielonego asystenta, który towarzyszy Odbiorcom w działaniach podejmowanych w ramach projektu. Ponadto rolą asystenta jest pomaganie w pokonywaniu pojawiających się trudności we wszystkich obszarach życia młodego człowieka, a także wzmacnianie w podejmowanych działaniach i trudach codziennego życia, motywowaniu do zmian, dodawaniu wiary we własne siły i możliwości.

Ad. 4. W ramach zawartej umowy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz z Miejskim Urzędem Pracy na potrzeby realizacji przez MOPR projektu systemowego została zaciśnięta współpraca z urzędami pracy, a Odbiorcy Projektu, w tym również usamodzielniani wychowankowie.

Ad. 5. Poszukuje się sponsorów oraz organizacji pozarządowych, które mogłyby wspierać realizację programu. Poprzez powyższe działania następuje powoli większa integracja usamodzielnianych wychowanków ze środowiskiem, podejmują oni pełnienie nowych ról w społeczeństwie. Nadal planuje się realizację i doskonalenie działań podejmowanych w ramach tego programu. To oznacza, że kolejne lata będą poświęcone doskonaleniu systemu i rozwijaniu tych ogniw, które okażą się najsłabsze. Stała ocena realizacji założonych celów ma służyć poprawie ich jakości.

Nadal planuje się diagnozowanie potrzeb i bieżące formułowanie kolejnych zadań opartych jednak na stworzonej już namiastce przyjaznego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Kielcach.

Zjawisko dziedziczenia biedy i bieda dzieci

Zjawisko dziedziczenia biedy może stać się bardzo ważnym czynnikiem hamującym rozwój miasta. Dlatego należy skoncentrować się na dzieciach. Z dwóch powodów - bieda dziecka nie jest jego winą. Dziecko niczego przecież nie zaniedbało, nie dokonało złego wyboru, nie zaprzepaściło żadnej szansy. Po drugie - szanse na wyrwanie z biedy dziecka są większe niż dorosłego, choćby dlatego, że dziecko stoi na początku drogi życiowej. Dorosłym pomóc trudniej. Nawet jeśli po ukończeniu kilku kursów znajdą wreszcie pracę, to raczej nie tak dobrze płatną i nie na tak długo, by zapomnieli o biedzie. Oni stracili swoją szansę wtedy, gdy byli dziećmi.

Członkostwo Polski w UE stwarza szansę na przeciwdziałania kulturowemu dziedziczeniu biedy, gdyż UE: inicjuje i wspiera badania naukowe służące wyjaśnieniu

społecznych mechanizmów transmisji nierówności. Ponadto fundusze strukturalne służą wyrównywaniu różnic i eliminowaniu dyskryminacji.

Międzypokoleniowe dziedziczenie nierówności społecznych i biedy zagraża realizacji strategicznego celu Unii, jakim jest zbudowanie najbardziej konkurencyjnego na świecie społeczeństwa opartego na wiedzy, stwarzającego dobre miejsca pracy i godziwe warunki życia, uważa, że konieczne jest: wyjaśnienie mechanizmów dziedziczenia biedy, i wymiana praktyk przeciwdziałających transmisji nierówności społecznych¹¹

e) System opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi i długotrwale chorymi

Niepełnosprawność

Związek między ubóstwem a niepełnosprawnością, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do prac¹², obejmuje specyficzne czynniki przyczynowe odzwierciedlające dyskryminację, oraz sposób traktowania osób niepełnosprawnych przez resztę społeczeństwa. Wśród mieszkańców Świętokrzyskiego 15 procent to osoby niepełnosprawne.

Miasto Kielce realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wynikające z ustawy z dnia 27.08.1997 r. Uchwała Nr XXI/451/2008 Rady Miejskiej z dnia 6 marca 2008 roku określa zadania, które realizowane są przez Ośrodek na rzecz osób niepełnosprawnych.

Z zakresu rehabilitacji zawodowej to:

- przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej
- dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (staże, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne)
- finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych

Z zakresu rehabilitacji społecznej to:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach

¹¹ J. Grotowska-Leder, *Oblicza współczesnego polskiego ubóstwa*, Instytut Socjologii Uniwersytet Łódzki, Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem, Kielce 17.10.2007.

¹² Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 1997., Nr 123., poz. 776., z późn. zm.)

- rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym i instytucjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Skutki niepełnosprawności dotyczą nie tylko samą osobę, której dotyczą, ale także innych członków rodziny, szczególnie zaś tych (na ogół kobiety), które ograniczają swoją aktywność na rynku pracy, aby zająć się opieką nad osobą niepełnosprawną. Osoby niepełnosprawne nie tylko ponoszą wyższe wydatki (np. specjalna dieta, wyposażenie oraz przystosowanie mieszkania, dodatkowe koszty ogrzewania spowodowane brakiem mobilności, koszty transportu itd.) ale mają także niższe dochody z powodu swojej upośledzonej pozycji na rynku pracy. Częściej też są bez pracy i ich średnie zarobki na godzinę są zazwyczaj niższe od analogicznych osób w pełni sprawnych.

Zgodnie z danymi demograficznymi w Kielcach żyje 37,5 tys. osób w wieku 60 lat i więcej tj. 18,6% z tendencją do stałego wzrostu. Wśród nich około 1/3 tj. ponad 12,5 tys. doświadcza różnego stopnia niepełnosprawności. Jest to wyzwanie dla organizacji i instytucji odpowiedzialnych za politykę społeczną Kielc. Wobec faktu, że wśród kielczan są i będą w coraz większej liczbie osoby starsze ważne jest podejmowanie działań, które zwiększają szansę na prowadzenie przez najstarsze pokolenie aktywnego, samodzielnego i niezależnego życia.

Długotrwała choroba

Mimo bezspornej poprawy stanu zdrowia ludności po II wojnie światowej, sytuacja zdrowotna mieszkańców Polski przedstawia się niekorzystnie na tle przeciętnej europejskiej. Korzystne zmiany, które dało się zauważyć w pierwszym okresie powojennym związane były głównie ze spadkiem umieralności spowodowanej chorobami zakaźnymi. Od połowy lat 60 stan zdrowia mężczyzn w średnim wieku zaczął pogarszać się i proces ten postępował w kolejnych latach. Wśród kobiet pogorszenie się sytuacji zdrowotnej nastąpiło w latach 70. W 1991r. sytuacja zdrowotna zaczęła się poprawiać i zaznaczył się spadek ogólnego natężenia zgonów, ale poziom przedwczesnej umieralności jest nadal bardzo wysoki. Obecnie w Polsce

1/3 zgonów przypada na osoby poniżej 65 lat i gdyby sytuacja taka utrzymywała się, to spośród osób urodzonych w 1994r. 36% mężczyzn i 16% kobiet nie dożyłoby 65 roku życia. W przypadku mężczyzn zagrożenie przedwczesnym zgonem przekracza średnie ryzyko europejskie o ok. 60%, w przypadku kobiet – 30%. W 1995 r. przeciętna długość życia mężczyzn wynosiła 67,6 lat, natomiast w przypadku kobiet – 76,4 lat. W 2007 r. przeciętna długość życia mężczyzn wynosiła 71 lat, w przypadku kobiet 79,7 lat. Według prognoz GUS przeciętna długość życia mężczyzn wynosić będzie w 2015 roku 72,3 lata i odpowiednio kobiet - 80,2 lata.

Szczególną chorobą wieku podeszłego jest Choroba Alzheimerera. To choroba mózgu, która powoduje nieodwracalne ograniczenie zdolności zapamiętywania. Jeśli w Polsce około 200 tysięcy osób cierpi na tę chorobę, to można szacować, że dotyka ona ok. 1000 mieszkańców Kielc. Działający w Kielcach od 2008 roku Ośrodek Wsparcia Dziennego dla Chorych na Alzheimerera dysponując 25 miejscami zaspakaja więc niewielki procent potrzeb. Choroba trwa kilka, czasem kilkanaście lat. Nie ulega zatem wątpliwości, że ciężar opieki nad chorymi spoczywa w rękach najbliższej rodziny. Bardzo często jest to jedna osoba – nierzadko w podeszłym wieku, mająca własne problemy zdrowotne. W miarę postępów choroby opiekun, najczęściej współmałżonek czuje się psychicznie osamotniony, musi uczyć się wciąż nowych sposobów związanych z opieką, gdyż skuteczne rozwiązanie w jednym okresie choroby staje się już nie wystarczające w okresie następnym. Sprawowanie wieloletniej opieki nad osobą z chorobą Alzheimerera ma swój szczególnie tragiczny aspekt – opiekunowi przez cały czas towarzyszy świadomość, że niezależnie od ogromu wysiłku, nie uda mu się zatrzymać przebiegu choroby. Skutkuje to zaburzeniami emocjonalnymi i depresją. O ile nie znajdą wtedy pomocy i wsparcia, kończy się to często dramatycznie dla opiekuna i chorego. Istnieje zatem potrzeba opracowania i wdrożenia kompleksowego systemu wsparcia dla tej kategorii środowisk.

Wyniki ankiety potwierdzają wagę problemów. W przypadku osób starszych za problem bardzo ważny i ważny opowiedziało się 74% ankietowanych, a w przypadku niepełnosprawności za problem bardzo ważny i ważny uznaje 85% respondentów (Aneks str. 13 – 14)

f) Kwestia bezrobocia w Kielcach

Bezrobocie jest efektem niedostosowania podaży i popytu na rynku pracy. Jest to niepożądany i przedłużający się stan pozostawiania bez pracy, spowodowany niemożliwością

znalezienia zatrudnienia. Zjawisko to polega na tym, że część ludności w wieku produkcyjnym zdolnej do pracy i gotowej do podjęcia pracy odpowiadającej typowym warunkom występującym w gospodarce pozostaje bez pracy pomimo podjętych poszukiwań.

W zależności od trwania okresu poszukiwania pracy wyróżnia się bezrobocie krótkookresowe (do 6 m-cy), długotrwałe (1-2 lata), oraz chroniczne (powyżej 2 lat).

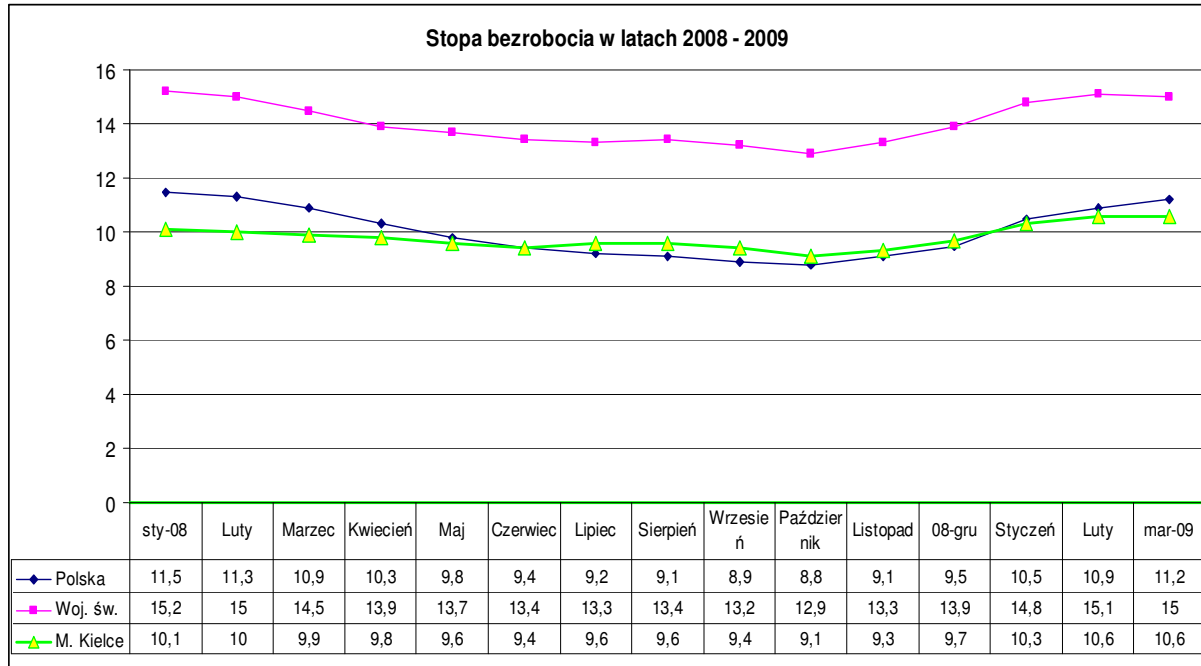
Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne, ekonomiczne i psychologiczne mające znaczenie dla samych bezrobotnych, jak i dla całej gospodarki jako całości. Oznacza ono pogorszenie poziomu życia osób bezrobotnych, frustracje, wzrost niezadowolenia. Wywiera duży wpływ na politykę makroekonomiczną państwa poprzez niepełne wykorzystanie zasobów siły roboczej i w związku z tym produkcję faktyczną niższą od potencjalnej. Skala i skutki bezrobocia są na tyle poważne, że wymagają interwencji państwa w celu ograniczenia tego zjawiska. Przyjmuje się, że 1% bezrobocia powoduje nie wyprodukowanie 3% całkowitej produkcji. Bezrobocie, szczególnie dłużej trwające, wiąże się z obniżeniem standardu materialnego zarówno bezrobotnego, jak i całej jego rodziny. Obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się z obszarami ubóstwa. To z kolei wiąże się z patologiami społecznymi, rozpadem rodziny, problemami zdrowotnymi. Krótkotrwałe bezrobocie również ma wpływ na stan psychiczny i zdrowie bezrobotnego, a także najbliższych.

Bezrobocie w Kielcach na koniec 2008 roku, wg Miejskiego Urzędu Pracy, dotyczyło 10 469 osób (w tym 5442 kobiety), 108 osób zwolnionych zostało z przyczyn dotyczących zakładów pracy, prawo do zasiłków posiadało 973 osoby, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy było 6421 osób¹³.

Stopa bezrobocia jest liczona jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

¹³ Miejski Urząd Pracy w Kielcach

Wykres 8. Stopa bezrobocia w latach 2008 -2009

Źródło: Miejski Urząd Pracy w Kielcach

Wartościami charakteryzującymi rynek pracy, obok stopy bezrobocia, jest także liczba osób pracujących¹⁴. To one (przynajmniej teoretycznie, gdyż dane te nie uwzględniają „szarej strefy”) biorą na swoje barki ciężar utrzymania pozostałych mieszkańców, a więc dzieci, uczącą się młodzież, studentów, bezrobotnych.

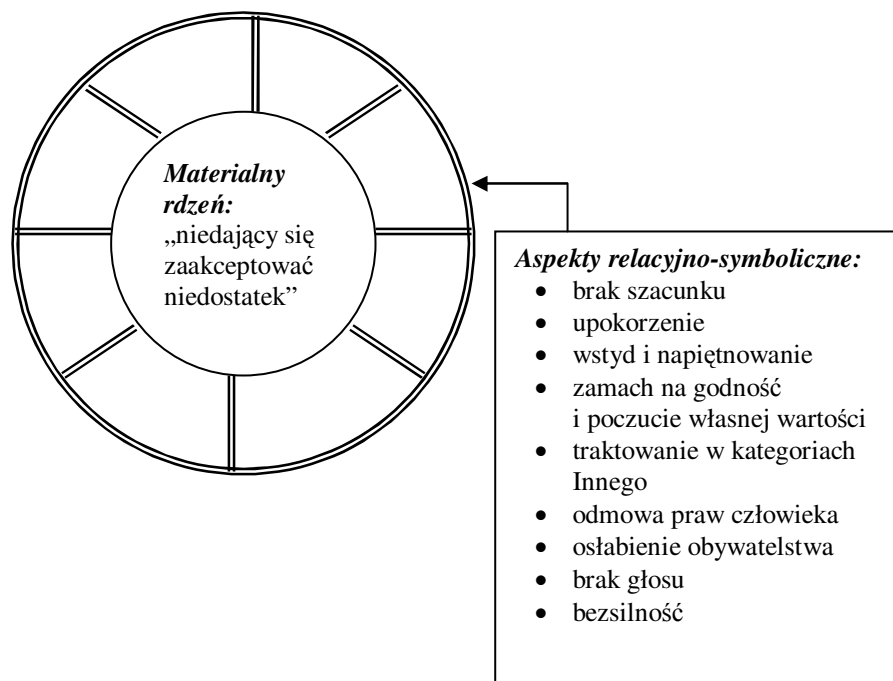
Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na koniec 2008r. na poziomie 15,1% w woj. świętokrzyskim wobec 17,7% w 2006r. Wskaźnik krajowy wyniósł 11,4% wobec 14,8% w grudniu 2006r. Powiatami o najniższej stopie bezrobocia były: buski (9,1%), pińczowski (9,3%) i m. Kielce (10,2%). Z kolei najwyższe wskaźniki zanotowano w: skarżyskim (26,2%) i koneckim (23,3%)¹⁵.

¹⁴ a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór),
 b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, czyli:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nie posiadających użytków rolnych,
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
 c) osoby wykonujące pracę nakładczą,
 d) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
 e) członków spółdzielni produkcji rolniczej, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

¹⁵ Urząd Statystyczny w Kielcach

g) Kwestia ubóstwa w Kielcach

Ubóstwo (bieda) jest sytuacją, w której ludziom brakuje zasobów ekonomicznych potrzebnych do urzeczywistnienia podstawowych rodzajów funkcjonowania. Ujęcie to ściśle łączy pozbawienie możliwości z biedą „dochodową”.

Rys. 1. Materialno-niematerialne „koło biedy” W schemacie materialny rdzeń biedy stanowi środek koła (piastę) – rdzeń ten określony jest mianem „nie dającego się zaakceptować niedostatku”. Brzeg koła (obręcz) przedstawia relacyjno-symboliczne aspekty biedy, których doświadczają ludzie żyjący w takim materialnym niedostatku. Zarówno środek, jak i brzeg koła kształtowane są przez relacje społeczne i kulturowe¹⁶

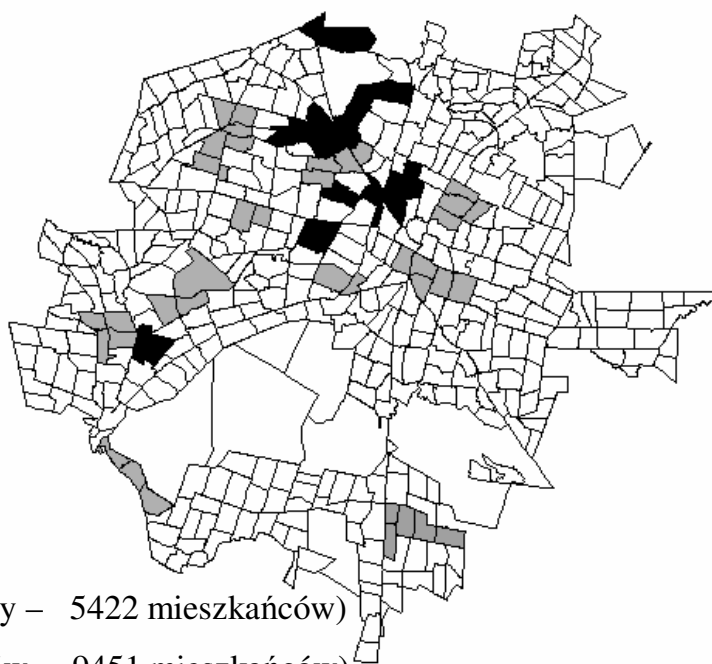
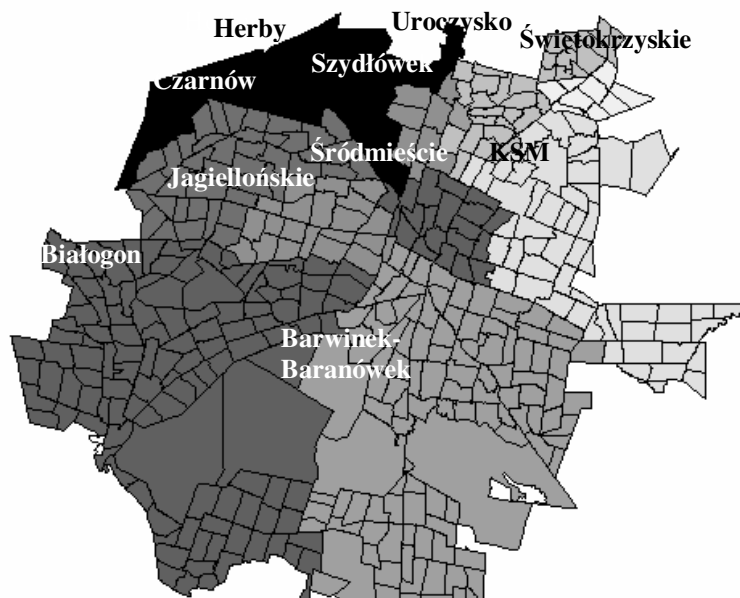
Liczba świadczeniobiorców z powodu ubóstwa (biedy) między 2005 r. a 2008 r. zmniejszyła się o 30%, odpowiednio z 4730 do 3303 środowisk. Wpływ na to pozytywne zjawisko miał przede wszystkim spadek bezrobocia w tych latach w Kielcach. Jednak w obliczu skutków kryzysu rynków finansowych, trend ten może się odwrócić.

W 2006 roku badanie socjologiczne ujawniło obszary spauperyzowane i 5 enklaw biedy w Kielcach – kwartały miasta, gdzie częściej niż co trzecia osoba jest klientem pomocy społecznej.

Stopa biedy wg rejonów opiekuńczych i enklawy biedy (mapa druga)

**Rejony opiekuńcze
MOPR w 2006 roku**

Rejony opiekuńcze	WP
Świętokrzyskie	6,06
KSM	6,83
Uroczysko	7,08
Barwinek-Baranówek	8,60
Czarnów	9,12
Jagiellońskie	9,25
Szydłówek	10,23
Białogon	12,43
Śródmieście	13,24
Herby	19,19

- 30% i więcej (22 kwartały – 5422 mieszkańców)
- 16 – 29,9% (39 kwartałów – 9451 mieszkańców)

Źródło: Z. Skuza, *Mieszkania (czy getta?) socjalne*, Kielce, 2006, (WP wskaźnik pauperyzacji – procentowy udział ludności biednej w danym obszarze miasta).

¹⁶ R. Lister, *Bieda*, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2007r.

Analizy stanowią element Strategii monitorujący zasięg i przestrzenny rozkład ubóstwa w mieście oraz – na podstawie wyciągniętych wniosków – ułatwiają określenie działań lokalnej polityki społecznej.

Badanie ankietowe ujawnia niepokojący obraz skali ubóstwa (subiektywnego) względnego¹⁷. Poczucie deprivacji potrzeb wyraża 26,5% ankietowanych. Obiektywnie, w ciągu ostatniego roku np. na opłaty mieszkaniowe (prąd, czynsz, gaz) zabrakło pieniędzy w co trzeciej rodzinie (32,3%), na zakup żywności – 16,1%, na leczenie, wykupienie recept w aptecce – 24,5%.

h) Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenności państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. A także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnoprzyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie. Zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego mogą mieć charakter zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny, czyli mieszczą się tu ingerencje ze strony innych podmiotów państwowych w sprawy wewnętrzne a także wewnętrzne konflikty i napięcia społeczne.

Od 2003 r. w Kielcach realizowana jest strategia „Służyć i chronić”, która obejmuje całokształt zadań ustalonych jako wspólne dla kieleckiego samorządu i Policji. Zadania te są ukierunkowane przede wszystkim na realizację trzech priorytetów:

- I. stworzenie bezpiecznego otoczenia;
- II. przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży;
- III. poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym na ulicach Kielc.

Obszar zidentyfikowanych zagrożeń przedstawionych przez Komendę Miejską Policji (Mapa przestępczości), niemal dokładnie odpowiada mapie opartej na wyliczonym wskaźniku pauperyzacji (WP) dla poszczególnych obszarów miasta. Szczególnie zachodnia część miasta

¹⁷ Wykorzystywana jest do tego tak zwana metoda lejdejska (Leyden Poverty Line). Pomijając opis niezbędnych procedur statystyczno-matematycznych stosowanych w tej metodzie, w uproszczeniu można powiedzieć, że subiektywne granice ubóstwa dla określonego typu gospodarstw domowych odpowiadają reakcji respondenta – „Trudno mi związać koniec z końcem” .

(Herby, Czarnów) jest przestrzenią niebezpieczną, w której ryzyko stania się obiektem agresji jest stosunkowo duże.

W opinii 35,5% respondentów (analiza ankiety) stan bezpieczeństwa nie zmienił się w ostatnich pięciu latach, poprawę dostrzega 31%, a pogorszenie stanu bezpieczeństwa 21% Kielczan (Aneks str. 11).

Alkoholizm i narkomania

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości lub rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemysłanych zachowań. Cechuje go także mała odporność na frustracje, kryje w sobie lęk przed wyjściem na jaw jego uzależnienia. Jego kontakty z innymi ludźmi zazwyczaj dość płytkie i luźne, nasycone są wysokim poziomem niepokoju.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego.

Nadużywanie alkoholu jest jedną z głównych przyczyn rozwodów. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań.

Zadaniem własnym każdej gminy jest realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych prowadzonych w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalanych corocznie przez Radę Miejską. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który uwzględnia również gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z używania alkoholu.

Co roku tworzony jest kolejny program, nowy ale zasadniczo nie odbiegający w swej formie i treści od poprzednich, co warunkuje w dużym stopniu jego skuteczność. Działania

związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych są działaniami długofalowymi chociaż wiele osób chciałoby by pewne problemy były rozwiązane natychmiast. Specyfika tej problematyki, ponadto zakorzenione w nas zachowania oraz przekonania, uniemożliwiają szybkie rozwiązania. Strategia realizacji opiera się na współpracy instytucji pomocy profesjonalnej i organizacji pozarządowych oraz dobieraniu specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów oraz szkoleniu wybranych populacji w zakresie tych metod.. Istnieje wiele przykładów pokazujących w jaki sposób skuteczna profesjonalna terapia uzależnienia wspomagana samopomocową działalnością klubów abstynenckich, grup AA, Kościoła oraz Stowarzyszeń przyczyniła się nie tylko do uratowania życia wielu ludziom, ale i wywołała pozytywne zmiany związane z przewyciężaniem bezrobocia i nędzy tych osób i ich rodzin.

Profilaktyka koncentruje się na działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, której głównym celem jest pogłębianie wiedzy, świadomości na temat szkodliwości nadużywania alkoholu i ukazanie problemów wynikających z picia, o wiele głębiej niż tylko w sferze biologicznej. Poruszane są także problemy związane z uzależnieniem od nikotyny i narkotyków - realizowany jest również Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Organizowane są liczne szkolenia, obozy profilaktyczne, wycieczki. Dzieci, szczególnie ze środowisk ubogich uczestniczą w koloniach i wycieczkach, organizowane są dla nich konkursy z zakresu profilaktyki alkoholowej i narkomanii. Ze środków programu finansowana jest pomoc dla dzieci z rodzin alkoholowych. Program walki z alkoholizmem będzie kontynuowany i rozwijany w następnych latach, i jest częścią niniejszej strategii. Koordynatorzy programów dostrzegają w ostatnich latach zwiększoną świadomość społeczną i większą liczbę przypadków osób podejmujących leczenie.

Za ważny i bardzo ważny problem społeczny, alkoholizm uznaje 76,8% respondentów badania ankietowego, a problem narkomanii 70,1% (Aneks str. 15).

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem o marginalnym charakterze. Niesie ze sobą negatywne konsekwencje nie tylko dla osób bezpośrednio w nią uwikłanych, ale i dla całej społeczności. Niszczy rodzinę, rozsadza ją od środka, w ofierze pozostawia rany psychiczne, wytwarza postawę słabości, bezradności, w dzieciach zaś utrwała przekonanie, że siła i przemoc wpisane są w dorosłe życie. Analiza zjawiska przemocy domowej w Kielcach

wskazuje, że sprawcami przemocy w ponad 90% są mężczyźni, a ofiarami najczęściej kobiety (60%) i dzieci (33%). Przemoc najczęściej występuje w średniej kategorii wiekowej 40 – 50 lat i w dużo mniejszym stopniu dotyczy osób młodszych budujących swe związki w oparciu o relacje partnerskie.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach (SOW) powstał 1 września 2006 roku w wyniku przekształcenia Działu Pracy Socjalnej i Poradnictwa Rodzinnego. Wraz ze zmianą nazwy zmieniły się też zadania placówki. Do głównych należy przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym. Zadania te ośrodek realizuje poprzez:

- rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie i opracowanie planu pomocy;
- wspieranie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie, m.in. poprzez reprezentowanie interesów osób i rodzin w urzędach;
- prowadzenie interwencji kryzysowej;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpiecznego, całodobowego schronienia w sytuacji zagrożenia;
- udzielanie szeroko rozumianego poradnictwa prawnego, psychologicznego, medycznego i socjalnego;
- prowadzenie działań terapeutyczno-wspomagających (diagnoza, terapia indywidualna, rodzinna, małżeńska i grupowa);
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- objęcie specjalistyczną pomocą dzieci – świadków przemocy, m.in.: pomocą psychologiczną, psychoedukacyjną, pedagogiczną i socjoterapeutyczną
- opracowanie, wdrożenie i realizację Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie;
- podejmowanie działań prewencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

- udzielanie porad osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez pełnienie
- dyżurów w Telefonach Zaufania;
- realizację procedury „Niebieskie Karty”;
- organizowanie szkoleń dla kadry realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizację programów profilaktycznych umożliwiających rodzinie dotkniętej przemocą lub inną sytuacją kryzysową przezwyciężanie trudności;
- organizowanie kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracę z mediami;
- monitorowanie i ewaluację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- stałą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (m.in.: z sądami, prokuraturą, policją, szkołami, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, itd.);
- współdziałanie ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi MOPR, w szczególności w zakresie pracy socjalnej, specjalistycznego poradnictwa i realizacji procedury „NK”;
- uczestnictwo w pracach zespołów interdyscyplinarnych, m.in. Zespołu Profilaktyki Rodzinnej;
- udział w projekcie systemowym „Działanie szansą na przyszłość” EFS;
- uczestnictwo w pracach Zespołu Roboczego i Zespołu ds. wdrażania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kielcach;
- analizę skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- prowadzenie w środowisku lokalnym działań promocyjnych nt. zjawiska przemocy w rodzinie (m.in.: udział w konferencjach, zjazdach, szkoleniach, wykonanie projektów plakatów, ulotek, biuletynu).

Założeniem SOW jest udzielanie specjalistycznej i kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny znajdującym się w sytuacji przemocy domowej. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia (SOW) swoją ofertę kieruje do osób doznających przemocy, stosujących przemoc jak i do świadków przemocy w rodzinie.

Kolejnym etapem efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania negatywnych następstw tego zjawiska w życiu społecznym i rodzinnym było stworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Kielce na lata 2008 – 2013. Zawiera on: podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia też charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, dostępne dane na temat przemocy w rodzinie w Kielcach w latach 2005 – 2006. Istotną częścią Programu jest szczegółowy harmonogram działań wraz z kosztorysem, a także wskaźniki osiągnięcia celów i załączniki.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji, odpowiadać na potrzeby mieszkańców Kielc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

I. Podstawa prawna Programu: Art. 6 ust.2, pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005r. Nr 180, poz. 1493).

II. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Program oparty jest na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,

2. jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby ,

3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania

Analiza statystyczna badania ankietowego wykazuje, że istnieje zdecydowanie silniejszy związek między statusem społeczno ekonomicznym a zjawiskiem przemocy (współczynnik Pearsona 0.913, wskazuje na silną dodatnią korelację pomiędzy zmiennymi – im niższy status społeczno-ekonomiczny, tym więcej przypadków przemocy domowej), niż informacja podawana w literaturze publicystycznej lub na użytek akcji „przeciwdziałania przemocy”. Oznacza to zatem, że skuteczne wysiłki podjęte dla ograniczania ubóstwa w mieście w istotnym zakresie powinny zmniejszyć patologiczne zjawisko przemocy. Za ważny i bardzo ważny problem społeczny, przemoc w rodzinie uznaje 80% Kielczan. Co trzeci (29%) respondent twierdząco odpowiedział na pytanie „Czy są takie osoby w Pana(i) rodzinie, które według Pana(i) wiedzy doznawały przemocy lub były jej sprawcami w rodzinie?” (Aneks str. 16, 23)

2.7.2. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w Kielcach (na podstawie analizy dokumentów i badania ankietowego)

Kwestie generalne:

- Głębokie podziały – lepsi i gorsi kielczanie, enklawy biedy
 - a) blokowiska – rozwarstwienie
 - b) zagrożenie patologią, wrogość wobec innych
- Więcej ludzi starszych – zagrożenie tworzenia się enklaw osób samotnych i niepotrzebnych np. KSM
- Niepełnosprawni – wymieranie opiekunów
- Brak liderów
- Brak motywacji do inicjowania działań grup nieletnich na rzecz miasta
- Szarość i brak estetyki osiedli
- Brak współpracy z uczelniami, wykorzystania potencjału studentów
- Niski poziom kapitału społecznego

- Zanik zasad współżycia społecznego
- Niski poziom poczucia bezpieczeństwa wieczorami i nocami
- Nie wykorzystany potencjał chęci działania przedsiębiorców na cele publiczne

Kwestie dotyczące rekreacji i rozrywki:

- Brak zabawy „na mieście” – Kielczanie nie są przyzwyczajeni do nocnego życia (potrzeba wsparcia ze strony władz). Brak tradycji miejsca żyjącego nocą (potrzebne jasno określone miejsce)
- Dostępność, różnorodność rozrywki

Kwestie dotyczące transportu i infrastruktury:

- Korki (szczególnie w centrum w godzinach szczytu)
- Brak pasażerskiego lotniska
- Słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
- Fatalne drogi, brak parkingów
- Komunikacja miejska w małym stopniu dostosowana dla kobiet z wózkami i osób niepełnosprawnych
- Nierównomierna lokalizacja żłobków i przedszkoli, niedostosowanie liczby miejsc do faktycznych potrzeb. W przypadku dzieci niepełnosprawnych problemy te powodują duże ograniczenie aktywności zawodowej rodziców
- Inwestycje miejskie koncentrują się głównie w centrum miasta przy jednoczesnym zaniedbywaniu jego obrzeży
- Niepokojąca tendencja do ograniczania zielonej przestrzeni miasta
- Słaby stopień integracji społecznej mieszkańców przyczyną braku dbałości o porządek w mieście
- Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców

Kwestie dotyczące zatrudnienia

- Brak systemowej informacji o miejscach pracy dla studentów i dla osób w wieku ponadgimnazjalnym
- Urząd pracy ma zbyt mało ofert dla przedsiębiorców
- Brak doradztwa zawodowego w systemie szkolnym

2.7.3. Wnioski, pomysły, propozycje

- Świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży i kluby seniora wrosły w społeczną świadomość kielczan i powszechny jest postulat dalszego rozwoju sieci tych placówek. Wydaje się, że placówki te mogłyby również pełnić funkcję lokalnych, osiedlowych domów kultury, być miejscem spotkań, które aktywizowałyby lokalną społeczność i stanowiły wspólną przestrzeń dla mieszkańców i reprezentujących ich samorządowców. Przeciwdziałałyby w pewnym stopniu atrofii społecznych więzi.

Wśród postulatów wymienianych w ankiecie najczęściej pojawiały się:

bezpłatne udostępnianie obiektów rekreacyjnych, wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, organizowanie zajęć pozalekcyjnych, rozwijanie zainteresowań, warsztaty, profilaktyka uzależnień i socjoterapia, wsparcie środowiskowe (szkoła, rodzina), wycieczki krajoznawcze dla dzieci oraz wyszukiwanie talentów sportowych, umysłowych i organizacja zajęć poza domem.

- Zwiększona aktywność osób starszych wiąże się ze znacznymi korzyściami społecznymi. Osoby starsze wnoszą w efekcie więcej do społeczeństwa, dlatego organizacje rządowe i lokalne władze powinny być świadome wiodącej roli aktywności fizycznej w utrzymaniu zdrowia i niezależności osób starszych. Wśród licznych postulatów mieszkańców Kielc pojawiają się: aktywizacja środowiska lokalnego np. bank usług medycznych dla osób starszych, łatwiejszy dostęp do rehabilitacji, zlikwidowanie barier architektonicznych. Propagowanie idei wolontariatu, wolontariuszy, którzy mogliby poświęcić wolny czas osobom starszym, najczęściej samotnym. Przystosowanie chodników i dróg dla osób poruszających się na wózkach. W każdym osiedlu powinna być przychodnia rehabilitacyjna z możliwością odpowiednich zajęć. Powinny powstać domy dziennego pobytu dla osób starszych, niepełnosprawnych i placówki opieki paliatywnej.
- Problemy rodzin związane są najczęściej z kwestią zatrudnienia i własnego mieszkania. Stąd najczęściej postulaty dotyczą oczekiwań od władz samorządowych pomocy w zdobyciu własnego mieszkania dofinansowanego przez państwo oraz skutecznej walki z bezrobociem. Również aktywizacji osób biernych, wycofanych i nieaktywnych zawodowo. Większej dostępności do poradni rodzinnych, także kampanii informacyjnych o możliwości korzystania z porad psychologa, psychiatry itp. oraz powstania całodobowego ośrodka interwencji kryzysowej z hostelem

- Najbardziej zaniedbanym, pod każdym względem, obszarem miasta stanowią osiedla położone w części zachodniej: Białogon, Czarnów, Jagiellońskie, Herby. Być może warto byłoby wykorzystać doświadczenia procesu rewitalizacji francuskiego miasta Le Havre z lat 2000 - 2006. Południowa część Le Havre, niemal dokładnie odpowiadała części zachodniej Kielc z niekorzystną strukturą społeczną mieszkańców. Notowany był tu wysoki wskaźnik przestępczości, wysoki wskaźnik bezrobocia i osób utrzymujących się z pomocy społecznej. Duża liczba samotnych matek i znaczny odsetek mieszkańców przedwcześnie kończących edukację. Podobnie jak w zachodniej części Kielc, obszarowi temu zagrażała postępująca degradacja środowiskowa, ekonomiczna i socjologiczna. Dlatego celem projektu, wpisanego do dokumentów strategicznych, była poprawa jakości życia mieszkańców tego francuskiego miasta oraz wzmocnienie aktywności ekonomicznej na tym terenie poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i wypracowanie całościowego podejścia uwzględniającego zagadnienia odnowy w perspektywie średniego i długiego okresu. Innym, nie mniej ważnym założeniem projektu było promowanie połączeń funkcjonalnych i transportowych z resztą miasta, co zaowocowało lepszą komunikacją i integracją społeczną mieszkańców Le Havre. Dla partnerów francuskiego projektu (przedsiębiorstw, fundacji, stowarzyszeń) oznaczało to włączanie mieszkańców w zainicjowany projekt i uzyskanie społecznej akceptacji, a zatem zwiększenie optymalizacji podejmowanych decyzji, zwłaszcza że zasadniczym priorytetem podjętych działań było wzmocnienie integracji mieszkańców objętych programem. Okazało się również, że dzielnice te posiadają duży potencjał społeczny, o czym świadczyła duża przedsiębiorczość młodych ludzi włączających się w inicjatywy lokalne. Lista działań była długa, specyfiką projektu było duże znaczenie partycypacji społecznej od której zależało powodzenie przedsięwzięcia.

Innym ciekawym pomysłem związanym z degradującą się przestrzenią bloków z lat 50., 60., 70., jest twórczość francuskiego artysty Yves'a Belorgey'a, który dostrzegł w tej architekturze pewne wspólne i charakterystyczne cechy. Jego zdaniem, mieszkańcy bloków w pewnym sensie „destruują tę architekturę sami, aby się od niej uwolnić”. Szansy wyrwania się współczesnego biernego obserwatora ze stanu obojętności, przemienienie go w osobę zaangażowaną upatruje w wystawach, które sam organizuje, mając nadzieję wzbudzić zainteresowanie mieszkańców

środowiskiem ich życia. Promowanie wszelkiej kulturalnej aktywności stanowi jeden z istotniejszych elementów rewitalizacji¹⁸.

3. Kierunki rozwoju społecznego Kielc

Dbłość o wysoką jakość życia mieszkańców jest ważne dla miasta, gdyż wpływa na jego lepsze postrzeganie jako miejsca zamieszkania, podjęcia nauki czy też pracy, buduje tym samym pozytywną tożsamość. Możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych obywateli, tworzy podstawę otwarcia na kreatywność i otwartość na innowacje. Jest warunkiem spełnienia i satysfakcji z życia mieszkańców.

Przeciwdziałanie międzygeneracyjnej transmisji biedy jest bezwzględną koniecznością dla polityki społecznej w mieście. Strategia, w tym aspekcie musi być realizowana już od momentu przyjścia na świat dziecka w ubogiej rodzinie, poprzez system wspierania rzeczowego i usługowego dla dzieci (bezpłatny dostęp do przedszkola, dożywianie w szkole i dostęp do opieki zdrowotnej za pośrednictwem szkoły), wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów w wyniku wczesnego diagnozowania deficytów rozwojowych, wprowadzenie obowiązkowych lekcji wyrównawczych dla dzieci z deficytami edukacyjnymi

Pracownicy oświaty, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej muszą przyjąć obowiązek – działając w ramach zespołów interdyscyplinarnych – identyfikowania zagrożeń dotyczących dzieci i młodzieży w gminie i natychmiastowego reagowania na nie.

Należy zwrócić uwagę na skutki społeczne długotrwałego braku pracy i związanej z tym biedy. Jednym z tych skutków jest odwrócenie ról związanych z płcią; zmiana pozycji głowy rodziny – z tradycyjnie męskiej na kobiecą. W kategoriach biedy chronicznej to kobieta staje się głową rodziny, zapewnia jej byt, zdobywa niezbędne pieniądze. Do kobiet należą inne sposoby zdobywania potrzebnych środków: pożyczanie pieniędzy, gdy ich zabraknie, kupowanie na kredyt i negocjowanie spłaty długu, zwracanie się o pomoc do ośrodka pomocy społecznej czy organizacji charytatywnych. Do nich też należy takie gospodarowanie ograniczonymi zasobami, aby zaspokoić bieżące potrzeby rodziny. Kobiety najczęściej „trzymają kasę” dysponują pieniędzmi, co jednak w warunkach niedostatku nie tyle jest świadectwem władzy, co trudnym odpowiedzialnym i wyczerpującym obowiązkiem.

¹⁸ Dymnicka M. *Rola samorządów, innych podmiotów oraz niektórych kategorii mieszkańców w restrukturyzacji miejskiej przestrzeni. Konflikty na tle zagospodarowania przestrzeni*, (w:) *Przemiany przestrzenne w dużych miastach Polski i Europy Środkowo-Wschodniej*, praca zbiorowa pod redakcją Mariana Malikowskiego i Sławomira Soleckiego, Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2007, ss. 337 – 339.

W zmaganiu się z biedą kobiety są często osamotnione. Ich mężowie pracują gdzieś dorywczo bądź szukają pracy, albo też nie pracują i nie szukają pracy, tylko piją. Nadużywanie alkoholu, a w ślad za tym przemoc i złe stosunki rodzinne to niewątpliwie korelaty biedy, zwłaszcza długotrwałej i chronicznej .

Kolejny problem to zmiana relacji między pokoleniami: ludzie starsi ze swych rent i emerytur utrzymują niekiedy całe rodziny dorosłych już dzieci, świadczą pomoc finansową dorosłym, niepracującym synom i wnukom, nie licząc na wzajemność w jakiegokolwiek postaci. To zjawisko finansowego wykorzystywania wręcz ludzi starych wydaje się coraz bardziej wyraźne i świadczy o zmieniających się wzorach kulturowych i przewartościowaniu takich zasad jak pomoc starszym i słabszym .

Trudno przewidzieć, jakie dalsze konsekwencje społeczne w sferze wzajemnych stosunków między członkami rodzin, ale i w społeczności miasta, będą miały sygnalizowane tutaj problemy. Należy jednak mieć świadomość, że rozwiązywanie problemów społecznych w dużej mierze zależy i zależeć będzie jednak od samych mieszkańców Kielc.

Szczegółowa diagnoza miasta, zaprezentowana w rozdziałach poprzednich, stanowi podstawę planowania strategicznego. Można zacząć „patrzeć przed siebie”, aby określić pożądane kierunki zmian społecznych.

3.1. Wizja rozwoju

Społeczny rozwój miasta Kielc zależny jest od wielu czynników mających charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny. Dlatego też inwentaryzacja zasobów gminy jest ważna na etapie wdrażania Strategii. Zasoby należycie wykorzystane będą sprzyjać realizacji wizji rozwoju:

Analiza SWOT¹⁹

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

Wewnętrzne pozytywne - mocne strony, czyli atuty gminy. Mocne strony, to walory gminy, które w pozytywny sposób ją wyróżniają.

¹⁹ Analiza SWOT to metoda zainspirowana koncepcją pola Kurta Lewina używana powszechnie w gospodarce do analizy strategicznej. Oparta jest na podziale wszystkich czynników wpływających na obecną i przyszłą pozycję organizacji na czynniki zewnętrzne i wewnętrzne negatywnie i pozytywnie oddziałujące na (w tym wypadku) rozwój polityki społecznej w gminie. Ze skrzyżowania tych podziałów powstają cztery kategorie, tj. szanse i zagrożenia zewnętrzne, słabe i mocne strony wewnętrzne badanego obszaru. Analiza SWOT jest ważnym elementem analizy zasobów gminy i podstawą do określenia priorytetów rozwoju.

- Kielce – ośrodek skupiający potencjał intelektualny regionu: Politechnika i Uniwersytet, rozwinięte wyższe szkolnictwo niepubliczne;
- Dobrze rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa (m.in. nowoczesny stadion piłkarski);
- Polityka władz miasta nakierowana na wszechstronny i zrównoważony rozwój;
- Sprawnie działająca i przyjazna administracja;
- Jedna z najwyższych w kraju dynamika inwestycji w infrastrukturę techniczną i druga pozycja wśród miast wojewódzkich, jeśli chodzi o jakość kapitału ludzkiego;
- Istnieje niewykorzystany potencjał do tworzenia miejsc pracy w usługach, przemyśle, turystyce;
- Wykształcona i kompetentna kadra pedagogiczna w kieleckich szkołach, dobra baza lokalowa;
- Zintegrowana pomoc społeczna z udziałem zaangażowanych organizacji pozarządowych i Kościoła, reagująca na zagrożenia rodzin systemowo;
- Jest szeroki wachlarz imprez integracyjnych dostosowanych do potrzeb społeczeństwa;
- Dobra współpraca GKRPA z sądem w zakresie przymusowego leczenia;
- Zasoby lokalowe, miejsca do zagospodarowania i wykorzystania na cele społeczne

Wewnętrzne negatywne - słabe strony. Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

- Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w Kielcach;
- Niewystarczająca liczba specjalistów od leczenia odwykowego i miejsc na oddziałach odwykowych (2 letni okres oczekiwania). Brak oddziału detoksykacyjnego dla dzieci i młodzieży;
- Niewystarczająca liczba aktywnych (m.in. w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych) organizacji pozarządowych działających na terenie Kielc na polu pomocy społecznej;
- Niewystarczające zrozumienie zasad funkcjonowania systemu pomocy społecznej wśród lokalnej społeczności;
- Brak aktywności własnej osób korzystających z pomocy społecznej;
- Duży problem nadużywania alkoholu wśród klientów pomocy społecznej;
- Mała aktywność mieszkańców w zakresie samopomocy społecznej;

- Nieliczny wolontariat, trudno zachęcić młodzież do aktywności.
- Niewystarczająca baza wyposażenia i infrastruktury szkół (place zabaw, boiska sportowe, pomoce dydaktyczne);
- Brak lokali socjalnych;
- Niezadowalające nasycenie podmiotami gospodarczymi w mieście. Aż 95 % wszystkich aktywnie działających podmiotów w Kielcach to przedsiębiorstwa małe (do 9 osób zatrudnienia);
- Marginalny udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 osób;
- Brak znaczącego napływu kapitału krajowego i zagranicznego do sfery poza handlowej.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Zewnętrzne pozytywne - szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabią zagrożenia.

Mocne strony (szanse)

- Wykorzystanie efektów globalizacji dla rozwoju rynku usług;
- Rosnąca otwartość gospodarki, coraz silniejsza spójność z UE;
- Przyspieszenie modernizacji gospodarki poprzez usprawnienia i promocję transferu nowoczesnych technik i technologii;
- Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację programów z zakresu polityki społecznej – środki Unii Europejskiej, środki rządowe, inne;
- Rosnący poziom wykształcenia młodzieży i kadr zarządzających;
- Możliwość współpracy z organizacjami pożytku publicznego, rosnące znaczenie wolontariatu;
- Tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy – aktywizacja bezrobotnych;
- Wzrost kwalifikacji młodych (poradnictwo zawodowe dla młodzieży, szkolenia);
- Współpraca międzynarodowa;
- Rozwijanie życia kulturalnego społeczności;
- Wspieranie i rozwijanie działalności organizacji pozarządowych;
- Tworzenie nowych miejsc w celu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży;

- Wykorzystywanie walorów naturalnych gminy;
- Tworzenie właściwych warunków do wykorzystania aktywności społecznej;
- Liczne oferty nauki i pracy za granicą.

Słabe strony (zagrożenia)

Zewnętrzne negatywne - zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój organizacji gminy lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

- W dalszym ciągu obserwowalny jest (utrzymujący się od kilku lat) kierunek zmian polegający na konsekwentnym przesuwaniu odpowiedzialności za finansowanie zadań pomocy społecznej na lokalne samorządy, przy jednoczesnym ograniczaniu zadań zleconych, finansowanych centralnie;
- Niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji;
- Niekorzystne tendencje demograficzne – starzenie się społeczeństwa – wzrost problemów związanych z polityką społeczną;
- Niewystarczające środki finansowe przeznaczane w kraju na zadania z zakresu polityki społecznej i edukacyjnej, przy jednocześnie rosnącej skali potrzeb;
- Nadal wysoki poziom bezrobocia w Kielcach powodujący coraz silniejsze rozwarstwienie społeczeństwa – wzrost wydatków na pomoc społeczną;
- Trudne do przewidzenia skutki kryzysu rynków finansowych;
- Występowanie zjawiska przejmowania negatywnych wzorów i kulturowego dziedziczenia biedy;
- Brak miejsc pracy dla ludzi powyżej 45 roku życia;
- Wzrost liczby osób niepełnosprawnych;
- Wysoki odsetek ludzi młodych, wykształconych wyjeżdżających za granicę;
- Ustawodawstwo utrudniające powstawanie i rozwój podmiotów gospodarczych;
- Polityka społeczna skierowana na „rozdawnictwo” a nie na pomoc w zmianie sytuacji życiowej – uzależnienie od pomocy społecznej;
- Negatywny wpływ mediów na dzieci i młodzież;
- Niedostateczne wsparcie państwa dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i socjalnego;

- Kryzys wartości rodzinnych, patriotycznych i religijnych – relatywizm moralny;
- Brak zaufania społecznego;
- Bezrobocie; brak perspektyw rozwoju dla młodzieży;
- Brak inwestorów;
- Brak większych inicjatyw społecznych;
- Niewystarczający poziom aktywności i integracji społeczeństwa;
- Patologie: alkoholizm, przemoc, narkomania;
- Bierność, apatia wśród bezrobotnych;
- Zatrudnianie w szarej strefie;
- Słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej;
- Duża i zwiększająca się ilość mieszkańców bez możliwości uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych;
- Wzrastająca liczba osób starszych wymagających opieki;
- Niejasne przepisy prawne odnośnie dofinansowania mieszkańców domów pomocy społecznej

Najważniejszym zasobem miasta, a zarazem celem jego istnienia, są ludzie. To od ich zaangażowania będzie zależało powodzenie strategii rozwiązywania problemów społecznych i realizowanie misji Miasta Kielce.

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Kielcach, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja stanowi czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentacjami. Misja określa również główny cel polityki społecznej w Kielcach na najbliższe lata.

„Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających rozwojowi społecznemu miasta i jego mieszkańców oraz ograniczenie obszarów marginalizacji i wykluczenia społecznego”

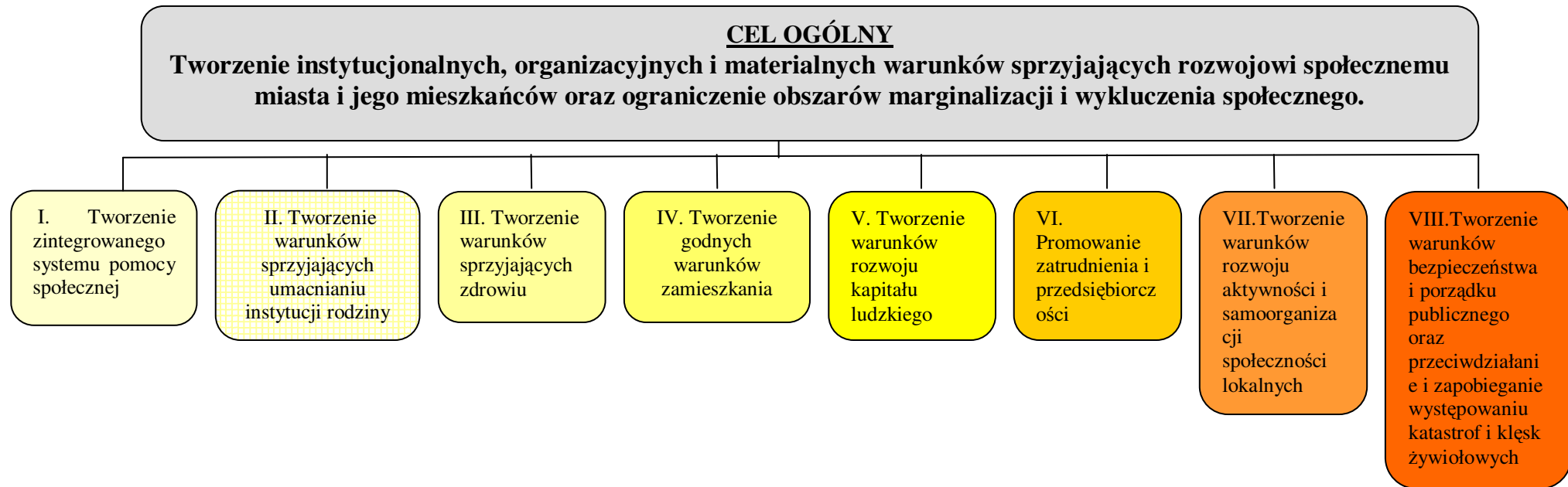
3.2. Cele rozwoju oraz zadania realizacyjne

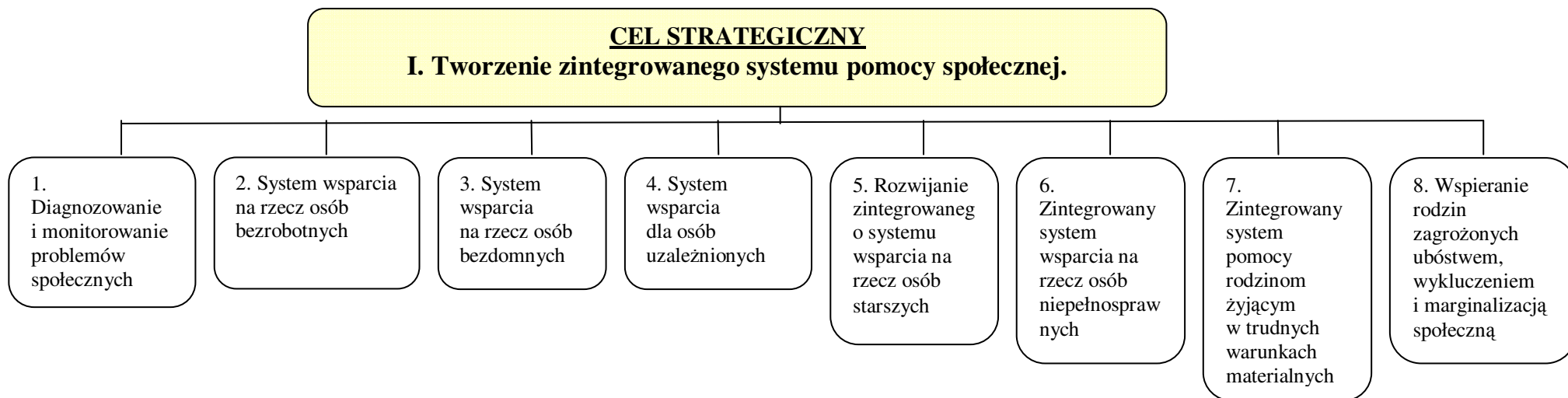
Strategiczne cele rozwoju gminy to przeformułowane główne problemy społeczne. Dla właściwego rozumienia niżej omawianych zagadnień zdefiniowane zostały następujące terminy:

- cel – formalnie ustalone i przewidywane do zrealizowania zamierzenie wynikające z potrzeb organizacji i jej otoczenia, będące opisem pożądanego stanu przyszłego
- cel strategiczny – cel charakteryzujący się wysokim poziomem ogólności oraz długim terminem realizacji
- cel operacyjny – cel służący realizacji konkretnego celu strategicznego, charakteryzuje się wyższym niż cel strategiczny poziomem szczegółowości.
- Zadania są opisanymi ogólnymi planami do realizacji, projekty zaś gotowymi do realizacji planami działań z określonymi: odpowiedzialnością, terminami, kosztami, źródłami finansowania, narzędziami zarządzania i monitoringu

Biorąc pod uwagę wagę problemów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania, ustalono hierarchię celów strategicznych, które spaja cel główny.

Diagram 1 . Drzewo celów

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zainicjowała kompleksowe badawcze podejście do problemu ubóstwa metodami ilościowymi i jakościowymi. Powstały weryfikowalne analizy i opracowania m.in. ujawnione zostały enklawy biedy w mieście.

- w 2004 roku Caritas przeprowadziła projekt utworzenia Ogólnopolskiego Banku Danych o osobach bezdomnych. Do projektu przystąpiło ok. 40 placówek udzielających pomocy bezdomnym. Inicjatywa projektowa miała na celu metodyczne opisanie dotychczasowych działań w tym zakresie i wskazanie dróg doskonalenia pracy z bezdomnymi. W tym celu przeprowadzono badanie socjologiczne przyczyn bezdomności w oparciu o kwalifikowaną próbę ok. 500 bezdomnych, oraz uaktualniono Kielecki Informator o placówkach służących bezdomnym i wypracowano poglądową mapę rozmieszczenia tej działalności na terenie całej Polski.

w ramach Świętokrzyskich Dni Profilaktyki, Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie 13-14 maja 2004 roku zaprezentowało Regionalny System Diagnozy i Profilaktyki Młodzieży Szkół Ponadpodstawowych oraz przeprowadziło warsztaty dla pedagogów.

- w 2007 roku MOPR rozpoczął wdrażanie nowego programu informatycznego TT-Pomoc, mający na celu tworzenie jednolitej elektronicznej bazy osób, korzystających z różnorodnych świadczeń o charakterze socjalnym

W ramach systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych na terenie miasta:

- w marcu 2006 r. MOPR utworzył Klub Integracji Społecznej,
- swoje Kluby Integracji Społecznej utworzył Caritas – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz Świętokrzyski Klub Abstynenta „RAJ” – dla osób uzależnionych od alkoholu,
- w listopadzie 2004 r. powstało prowadzone przez Caritas Centrum Integracji Społecznej,
- od października 2006 r. miasto realizuje program prac społecznie użytecznych. W tej formie aktywizacji bierze udział rocznie ok. 40 bezrobotnych osób, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- dzięki współpracy z instytucjami np. PUP, Świętokrzyską Komendą Wojewódzką Policji, OHP, oraz organizacjami pozarządowymi, np. Caritas, Kieleckim Centrum Kształcenia, klienci MOPR uczestniczą w wielu szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe i zwiększających ich kompetencje społeczne.

W ramach systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych:

- MOPR utworzył wyspecjalizowany dział zajmujący się udzielaniem świadczeń osobom bezdomnym przebywającym na terenie Kielc i koordynowaniem działań różnych podmiotów realizujących zadania z zakresu pomocy osobom pozbawionym dachu nad głową,
- Caritas utworzył przy ul. Żeromskiego 36a mieszkania chronione dla osób wychodzących z bezdomności,
- utworzono łaźnię, pralnię, świetlicę dzienną oraz Punkt Interwencji Kryzysowej dla osób bezdomnych i opuszczonych prowadzone przez stowarzyszenie „Arka Nadziei” przy ul. Ogrodowej 3.

System wsparcia dla osób uzależnionych

W ramach systemu wsparcia dla osób uzależnionych realizowane są wszystkie zaplanowane działania. Realizacją, koordynowaniem i zlecaniem zadań z tego zakresu zajmuje się Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w oparciu o uchwalany corocznie Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania terapeutyczne, profilaktyczne i edukacyjne prowadzą funkcjonujące na terenie miasta poradnie, np.:

- Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholizmu i Współuzależnienia, ul. Nowaka Jeziorańskiego 65,
 - Wojewódzki Ośrodek Uzależnienia od Alkoholizmu i Współuzależnienia, ul. Jagiellońska 72,
 - Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholizmu i Współuzależnienia, ul. Grunwaldzka 47,
 - Rodzinna Poradnia Profilaktyki i Terapii, ul. Karczowska 36
- oraz organizacje pozarządowe, np. Świętokrzyski Klub Abstynenta „RAJ”, Monar, Caritas i inne.

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych

W ramach zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych:

- na terenie miasta utworzono 4 kluby seniora,
- w 2008 r. MOPR podpisał porozumienie na kierowanie osób starszych do rodzinnego domu pomocy społecznej,
- wszystkie funkcjonujące na terenie miasta domy pomocy społecznej uzyskały zezwolenia wojewody na czas nieokreślony,
- zgłoszono do Funduszu Szwajcarskiego projekt utworzenia mieszkań chronionych dla osób starszych.

Zintegrowany system wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych

W ramach systemu wsparcia na rzecz niepełnosprawnych:

- na bieżąco realizowane są zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Innowacji Technologii MOPR prowadzi badania nt. warunków życia rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem,
- rośnie, aczkolwiek niewspółmiernie do potrzeb, liczba osób obejmowanych pomocą w formie usług opiekuńczych (w 2006 r. – z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 799 osób, zaś w 2007 – 882 osoby, w 2008 r. 1104 osoby) oraz usług rehabilitacyjnych (w 2006 r. – 371 osób, w 2007 – 411 osób, w 2008 r. – 490 osób),
- prowadzone są mieszkania chronione dla osób chorych psychicznie,
- w oparciu o porozumienie z Oddziałem Świętokrzyskim PFRON zrealizowano „Program wyrównywania różnic między regionami”, w ramach którego udzielono pomocy finansowej pracodawcom na wyposażenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz pomocy finansowej na likwidację barier transportowych, tj. zakup 9-osobowego samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych. Beneficjentem środków było Świętokrzyskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- realizowany jest Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, w ramach którego utworzono 8 miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym w MOPR, Urzędzie Miasta, Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej i Sobieskiego,
- na terenie miasta utworzony został Kielecki Dom pod Fontanną – ośrodek wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzony przez Świętokrzyski Zespół Regionalny Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego. Z usług Ośrodka regularnie korzysta ok. 90 osób,
- utworzono Ośrodek Wsparcia dla Osób z chorobą Alzheimera, Al. Legionów 5. Z pomocy Ośrodka korzysta dziennie 25 osób,

- utworzono trzeci Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie przy ul. Kołłątaja 4,
- utworzono Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, ul. Kościuszki 25,
- zakończono przygotowania do przekształcenia od 1.09.2009 r. Ośrodka Wsparcia dla Niepełnosprawnych przy ul. Chęcińskiej 23 w Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy,
- miasto Kielce wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kielcach utworzyło w zlikwidowanej części placówki opiekuńczo-wychowawczej „Dobra Chata” przy ul. Sandomierskiej mieszkania treningowe dla niepełnosprawnej intelektualnie młodzieży,
- zgłoszono do Funduszu Szwajcarskiego projekt utworzenia mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych,
- przystąpiono do realizacji projektu utworzenia w mieście Kieleckiego Centrum Niepełnosprawnych, który będzie pełnić różnorodne funkcje: integracyjną, informacyjną, szkoleniową, rehabilitacyjną, usługową. Zostaną utworzone w nim miejsca pracy dla ok. 50 osób niepełnosprawnych. Wystąpiono z wnioskiem o pozwolenie na budowę. Trwają zabiegi o sfinansowanie 59% inwestycji w ramach programu rządowego.

Cel operacyjny

Zintegrowany system pomocy rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych i rodzinom dysfunkcyjnym

W ramach zintegrowanego systemu pomocy rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych i rodzinom dysfunkcyjnym:

- na bieżąco świadczona jest profesjonalna pomoc w formie pracy socjalnej rodzinom problemowym z wykorzystaniem narzędzia w postaci kontraktu socjalnego przez służby socjalne podległe Prezydentowi miasta oraz organizacje pozarządowe,
- utworzono Zespół Usług Interwencji Kryzysowej, skupiający placówki świadczące profesjonalną pomoc osobom i rodzinom w kryzysie,
- utworzono mieszkania chronione typu interwencyjnego dla osób w sytuacji kryzysowej,
- we wrześniu 2006 r. utworzono Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w strukturze którego znajduje się Ośrodek Korekcyjno-Edukacyjny dla sprawców przemocy oraz hostel dla ofiar przemocy,
- od lipca 2005 r. realizowany jest uchwalony przez Radę Miejską Program „Budowanie przyjaznego systemu pomocy dziecku i rodzinie w Kielcach”.

W jego ramach:

- zwiększono liczbę placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego z 1 w 2002 r., do 24 w 2008 r.,
 - poddano transformacji wszystkie istniejące na terenie miasta domy dziecka, osiągając cel w postaci dostosowania placówek do standardów opieki i wychowania,
 - przekształcono duże domy dziecka w nowoczesne placówki wielofunkcyjne obejmujące placówki wsparcia dziennego, autonomiczne mieszkania grupy usamodzielniającej każde dla 12-14 wychowanków w wieku szkolnym oraz mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek,
 - we wrześniu 2005 r. w strukturze MOPR powstał interdyscyplinarny Zespół Profilaktyki Rodzinnej, którego zadaniem jest zdiagnozowanie rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, określenie długofalowego planu pracy socjalnej dla konkretnego środowiska, przygotowanie rodziny do podpisania kontraktu socjalnego, budowanie sieci wsparcia instytucjonalnego w środowisku lokalnym na rzecz rodziny (współpraca różnych instytucji).
- Celem Zespołu Profilaktyki Rodzinnej jest pomoc rodzinom w pokonywaniu trudności życiowych, a przede wszystkim kłopotów opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi. Wszelkie działania zmierzają do tego, by nie doszło do zabrania dziecka z rodziny naturalnej, a końcowym efektem pracy Zespołu jest spowodowanie, by rodzina samodzielnie radziła sobie z rozwiązywaniem trudności, by dostrzegała potrzeby wychowywanych dzieci oraz by nie dopuszczała się zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec nich.

- zasadą jest, że w nowo powstających blokach socjalnych powstają świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży,
- od kilku lat w Kielcach funkcjonuje Centrum Interwencji Kryzysowej prowadzone przez Caritas,
- w 2008 r. w mieście dostosowano wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych do obowiązującego standardu (wymóg ustawy – 1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców),
- w maju 2008 r. przyjęto do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cel operacyjny

Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją społeczną

W ramach systemu wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem i marginalizacją:

- współpracujące ze sobą organizacje pozarządowe oraz MOPR realizują wspólnie od kilku lat Program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”, w ramach którego w 2008 r. MOPR rozdysponował wśród osób potrzebujących ponad 55 ton żywności,
- rokrocznie liczne organizacje pozarządowe oraz Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach organizuje wypoczynek letni i zimowy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- każdego roku MOPR oraz organizacje pozarządowe zapewniają dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłki w szkole, wyposażenie w podręczniki i przybory szkolne, paczki świąteczne,
- realizowany jest w mieście program stypendialny dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- od maja 2004 r. w ramach MOPR funkcjonuje Dział Świadczeń Rodzinnych, który udziela pomocy około 7 tysiącom rodzin w formie zasiłków rodzinnych, zasiłków pielęgnacyjnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka,
- od 2004 r. MOPR realizuje „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce” w oparciu o dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ramach Programu funkcjonują 2 projekty: projekt „Zintegrowana, kompleksowa pomoc edukacyjna dla dzieci pochodzących z rodzin romskich” oraz projekt „Asystenci Romscy”,

Celem Projektów jest poprawa stanu edukacji wśród dzieci romskich i doprowadzenie do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz zniwelowanie różnic dzielących tę grupę etniczną od reszty społeczeństwa.

W latach 2004-2008 Projektami objęto łącznie 234 rodziny romskie, udzielając im wsparcia na kwotę łączną 327 700 złotych (zakup podręczników, przyborów szkolnych, mebli – biurka, krzeseł, remont mieszkań, finansowanie wypoczynku letniego itp.),

- od 2004 r. do marca 2008 r. na terenie miasta był realizowany partnerski projekt w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Twarzą w twarz z rynkiem pracy – Model Zatrudnienia Przejściowego” skierowany do osób chorych psychicznie podlegających wykluczeniu społecznemu. Trwałym efektem projektu, współfinansowanego ze środków EFS, jest funkcjonujący od końca 2005 r. Kielecki Dom pod Fontanną oraz zatrudnienie 23 osób w ramach Zatrudnienia Przejściowego, z których 5 pracuje na podstawie umów o pracę do chwili obecnej.
- w 2008 r. Caritas utworzył w Kielcach Bank Żywności,
- od maja 2008 r. MOPR realizuje Projekt systemowy „Działanie Szansą na Przyszłość” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W projekcie uczestniczyło 140 klientów MOPR bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, dzieci i młodzież w wieku 15-25 lat ze świetlic środowiskowych, usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, osoby niepełnosprawne chorujące psychicznie, osoby doznające przemocy w rodzinie.

Celem Projektu była promocja integracji społecznej, obejmująca działania zapewniające równy dostęp do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym i dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez przygotowanie do wejścia lub powrotu na rynek pracy.

Na realizację projektu w 2008 r. Ośrodek pozyskał środki finansowe w wysokości 1 283 220 zł ze Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego, Biuro Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt będzie kontynuowany do 2013 r.

- od marca 2009 r. w ramach projektu systemowego Gminy Kielce/MOPR realizowany jest Program Aktywności Lokalnej skierowany do 104 osób – mieszkańców bloku socjalnego przy ul. Jagiellońskiej 26, ich otoczenia oraz osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną,
- od października 2008 r. w ramach MOPR funkcjonuje Dział ds. Świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.

Zadania realizacyjne wraz z harmonogramem wdrażania Strategii na lata 2010 - 2013

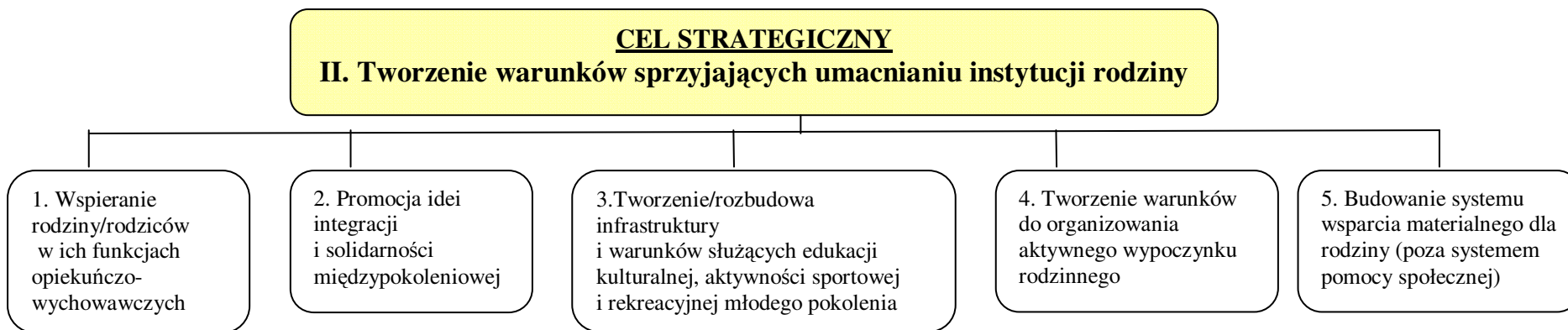
L.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
I. Tworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej.						
1.1. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych						
1.1.1.	Badanie potrzeb społeczności lokalnej – różnych grup; dorosłych, dzieci, młodzieży. Opracowanie ankiety i dystrybucja, zebranie wyników i wniosków do działań	Gmina	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2010 -2013	Dane zawarte w analizach, ankietach
1.1.2	Współpraca z uczelniami kieleckimi	Gmina	Uczelnie kieleckie, MOPR, Gmina, organizacje pozarządowe	Bezkosztowe	2010 -2013	Praktyczne wykorzystanie wiedzy naukowej, Liczba opracowań
1.2. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych						
1.2.1.	Kursy zawodowe dla bezrobotnych	Gmina, MUP, pracodawcy	MUP, MOPR, organizacje pozarządowe i inne	Budżet państwa. fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba kursów Liczba uczestników
1.2.2.	Kursy przekwalifikujące	Gmina, MUP, pracodawcy	MUP, MOPR, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba kursów Liczba uczestników

1.2.3	Tworzenie partnerstw instytucjonalnych dla realizacji programów wychodzenia z bezrobocia	Gmina, MOPR	MUP, MOPR, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba programów Liczba uczestników
1.2.4	Realizacja programów typu: prac interwencyjnych, społecznie użytecznych	Gmina, MOPR	MUP, MOPR, organizacje pozarządowe i inne	MUP, Budżet gminy, Fundusz Pracy, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba programów Liczba uczestników
1.2.5.	Propagowanie wolontariatu stanowiącego pierwszy krok do pracy zawodowej	Gmina	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe.	Fundusze strukturalne UE, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników - wolontariuszy
1.3. System wsparcia na rzecz osób bezdomnych						
1.3.1.	Budowanie i realizacja programów wychodzenia z bezdomności	Gmina, MOPR, org. pozarządowe	Gmina, MOPR, org. pozarządowe	GKRPA, służba zdrowia, policja i inne	2010 -2013	Liczba programów Liczba uczestników
1.4. System wsparcia dla osób uzależnionych						
1.4.1	Promowanie pozytywnych zmian zachowań i postaw mieszkańców wobec używek	Gmina, GKRPA	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	Fundusze strukturalne UE, GKRPA, służba zdrowia, policja i inne	2010 -2013	Liczba programów
1.4.2	Monitorowanie problemu uzależnień na terenie gminy	Gmina GKRPA	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	GKRPA, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba programów, Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu uzależnień. Liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego ws leczenia odwykowego
1.4.3	Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie uzależnień w szczególności dla dzieci i młodzieży	Gmina MOPR, GKRPA	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	Fundusze strukturalne UE, środki własne gminy i inne	2010 -2013	Liczba programów Liczba uczestników
1.4.4	Realizacja programów pomocy osobom uzależnionym (program wczesnej interwencji).	Gmina MOPR, GKRPA	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Fundusze strukturalne UE, środki własne gminy i inne	2010 -2013	Liczba programów Liczba uczestników
1.4.5	Inicjowanie tworzenia grup samopomocy wychodzenia z uzależnień	Gmina MOPR, GKRPA	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	środki własne gminy i inne GKRPA, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba grup samopomocy Liczba uczestników

1.5. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych						
1.5.1.	Tworzenie klubów seniora na terenie miasta	Gmina, org. pozarządowe	organizacje pozarządowe	Budżet gminy, inne	2010 -2013	Liczba klubów seniora Liczba uczestników
1.5.2.	Imprezy rekreacyjno-intergracyjne świadczone w formie uroczystości i imprez okolicznościowych	Gmina	organizacje pozarządowe	Budżet gminy fundusze strukturalne UE , i inne	2010 -2013	Liczba uroczystości i imprez
1.5.3.	Podnoszenie jakości i ilości usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem	MOPR	MOPR	Budżet gminy, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba opiekunów Liczba osób korzystających z opieki
1.5.4.	Współuczestniczenie gminy w zapewnieniu usług medycznych w celu zwiększenia ich dostępności dla osób starszych	Gmina	Gmina, zakłady opieki zdrowotnej		2010 -2013	Liczba specjalistów z którymi nawiązano współpracę Liczba osób starszych korzystających z usług
1.5.5.	Usługi transportu specjalistycznego dla osób starszych i niepełnosprawnych	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE dotacje i inne	2010 -2013	Liczba osób starszych, niepełnosprawnych korzystających z usług transportowych
1.6. Zintegrowany system wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych						
1.6.1	Prowadzenie pomiaru zasięgu i rodzaju niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży oraz diagnoza dostępności młodego pokolenia do świadczeń i usług rehabilitacyjnych.	Gmina, MOPR, szkoły	MOPR, gmina, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, szkoły	Fundusze strukturalne UE, PFRON, środki własne gminy	2010 -2013	Opracowania ilościowe i jakościowe
1.6.2	Opracowanie gminnej bazy danych dzieci niepełnosprawnych.	Gmina, MOPR, szkoły	MOPR, gmina, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, szkoły	PFRON, fundusze strukturalne UE, środki własne gminy	2010 -2013	Opracowanie biuletynu informacyjnego dla instytucji pomocowych
1.6.3	Wspieranie grup samopomocowych działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych.	Gmina, MOPR, szkoły	MOPR, gmina, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, i inne	Fundusze strukturalne UE, PFRON, środki własne gminy	2010 -2013	Liczba grup samopomocowych Liczba uczestników
1.6.4	Podjęcie działań sprzyjających budowaniu tolerancji u dzieci i młodzieży wobec niepełnosprawności fizycznej i	gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Fundusze strukturalne UE, Budżet gminy, PFRON i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów. Liczba szkoleń Liczba uczestników

	intelektualnej rówieśników.					
1.6.5	Dostosowanie budynków, pomieszczeń dla potrzeb osób niepełnosprawnych	gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy fundusze strukturalne UE, PFRON i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów. Liczba budynków
1.6.6	Podnoszenie jakości i ilości usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem	MOPR	MOPR	Budżet fundusze strukturalne UE gminy, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba opiekunek Liczba osób korzystających z opieki
1.6.7	Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych	PUP, PFRON, MOPR, gmina	MOPR, gmina, organizacje pozarządowe	PUP, MOPR, fundusze strukturalne UE, środki własne gminy i inne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych szkoleń
1.6.8	Organizacja imprez rekreacyjno-sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych	Gmina, MOPR, szkoły	MOPR, gmina, organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, firmy i inne	Fundusze strukturalne UE, PFRON, środki własne gminy	2010 -2013	Liczba zorganizowanych imprez
1.6.9	Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego – przeciwdziałanie powstania niepełnosprawności	Gmina	PCK	Budżet gminy, sponsorzy, wolontariat i inne	2010 -2013	Liczba punktów Liczba osób korzystających z wypożyczalni
1.6.10	Organizacja wycieczek, półkolonii dla dzieci i młodzieży z udziałem osób niepełnosprawnych	MOPR	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, parafie, firmy i inni	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, fundusze strukturalne UE, firmy i inni	2010 -2013	Liczba zorganizowanych projektów % uczestników osób/dzieci niepełnosprawnych
1.7. Zintegrowany system pomocy rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych						
1.7.1.	Udzielanie pomocy w postaci zasiłków stałych, celowych lub okresowych	MOPR	Gmina, MOPR	Środki własne, gminy oraz dotacje	2010 -2013	Wartość udzielonych zasiłków (zł) Liczba rodzin korzystających z pomocy
1.7.2	Usprawnienie pracy socjalnej poprzez doszkalać pracowników w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, Fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów

1.7.3	Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Bankiem Żywności, związkami wyznaniowymi, Kościołem w zakresie wspierania rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych.	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2010 -2013	Wartość pomocy materialnej Liczba osób otrzymujących pomoc
1.7.4	Współtworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba utworzonych placówek Liczba dzieci objętych wsparciem
1.8. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem i marginalizacją społeczną						
1.8.1	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne oraz wypoczynku letniego.	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, i inne	2010 -2013	Wartość udzielonych świadczeń (zł) Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy
1.8.2	Budowanie systemu oparcia społecznego dla rodzin żyjących w ubóstwie.	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zaangażowanych organizacji Liczba uczestników

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

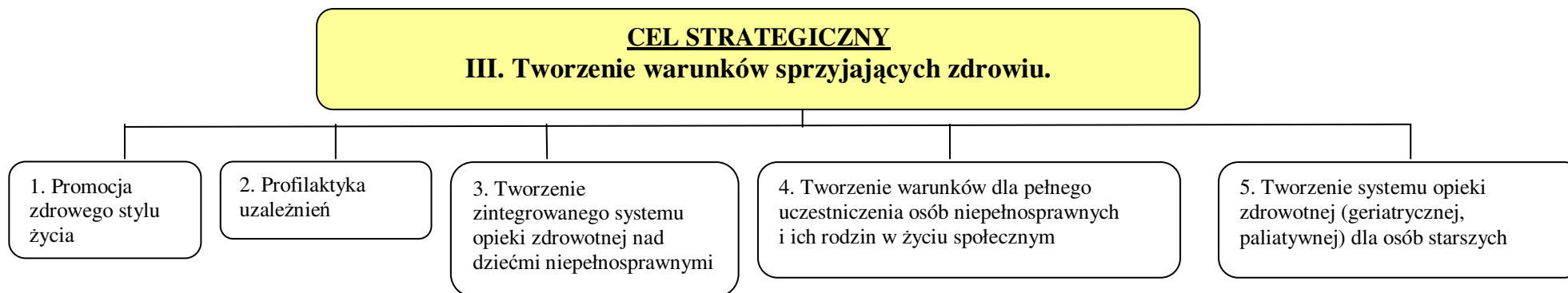
W sposób ciągły realizowane są zadania służące osiągnięciu zakładanych celów.

- liczne instytucje miejskie oraz organizacje pozarządowe realizują programy edukacyjne i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz rodziców,
- rozwijana jest sieć rodzin zastępczych,
- od kilku lat działa w Kielcach Federacja Stowarzyszeń Kulturotwórczych - Baza Zbożowa, która skupia organizacje pozarządowe działające na polu kultury i sztuki. W Bazie Zbożowej organizowane są bezpłatne warsztaty, koncerty, spektakle, wystawy plastyczne, fotograficzne, pokazy filmów i inne przedsięwzięcia artystyczne. Swą ofertę Baza Zbożowa kieruje dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Kielc.
- w kwietniu 2006 r. został otwarty zmodernizowany stadion piłkarski przy ul. Ściegiennego 8,
- oddano do użytku wielofunkcyjną halę sportową przy ul. Bocznej 15, która jest kompleksowym centrum aktywnych form turystyki, sportu i rekreacji,
- w ramach rządowego programu „Blisko boisko” otwarto boiska sportowe dla dzieci i młodzieży przy ul. Wrzosowej, przy SP 33 na osiedlu Świętokrzyskie, przy SP 18 na Czarnowie. W roku bieżącym zostanie oddane do użytku wielofunkcyjne boisko przy ul. Wikaryjskiej,
- otwarto baseny pływackie przy SP 27 na osiedlu Uroczysko i przy SP nr 25 na Slichowicach. W planach jest budowa basenów przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12 przy ul. Kujawskiej oraz przy ZSO nr 16 na Barwinku. Otwarta w sierpniu 2009.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
II. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny						
2.1. Wspieranie rodziny/rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych						
2.1.1	Utworzenie punktów poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychologicznego	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, środki pomocowe UE i inne	Gmina, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba powstałych punktów
2.1.2	Szkolenia dla rodzin, spotkania i dzielenie się własnymi doświadczeniami z gospodarowania domowym budżetem, domem	MOPR, organizacje pozarządowe	MOPR, szkoły i inne	Fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba zorganizowanych warsztatów Liczba uczestników
2.1.3	Spotkania dla dzieci i młodzieży nt. wolontariatu, np. z osobami potrzebującymi pomocy, działającymi wolontariuszami oraz z autorytetami	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, PCK, GKRPA, szkoły i inne	Budżet gminy, i inne	2010 -2013	Ilość spotkań Liczba zainteresowanej wolontariatem młodzieży
2.2. Promocja idei integracji i solidarności międzypokoleniowej						
2.2.1	Integracja rodziny – wspólne świętowanie (eucharystia, imprezy, spotkania, rozmowy, dyskusje,). urodziny, imieniny, jubileusze, itp	Gmina, Kościół	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe, parafie i inne	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Ilość spotkań Liczba uczestników
2.2.2	Organizowanie pokazów/konkursów umiejętności zawodowych seniorów wspólnie z dziećmi i młodzieżą	MOPR – Kluby Seniora	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Ilość konkursów Liczba uczestników
2.2.3	Wspieranie różnorodnych form twórczości i ruchu artystycznego osób starszych i młodszych	MOPR – Kluby Seniora	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Ilość imprez Liczba uczestników
2.3. Tworzenie/rozbudowa infrastruktury i warunków służących edukacji kulturalnej, aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia						
2.3.1	Organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych z aktywnym udziałem społeczności	Organizacje pozarządowe, gmina	Szkoły, gmina, organizacje pozarządowe,	budżet własny gminy, budżet organizacji pozarządowych, GKRPA, fundusze strukturalne UE, inne środki	2010 -2013	Liczba wydarzeń Liczba uczestników

2.3.2	Organizowanie konkursów dla społeczności gminy np. osiedle, parafia itd. na tematy: najładniejszy balkon, ogród, posesja, produkt lokalny.	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina organizacje pozarządowe, parafia, lokalni liderzy i inni	budżet własny gminy, budżet organizacji pozarządowych, inne środki	2010 -2013	Liczba konkursów Liczba uczestników
2.3.3	Organizowanie i szkolenie zespołów roboczych tematycznych, składających się z przedstawicieli różnych organizacji i instytucji, osób prywatnych, grup nieformalnych, firm prywatnych dla realizacji wspólnych inicjatyw.	Gmina	Gmina organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet organizacji pozarządowych,	2010 -2013	Liczba szkoleń
2.4. Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku rodzinnego						
2.4.1	Organizowanie/wspieranie otwartych, plenerowych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych o charakterze rodzinnym i integracyjnym.	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina organizacje pozarządowe, lokalni liderzy i inni	budżet własny gminy, budżet organizacji pozarządowych, inne środki, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba konkursów Liczba uczestników
2.4.2	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne inicjatyw nieformalnych, które wpływają na wzrost aktywności wypoczynku rodzinnego	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe i inne	Fundusze strukturalne UE, budżet gminy i inne	2010 -2013	Liczba inicjatyw
2.4.3	Organizacja rodzinnych imprez integracyjnych o charakterze kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym, promujących konstruktywne spędzanie wolnego czasu	kluby sportowe	Gmina, szkoły, GKRPA, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet GKRPA, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych imprez Liczba uczestników
2.5. Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodziny (poza systemem pomocy społecznej)						
2.5.1	Szkolenia dla rodzin, spotkania i dzielenie się własnymi doświadczeniami z gospodarowania domowym budżetem, domem	MOPR, organizacje pozarządowe	MOPR GKRPA, szkoły i inne	Fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba zorganizowanych warsztatów Liczba uczestników
2.5.2	Animowanie działań samopomocowych – promocja wolontariatu młodzieży	Organizacje pozarządowe	PCK, GKRPA. Szkoły, ośrodki zdrowia	Budżet gminy, Fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba działań na rzecz wolontariatu

2.5.3	Szkolenie z pozyskiwania środków na działania: sponsoring, loterie fantowe, akcje charytatywne, legalne zbiórki pieniędzy, bilety, aukcja/licytacja, koncert; dotacje i granty	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe, i inne	Gmina, organizacje pozarządowe	2010 -2013	Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

Cele operacyjne realizowano poprzez następujące działania:

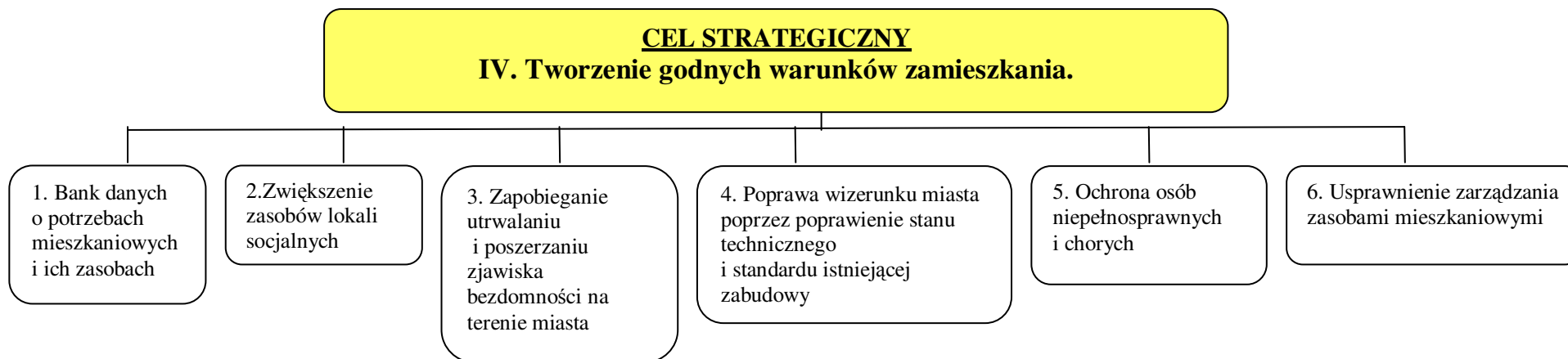
- w 2005 roku realizowano program „Rozwój/wspieranie działań promujących zdrowy styl życia wśród mieszkańców Kielc”,
- idea trzeźwego i zdrowego stylu życia propagowana jest poprzez organizację w mieście imprez sportowych, kulturalno-turystycznych, artystycznych itp.
- realizowane są zadania z zakresu ochrony zdrowia publicznego:
 - „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych” (realizowany od 2006 r., obejmuje szczepieniami wszystkie nowo urodzone dzieci, zamieszkałe na terenie Kielce. Dzieci szczepione są szczepionką Prevenar w 3, 5 i po ukończeniu 12 miesiąca życia. Program realizowany jest przez 14 placówek),
 - „Program profilaktyki zakażeń meningokokowych” (realizowany od 2008 roku; przeciw meningokokom szczepione były dzieci z rocznika 1992 oraz rocznik 2007. Program realizowany jest przez 14 placówek),
 - „Program szczepień przeciw grypie” (realizowany od 2006 roku; w 2006 i 2007 roku szczepione były osoby powyżej 65 roku życia, w 2008 roku osoby powyżej 55 lat; realizowany przez 11 placówek),
- realizowane były programy profilaktyki dentystycznej dla dzieci i młodzieży:
 - „Program profilaktyki próchnicy” (realizowany był w latach 2005-2007 przez 5 placówek. W ramach programu wykonywane były przeglądy jamy ustnej oraz lakowanie zębów stałych u dzieci do 11 roku życia),
- realizowane były programy z zakresu edukacji zdrowotnej, profilaktyki i rehabilitacji w zakresie chorób układu krążenia:
 - „Program ochrony serca – leczenie nikotynizmu u osób z chorobami układu krążenia” (realizowany w latach 2004-2007. W ramach programu pacjenci zakwalifikowani przez lekarza kardiologa otrzymywali lek pomagający im rzucić palenie),
 - „Program profilaktyki chorób układu krążenia i cukrzycy” (realizowany w latach 2004-2007. W ramach programu pacjenci powyżej 35 roku życia mieli wykonywane badania przesiewowe: ocena BMI, EKG, pomiar RR, oznaczenie poziomu cholesterolu i cukru we krwi oraz badanie lekarskie),
 - „Program wczesnego wykrywania Obturacyjnej Chroby Płuc” (realizowany był w latach 2004-2007. W ramach programu pacjenci powyżej 35 roku życia mieli wykonywaną spirometrię oraz badanie lekarskie),
 - „Program profilaktyki chorób nowotworowych – rak szyjki macicy” (realizowany w latach 2004 – 2005. W ramach programu wykonywane były badania cytologiczne u kobiet),

- od 2004 roku realizowane są zadania przez organizacje pozarządowe:
- Świętokrzyskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, Młodzieży, Dorosłym z Cukrzycą i Innymi Schorzeniami oraz Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Rejonowy w Kielcach realizują zadania w ramach profilaktyki zapobiegania cukrzycy.
- Świętokrzyski Klub AMAZONKI w Kielcach w ramach zadania organizuje spotkania edukacyjne na temat raka gruczołu piersiowego, rozdawane są ulotki oraz udzielane wsparcie wolontariuszek z Klubu,
- Świętokrzyskie Stowarzyszenie Mężczyzn z Chorobami Prostaty GLADIATOR w ramach zadania wykonuje badania przesiewowe z krwi (PSA) oraz organizuje spotkania edukacyjne na temat raka prostaty,
- w kieleckich placówkach oświatowych oraz pozaoświatowych (np. świetlice środowiskowe, kluby młodzieżowe) prowadzone są różnorodne programy z zakresu profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej:
PROFILAKTYKA W SZKOLE – programy i warsztaty profilaktyczne „Cukierki”, „Wiem co w trawie piszczy”, „Bariery są w nas”, „Wszyscy mamy te same prawa”, „Debata”, „Co znaczy być asertywnym”, „Stres”, „Kontakt”, „Uśpiony umysł”, „Stop”, „Wybierz”, „Spójrz inaczej”.
- PROFILAKTYKA ŚRODOWISKOWA – programy profilaktyczne „Veto wobec przemocy, alkoholu i narkotyków”, „Odnaleźć siebie plus”, „Na równoważni”.
- Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji przeprowadzało szkolenia w ramach programu profilaktycznego „Veto wobec przemocy, alkoholu i narkotyków oraz „Parpusiaki”,
- ŚCPiE, Zespół Poradni Pedagogiczno-Psychologicznych prowadzi regularne szkolenia i spotkania z nauczycielami i rodzicami,
- w mieście powstała sieć placówek wsparcia dziennego: klubów młodzieżowych, świetlic środowiskowych, świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych przez MOPR, ŚCPiE oraz organizacje pozarządowe,
- podczas imprez profilaktycznych (m.in. festyny, warsztaty, koncerty), organizowanych corocznie w maju w ramach Świętokrzyskich Dni Profilaktyki, mieszkańcy Kielc mogą uzyskać informacje o możliwości leczenia uzależnień na terenie miasta. Ponadto w lokalnych mediach umieszczone są ogłoszenia o działalności placówek profilaktycznych, Telefonów Zaufania,
- w roku 2005 r. został wydany informator „Tu znajdziesz pomoc
- w problemach uzależnień”,
- powstał Ośrodek Wczesnej Interwencji prowadzony przez Polskie Towarzystwo Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- prowadzone są grupy wsparcia oraz grupy samopomocy dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- powstał Ośrodek Wsparcia Dziennego dla Osób z Chorobą Alzheimerera,
 - utworzono oddział dla osób z chorobą Alzheimerera w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 76,
- Towarzystwo Dobroczynności oraz Caritas prowadzą wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
III. Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu.						
3.1. Promocja zdrowego stylu życia						
3.1.1	Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina	2010 -2013	Badanie opinii
3.1.2	Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA	2010 -2013	Wskaźniki stanu zdrowia mieszkańców
3.1.3	Promocja zdrowego stylu życia	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba programów
3.1.4	Realizacja programów z zakresu edukacji zdrowotnej dla dzieci i młodzież	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba programów edukacyjnych
3.2. Profilaktyka uzależnień						
3.2.1	Realizacja programów pomocy osobom uzależnionym (program wczesnej interwencji).	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba programów edukacyjnych
3.2.2	Monitorowanie stanu zdrowia, sprawności oraz zachowań zdrowotnych młodego pokolenia.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA	2010 -2013	Wskaźniki stanu zdrowia mieszkańców
3.2.3	Opracowanie kierunków i programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina	2010 -2013	Liczba programów ochrony zdrowia
3.2.4	Realizacja zadań z zakresu ochrony zdrowia publicznego (higiena, szczepienia ochronne, epidemiologia, promocja zdrowia itp.)	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba programów zrealizowanych programów profilaktycznych
3.2.5	Realizacja programów promocji zdrowia dla uczniów – preferencja dla wad postawy, wzroku, uzależnień, prawidłowego żywienia	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba programów profilaktycznych
3.2.6	Promocja/realizacja programów propagujących zasady bezpiecznego zachowania dzieci i młodzieży na ulicy/drodze, w domu, podczas zabawy,	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba programów profilaktycznych

	na wakacjach, w kontaktach z innymi ludźmi (atrakcyjne zabawowo-konkursowe formy realizacji)					
3.2.7	Tworzenie/realizacja programów profilaktyki próchnicy dla dzieci i młodzieży	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba programów profilaktycznych
3.2.8	Monitorowanie problemów uzależnień (alkohol, nikotyna, narkotyki) wśród dzieci i młodzieży	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, GKRPA	2010 -2013	Wskaźniki wielkości problemu
3.3. Tworzenie zintegrowanego systemu opieki zdrowotnej nad dziećmi niepełnosprawnymi						
3.3.1	Prowadzenie pomiaru zasięgu i rodzaju niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży oraz diagnoza dostępności młodego pokolenia do świadczeń i usług rehabilitacyjnych.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Wskaźniki pomiarów
3.3.2	Opracowanie gminnej bazy danych dzieci niepełnosprawnych.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Opracowanie informatora dla instytucji pomocowych
3.3.3	Wspieranie grup samopomocowych działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba inicjatyw
3.3.4	Podjęmowanie działań sprzyjających budowaniu tolerancji u dzieci i młodzieży wobec niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej rówieśników.	Gmina	Gmina, Służba Zdrowia	Gmina, NFZ	2010 -2013	Liczba szkoleń
3.4. Tworzenie warunków dla pełnego uczestniczenia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym						
3.4.1	Dostosowanie budynków, pomieszczeń dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, PFRON, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba budynków
3.4.2	Podnoszenie jakości i ilości usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem	MOPR	MOPR	Budżet gminy, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba opiekunek Liczba osób korzystających z opieki
3.4.3	Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych	MUP, PFRON, MOPR, Gmina	MOPR, MUP, Gmina, organizacje pozarządowe	MUP, MOPR, PFRON, fundusze strukturalne UE środki własne gminy i inne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych szkoleń
3.4.4	Organizacja imprez rekreacyjno-	Gmina, MOPR,	MOPR, gmina,	Fundusze strukturalne	2010 -2013	Liczba zorganizowanych imprez

	sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych	szkoły	organizacje pozarządowe, parafie, służba zdrowia, firmy i inne	UE, PFRON, środki własne gminy		
3.4.5	Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego – przeciwdziałanie powstania niepełnosprawności	Gmina	PCK	Budżet gminy, sponsorzy, wolontariat i inne	2010 -2013	Liczba punktów Liczba osób korzystających z wypożyczalni
3.4.6	Organizacja wycieczek, półkolonii dla dzieci i młodzieży z udziałem osób niepełnosprawnych	MOPR	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, parafie, firmy i inni		2010 -2013	Liczba zorganizowanych projektów % uczestników osób/dzieci niepełnosprawnych
3.5. Tworzenie systemu opieki zdrowotnej (geriatrycznej, paliatywnej) dla osób starszych						
3.5.1	Utworzenie zespołów domowej opieki dla osób przewlekle i chronicznie chorych	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	2010 -2013	Liczba zespołów Liczba osób objętych opieką permanentną
3.5.2	Tworzenie domowych hospicjów	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	2010 -2013	Liczba osób objętych opieką permanentną
3.5.3	Inicjowanie tworzenia grup wsparcia	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	Gmina, organizacje pozarządowe	2010 -2013	Liczba grup wsparcia

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

- w mieście na bieżąco monitorowane są potrzeby mieszkaniowe,
- na rozwiązanie problemu mieszkaniowego oczekuje obecnie 1497 wnioskodawców (stan na 30 czerwca 2008 r.);
- lokale odzyskiwane przez Miasto w wyniku naturalnego ruchu ludności zasiedlane są przez osoby znajdujące się na liście osób oczekujących na mieszkanie, osoby bezdomne oraz w wyniku realizacji wyroków sądowych o eksmisji. Łącznie w latach 2004-2008 mieszkania socjalne przyznano 132 osobom z wyrokami eksmisyjnymi;
- 57 rodzin zamieszkujących w budynkach wyłączonych z użytkowania otrzymało mieszkania z mieszkaniowego zasobu gminy,
- przyznawane są lokale mieszkalne osobom uprawnionym zamieszkującym w budynkach, które wyburzane są ze względu na zły stan techniczny.
- zwiększenie zasobu mieszkaniowego nastąpiło poprzez inwestycje Miasta w zakresie budownictwa mieszkaniowego w latach 2005-2008.
- w celu sfinansowania adaptacji budynku przy ul. Jagiellońskiej 26 Kielce przystąpiły do programu opracowanego przez Ministerstwo Infrastruktury i Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, celem którego była pomoc finansowa dla gmin na pokrycie części kosztów przedsięwzięć polegających na adaptacji budynków na cele mieszkalne. W związku z zawartą umową nr 31/333/2005 z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie na modernizację budynku przy ul. Jagiellońskiej 26 na lokale socjalne Kielce otrzymały 875.000 zł;
- zakończono budowę bloku przy ul. Piekoszowskiej 57, w którym we wrześniu 2009 r. powstaną 54 nowe mieszkania;
- w budynkach nowo wybudowanych lub adaptowanych na cele mieszkalne, na parterze znajdują się lokale dla osób niepełnosprawnych mających trudności z samodzielnym poruszaniem się. Osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności zostały przyznane lokale w budynkach przy ul. Jagiellońskiej 26, Jagiellońskiej 60a, Górników Staszycowskich 20a i Piekoszowskiej 57;
- W budynkach przy ul. Ściegiennego również znajdują się lokale przystosowane dla osób niepełnosprawnych;
- został uchwalony wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2009-2013;
- opracowano zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu dla najemców mieszkań komunalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej;
- opracowano ogólne założenia Programu zamiany lokali;

- od 2004 r. MOPR prowadzi mieszkania chronione dla osób chorych psychicznie,
- Dział ds. Dodatków Mieszkaniowych MOPR obejmuje rocznie ponad 8 000 gospodarstw domowych pomocą w formie dodatków mieszkaniowych,
- w 2008 r. Caritas uruchomił mieszkania chronione (preadaptacyjne) dla osób wychodzących z bezdomności.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
IV. Tworzenie godnych warunków zamieszkania.						
4.1. Bank danych o potrzebach mieszkaniowych i ich zasobach						
4.1.1	Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie)	Gmina	Gmina, MOPR	Gmina	2010 -2013	Liczba programów
4.1.2	Diagnozowanie potrzeb mieszkaniowych	Gmina	Gmina	Gmina	2010 -2013	Ewidencja potrzeb mieszkaniowych
4.1.3	Tworzenie mieszkań chronionych interwencyjnych dla osób w sytuacji kryzysowej	Gmina	Gmina, MOPR	Gmina	2010 -2013	Liczba mieszkań chronionych
4.2. Zwiększenie zasobów lokali socjalnych						
4.2.1	Pozyskiwanie pojedynczych mieszkań socjalnych na rynku mieszkaniowym	Gmina	Gmina, MOPR	Gmina	2010 -2013	Liczba mieszkań socjalnych
4.2.2	Monitorowanie istniejących mieszkań socjalnych pod względem bezpieczeństwa i warunków życia	Gmina	Gmina MOPR	Gmina	2010 -2013	Rejestrowanie zagrożeń i reakcji na nie odpowiednich służb
4.3. Zapobieganie utrwalaniu i poszerzaniu zjawiska bezdomności na terenie miasta						
4.3.1	Zabezpieczanie schronienia osobom bezdomnym w hotelach i schroniskach	Gmina	Gmina, MOPR, CARITAS	Gmina, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba hosteli i schronisk
4.4. Poprawa wizerunku miasta poprzez poprawienie stanu technicznego i standardu istniejącej zabudowy						
4.4.1	Nadzór nad stanem technicznym zasobów komunalnych miasta	Gmina	Gmina	Gmina	2010 -2013	Liczba zasobów komunalnych objętych specjalnym nadzorem
4.4.2	Rewitalizacja istniejących zasobów komunalnych miasta	Gmina	Gmina, org. pozarządowe	Gmina	2010 -2013	Liczba odnowionych zasobów mieszkaniowych
4.5. Ochrona osób niepełnosprawnych i chorych						
4.5.1	Tworzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Gmina	Gmina	Gmina, MOPR	2010 -2013	Liczba mieszkań chronionych

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

- od 2004 r. MOPR realizuje „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce” w oparciu o dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ramach Programu funkcjonują 2 projekty: projekt „Zintegrowana, kompleksowa pomoc edukacyjna dla dzieci pochodzących z rodzin romskich” oraz projekt „Asystenci Romscy”,
Celem Projektów jest poprawa stanu edukacji wśród dzieci romskich i doprowadzenie do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz zniwelowanie różnic dzielących tę grupę etniczną od reszty społeczeństwa.
- W latach 2004-2008 Projektami objęto łącznie 234 rodziny romskie, udzielając im wsparcia na kwotę łączną 327 700 złotych (zakup podręczników, przyborów szkolnych, mebli – biurek, krzeseł, remont mieszkań, finansowanie wypoczynku letniego itp.),
Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce „Pomoc edukacyjna dla dzieci z rodzin romskich”
 - wprowadzona została Matura Międzynarodowa w Liceum Ogólnokształcącym im. J. Słowackiego,
 - we wszystkich placówkach wsparcia dziennego i placówkach opiekuńczo-wychowawczych udzielane są dzieciom korepetycje prowadzone przez wolontariuszy lub kadre placówek,
 - w 2008 r. powstał w Kielcach Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego,
 - corocznie odbywają się w mieście Festiwale Nauki,
 - w 2008 r. Świętokrzyska Wojewódzka Komenda OHP przygotowała projekty:
na budowę Centrum Edukacji Zawodowej Młodzieży, które organizować będzie kształcenie młodzieży od klas gimnazjalnych z klasami przysposabiającymi do pracy oraz w szkołach dla dorosłych z uwzględnieniem przygotowania zawodowego,
Projekt „Moje kwalifikacje – moim atutem”, który dotyczy aktywizacji młodzieży w wieku 18-25 lat, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez uzyskanie lub podwyższenie kwalifikacji 90 osób w 4 zawodach,
 - od wielu lat działa w Kielcach Uniwersytet III Wieku,
 - na terenie klubów seniora dla osób starszych prowadzone są zajęcia z zakresu obsługi komputera, Internetu, zajęcia języków obcych.

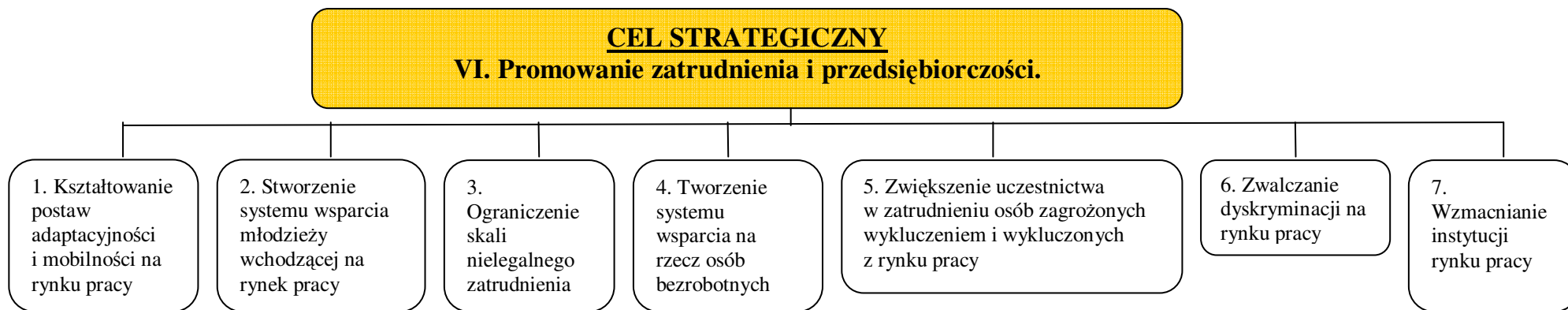
- w IV 2008 r. powstał Kielecki Inkubator Technologiczny, jednostka budżetowa Miasta Kielce, która wspiera funkcjonowanie nowo utworzonych innowacyjnych firm,
 - Miasto Kielce/ Wydział Projektów Strukturalnych i Strategii Miasta realizował i realizuje projekty służące aktywizacji gospodarczej mieszkańców Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, np.:

- „Jestem przedsiębiorczy – mam firmę”,
- „Międzynarodowe standardy Biznesu”,
- „Partner Centrum Obsługi Inwestora”.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
V. Tworzenie warunków rozwoju kapitału ludzkiego						
5.1. Upowszechnienie kształcenia na poziomie podstawowym i średnim						
5.1.1	Stać modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba modernizowanych obiektów
5.1.2	Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba sprzętu i środków dydaktycznych
5.1.3	Rozwijanie/wspieranie bazy materialnej, intelektualnej i organizacyjnej służącej wdrażaniu idei społeczeństwa informacyjnego, w tym przede wszystkim wprowadzania/wykorzystywania technik informatycznych i Internetu w dydaktyce	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba kursów, szkoleń Liczba uczestników
5.1.4	Tworzenie sieci świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży	Szkoły, organizacje pozarządowe	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet MOPR i inne, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Liczba placówek Liczba uczestników
5.2. Tworzenie spójnego, wielopoziomowego systemu kształcenia						
5.2.1	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży					

5.2.2	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej poprzez wzmocnienie istniejących placówek oraz stworzenie i prowadzenie nowych form wychowania przedszkolnego	Gmina	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba oddziałów % dzieci w wieku 3 -5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym
5.2.4	Prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi	Szkoły	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet MOPR fundusze strukturalne UE, i inne	2010 -2013	Liczba zajęć Liczba uczestników
5.2.5	Wymiana międzynarodowa dzieci i młodzieży w wieku szkolnym	Gmina, szkoły	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE	2010 -2013	Ilość podpisanych lub trwających umów
5.2.6	Edukacja ekologiczna młodego pokolenia	Gmina	Gmina, szkoły, PO KL organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba spotkań edukacyjnych Liczba uczestników
5.3. Wzrost liczby mieszkańców z wykształceniem wyższym						
5.3.1	Włączenie w proces edukacji i wychowania lokalnych autorytetów	Gmina	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010-2013	Liczba spotkań edukacyjnych Liczba uczestników
5.3.2	Wdrażanie programów rozwojowych szkół ukierunkowanych w szczególności na umiejętności kluczowe (ITC, języki obce, nauki przyrodnicze)	Szkoły	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE i inne	2010 -2013	Liczba zajęć Liczba uczestników
5.3.3	Promocja i wspieranie uzdolnionych uczniów	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba uczniów
5.4. Wzbogacanie standardowej oferty dydaktycznej programami edukacyjnymi wspierającymi rozwój i potencjał dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach kształcenia						
5.4.1	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze strukturalne UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba kursów Liczba uczestników
5.4.2	Organizowanie warsztatów	Gmina	Gmina, szkoły,	Budżet gminy,	2010 -2013	Liczba warsztatów

	psychologicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu komunikacji, twórczego radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów		organizacje pozarządowe	fundusze strukturalne UE, dotacje i inne		Liczba uczestników
5.5. Działania w zakresie kształcenia ustawicznego						
5.5.1	Promowanie idei „uczenia się przez całe życie”	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy środki pomocowe UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba kursów Liczba uczestników
5.6. Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy						
5.6.1	Analiza rynku pracy pod kątem potrzeb kwalifikacji edukacyjnych absolwentów	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy środki pomocowe UE, dotacje i inne	2010 -2013	Publikacja wyników badań
5.6.2	Poradnictwo/informacja na temat oczekiwań pracodawców, potrzeb i możliwości rynku pracy	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy środki pomocowe UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba punktów informacyjnych

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

- regularnie dofinansowywane są tworzone i istniejące miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w ramach realizacji ustawy o rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- w oparciu o porozumienie z Oddziałem Świętokrzyskim PFRON zrealizowano „Program wyrównywania różnic między regionami”, w ramach którego udzielono pomocy finansowej pracodawcom na wyposażenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz pomocy finansowej na likwidację barier transportowych, tj. zakup 9-osobowego samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych. Beneficjentem środków było Świętokrzyskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych,

- realizowany jest Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, w ramach którego utworzono 8 miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym w MOPR, Urzędzie Miasta, Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej i Sobieskiego,

- na terenie miasta utworzony został Kielecki Dom pod Fontanną – ośrodek wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzony przez Świętokrzyski Zespół Regionalny Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego. Realizuje on - w oparciu o międzynarodowe standardy - Model Zatrudnienia Przejściowego, który stwarza osobom chorym psychicznie szansę podjęcia pracy lub powrotu na rynek pracy.

W okresie od stycznia 2006 do marca 2008 w ramach Projektu Partnerskiego „Twarzą w twarz z rynkiem pracy – Model Zatrudnienia Przejściowego” 23 osoby sprawdziły swoje umiejętności zawodowe i społeczne w ramach 15 cykli ZP w Kielcach:

Obecnie miejsca ZP istnieją w: Studiu Teatralno-Muzycznym „Jazz – Club”, Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Kielcach oraz w kwaciarni „Pod Zegarem” w Kielcach.

- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Zarząd Główny w partnerstwie z Caritas Diecezją Kielecką oraz Powiatowym Urzędem Pracy realizował projekt „Wyprowadzić na prostą”, mający na celu aktywizację zawodową i społeczną osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

W ramach projektu został utworzony Punkt Aktywizacji Bezrobotnych Punkt Aktywizacji Bezrobotnych (PAB), który organizował spotkania indywidualne z akompaniatorem, warsztaty motywacyjne i grupy wsparcia, wsparcie specjalistów (psycholog, terapeuta, prawnik), pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, bezpośredni dostęp do komputera i urządzeń biurowych, szkolenia komputerowe, poradnictwo zawodowe, kurs komputerowy, kurs obsługi kas fiskalnych.

- w harmonogramie wielu realizowanych przez MOPR i organizacje pozarządowe projektów skierowanych do osób bezrobotnych ujęte są zagadnienia dot. prawa pracy (projekty realizowane we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy),

- ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy instytucji uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w Kielcach pozwoliła na podjęcie skoordynowanych działań i uruchomienia specjalnych programów pozwalających w dużym stopniu na ograniczenie zjawiska bezrobocia w mieście, również o charakterze profilaktycznym:

- program Phare 2002 SSG RZL, projekt dotyczący „Promocji zatrudnienia wśród młodzieży” pod nazwą „Aktywni młodzi”. Ogólna wartość projektu wyniosła 345.931 euro. Projekt trwał do 31.07.2005 roku.

- projekt „Wygrać przyszłość” w ramach Działania 1.3 SPO RZL, który był wdrażany na podstawie umowy o dofinansowanie podpisanej pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach a Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach aneksów.

Osoby, które brały udział w projekcie skorzystały z następujących form wsparcia:

- subsydiowanie zatrudnienie (prace interwencyjne),
- przygotowanie zawodowe,
- szkolenia,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

Od początku realizacji projektu, tj. od kwietnia 2005 do grudnia 2005 r. działaniami aktywizującymi objęto większą grupę 1346 osób niż z 1200 zaplanowanych na cały okres realizacji projektu (w tym kobiet 657 i 689 mężczyzn), z czego zatrudnienie podjęło 237 osób i kontynuowało 121 osób.

Formy wsparcia oferowane bezrobotnym w ramach projektu to:

- prace interwencyjne – z tej formy wsparcia skorzystało 268 osób,
- przygotowanie zawodowe - 176 osób,
- szkolenia –329 osób,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - 148 osób,
- poradnictwo i doradztwo zawodowe – 205 osób,
- pośrednictwo pracy - 440 osób,

Wydatki związane z realizacją projektu wyniosły 3.011.823,97 zł.

- projekt „Szansa na sukces” ramach SPO RZL Działanie 1.3. „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” realizowany w latach 2006-2007.

Osiągnięto następujące rezultaty:

- zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych przez 613 osób, z czego zatrudnienie w ciągu trzech miesięcy podjęło 173 osoby
- zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych 380 osób i podjęcie zatrudnienia przez 120 osób,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych przez 68 osób,
- rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach przyznanych dotacji przez 423 osoby.

- projekt „Aktywna młodzież” w ramach SPO RZL Działanie 1.2. realizowany od 01.01.2006-31.12.2007 r.

Działaniami aktywizującymi objęto 5020 osób.

- prace interwencyjne - 83 osoby, z czego 12 kontynuuje zatrudnienie po zakończeniu projektu,
- staże – 3617,
- szkolenia zawodowe - 755 osób.

- projekt „Daj sobie szansę” w ramach SPO RZL Działanie 1.5. realizowany od 01.02.2007-21.03.2008 r.

Ze szkoleń - warsztatów zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym skorzystało 507 osób.

- z poradnictwa zawodowego skorzystało 200 osób,
- ze szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe skorzystało 367 osób,
- w pracach interwencyjnych uczestniczyło 86 osób.

- projekt „Twoja przyszłość” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL

Osoby, które biorą udział w projekcie skorzystać mogą z następujących form wsparcia:

- usługi pośrednictwa pracy ułatwiające podjęcie odpowiedniego zatrudnienia;
- usługi doradztwa zawodowego i poradnictwa zawodowego zorientowanego na pomoc w podjęciu aktywności zawodowej;
- staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy umożliwiające zdobycie udokumentowanego doświadczenia zawodowego i nowych kwalifikacji;
- subsydiowane zatrudnienie umożliwiające zdobycie udokumentowanego doświadczenia oraz zaistnienie na rynku pracy;
- szkolenia umożliwiające nabycie nowych umiejętności i udokumentowanie kwalifikacji;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Od początku realizacji tj. projektu od 01.01.2008r działaniami aktywizującymi objęto grupę 2785 osób (w tym kobiet 1719 i 1066 mężczyzn).

- projekt „Drogowskaz kariery” realizowany w ramach PO KL, Poddziałanie 6.1. w okresie 01.04.2008r.-30.10.2009 r. Celem głównym projektu jest wzmocnienie i rozwój publicznych służb zatrudnienia w celu zwiększenia aktywizacji osób bezrobotnych.

W Projekcie weźmie udział 60 osób: 20 nowo zatrudnionych (9 pośredników pracy, 11 doradców zawodowych) oraz 40 pracowników kluczowych publicznych służb zatrudnienia z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach (pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, specjaliści do spraw rozwoju zawodowego, specjaliści do spraw programów, powiatowi asystenci EURES oraz liderzy klubów pracy).

W 2008 r. zostali oni objęci następującymi szkoleniami:

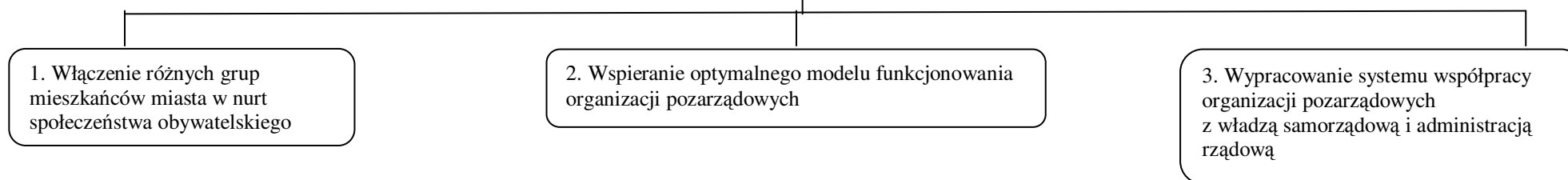
- Ustawa o promocji zatrudnienia
 - ABC pośrednictwa pracy
 - Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa – podstawowe zagadnienia
 - Standardy i warunki prowadzenia poradnictwa zawodowego oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy
 - Dokumentowanie ścieżki aktywizacyjnej bezrobotnego
 - Dokumentowanie ścieżki aktywizacji zawodowej zgodnie ze standardami,
 - PO KL – projektowanie, zarządzanie
- od stycznia 2009 r. działa Miejski Urząd Pracy

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Institucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
VI. Promowanie zatrudnienia i przedsiębiorczości						
6.1. Kształtowanie postaw adaptacyjności i mobilności na rynku pracy						
6.1.1	Promocja samozatrudnienia oraz ułatwienie warunków rozpoczęcia pracy na własny rachunek	Gmina , MUP	Gmina, MUP	Budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba spotkań informacyjnych
6.1.2	Organizacja corocznych konkursów na najlepsze przedsiębiorstwo oraz najlepszy produkt gminy z nadawaniem tytułu przez prezydenta miasta	Gmina, org. pozarządowe	Gmina	Budżet miasta, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba wyróżnionych przedsiębiorstw
6.1.3	Wspieranie wprowadzania do gimnazjum i szkoły podstawowej autorskich programów z zakresu kształtowania cech przedsiębiorczych realizowanych w formie różnorodnych zabaw, konkursów, gier symulacyjnych i warsztatów	Gmina , szkoły	Gmina	Budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	2010 -2013	Liczba programów edukacyjnych
6.2. Stworzenie systemu wsparcia młodzieży wchodzącej na rynek pracy						
6.2.1	Propagowanie wolontariatu stanowiącego pierwszy krok do pracy zawodowej albo jej uzupełnienie	Gmina, MUP	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników - wolontariuszy
6.2.2	Organizacja szkoleń i doradztwa dotyczącego zakładania własnego biznesu	Gmina, MUP	Gmina, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba uczestników
6.2.3	Organizowanie pracy i edukacji osób młodocianych np. przy współpracy z OHP	Gmina, OHP	Gmina, OHP, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników
6.3. Ograniczenie skali nielegalnego zatrudnienia						
6.3.1	Kontrole Państwowej Inspekcji Pracy	PIP	PIP	Budżet		Liczba przeprowadzonych kontroli
6.4. Tworzenie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych						
6.4.1	Systematyczne badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych	Gmina, uczelnie, PUP	MUP	fundusze strukturalne UE, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba opracowań diagnostycznych
6.4.2	Wdrażanie umów w zakresie szkoleń	Gmina, MUP,	Gmina, MUP,	Gmina, MUP,	2010 -2013	Ilość szkoleń

	między Miejskim Urzędem Pracy, bezrobotnym i pracodawcą jako efektywnej formy współpracy, umożliwiającej zaspokojenie potrzeb osób poszukujących pracy oraz firm poszukujących odpowiednio przeszkolonego pracownika	pracodawcy	pracodawcy	pracodawcy		
6.4.3	Organizacja kierunkowych kursów zawodowych	Gmina, MUP, pracodawcy	Gmina, MUP, pracodawcy	Gmina, MUP, fundusze strukturalne UE, pracodawcy	2010 -2013	Ilość kursów zawodowych
6.5. Zwiększenie uczestnictwa w zatrudnieniu osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych z rynku pracy						
6.5.1	Współpraca z Miejskim Urzędem Pracy w zakresie organizowania umów pomiędzy młodymi mieszkańcami gminy a pracodawcami – zdobywanie doświadczenia zawodowego.	Gmina, MUP, OHP	Gmina, OHP, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych umów Liczba uczestników
6.5.2	Organizacja we współpracy z pracodawcami prac krótkoterminowych (np. na zastępstwo, wolontariat) dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych i poszukujących pracy	Gmina, OHP, MOPR	Gmina, OHP, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników
6.5.3	Organizacja warsztatów i szkoleń aktywizujących dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych warsztatów Liczba uczestników
6.5.4	Realizacja programu prac społecznie użytecznych.	Gmina, PUP	Gmina, MUP, szkoły, orga.pozarząd.	PO KL, środki własne gminy, fundusze strukturalne sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników
6.6. Zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy						
6.6.1	Wspieranie kobiet w godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, np. poprzez współfinansowanie systemu opieki na dzieckiem, organizacji pomocy domowej etc.	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR, szkoły, organizacje pozarządowe	PO KL, środki własne gminy, sponsorzy i inne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników
6.6.2	Organizacja spotkań integracyjnych i	Gmina, MOPR	Gmina, MOPR,	PO KL, środki własne	2010 -2013	Liczba zrealizowanych spotkań

	motywacyjnych dla kobiet z pracodawcami i kobietami-przedsiębiorcami oraz prowadzenie warsztatów aktywizujących.		szkoły, organizacje pozarządowe	gminy, sponsorzy i inne		Liczba uczestników
--	--	--	---------------------------------	-------------------------	--	--------------------

CEL STRATEGICZNY
VII. Tworzenie warunków rozwoju aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnych

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

- corocznie uchwalany i realizowany jest Program współpracy Miasta Kielce z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program ten ma na uwadze w szczególności:

1. zwiększenie aktywności kielczan, służącej pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb mieszkańców,
2. stworzenie warunków do tworzenia inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
3. umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę,
4. integrację podmiotów realizujących zadania publiczne,
5. zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej Kielc,
6. prezentację dorobku III sektora i promowanie jego osiągnięć.

- w latach 2005-2008 organizacje pozarządowe w ramach zlecenia zadań na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie realizowały m.in. zadania z zakresu:

1. promocji zdrowia,
2. przeciwdziałania patologiom społecznym,
3. kultury,
4. sportu i turystyki,
5. ochrony środowiska.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
VII. Tworzenie warunków rozwoju aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnych						
7.1. Włączenie różnych grup mieszkańców miasta w nurt społeczeństwa obywatelskiego						
7.1.1	Budowa/ remont pomieszczeń dla działań społeczności lokalnych z ich udziałem	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2010 -2013	Liczba pomieszczeń i terenów przekazanych mieszkańcom
7.2. Wspieranie optymalnego modelu funkcjonowania organizacji pozarządowych						
7.2.1	Organizowanie i szkolenie zespołów roboczych tematycznych, składających się z przedstawicieli różnych organizacji i instytucji, osób prywatnych, grup nieformalnych, firm prywatnych dla realizacji wspólnych inicjatyw	Gmina	Gmina	Budżet gminy	2010 -2013	Liczba szkoleń
7.2.2	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne inicjatyw nieformalnych, które wpływają na wzrost aktywności	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, budżet gminy i inne	2010 -2013	Liczba inicjatyw
7.2.3	Organizowanie konkursów na najlepszą inicjatywę grup nieformalnych, innych organizacji pozarządowych i instytucji, zrealizowaną w gminie	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2010 -2013	Liczba konkursów
7.2.4	Szkolenie z pozyskiwania środków na działania: sponsoring, loterie fantowe, akcje charytatywne, legalne zbiórki pieniędzy, bilety, aukcja/licytacja, koncert; dotacje i granty	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe, parafie i inne	Gmina, organizacje pozarządowe	2010 -2013	Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań
7.2.5	Informowanie o dostępnych funduszach i programach	Gmina	Gmina, MOPR, organizacje pozarządowe, szkoły, i inne	Budżet gminy, fundusze strukturalne	2010 -2013	Liczba spotkań informacyjnych
7.3. Wypracowanie systemu współpracy organizacji pozarządowych z władzą samorządową i administracją rządową						
7.3.1	Pomoc w tworzeniu i funkcjonowaniu	Gmina	Gmina,	Budżet organizacji	2010 -2013	Liczba utworzonych organizacji

	organizacji pozarządowych		organizacje pozarządowe	pozarządowych		
7.3.2	Organizacja konkursów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	2010 -2013	Organizowanie konkursów zgodnie z ustawą o pożytku publicznym
7.3.3	Opracowanie różnych systemów współpracy (partnerstw) między różnymi podmiotami	Gmina, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Gmina, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Budżet gminy, PO KL	2010 -2013	Liczba opracowań

CEL STRATEGICZNY
VIII. Tworzenie warunków bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałanie i zapobieganie występowaniu katastrof i klęsk żywiołowych

1. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

2. Zapobieganie, przeciwdziałanie i neutralizowanie skutków katastrof i klęsk żywiołowych

Realizacja celu w latach 2004 – 2008

- od 2003 r. w Kielcach realizowana jest strategia „Służyć i chronić”, która obejmuje całokształt zadań ustalonych jako wspólne dla kieleckiego samorządu i Policji. Zadania te są ukierunkowane przede wszystkim na realizację trzech priorytetów:

- I. stworzenie bezpiecznego otoczenia;
- II. przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży;
- III. poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym na ulicach Kielc.

Elementem realizacji strategii „Służyć i chronić” jest tzw. „Bezpieczna Strefa”, która działa od grudnia 2003 roku.

W ramach strefy:

- a) funkcjonuje stały posterunek Policji i SOK w hali głównej kieleckiego dworca PKP,
 - b) policjanci wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej w Kielcach pełnią służby w posterunkach stałych, które utworzone zostały ze środków finansowych Urzędu Miasta,
 - c) wzmożono penetrację okolic lokali gastronomicznych, parku i ciągów spacerowych, przystanków MZK, okolic dworców PKP i PKS, bram przejściowych,
 - d) wzmożono legitymowanie osób oraz kontrole pojazdów,
 - e) realizowane są zadania patrolowe w autobusach komunikacji miejskiej.
- na terenie miasta funkcjonuje służba dyżurna, która posiada stałą łączność z dyżurnym KMP w Kielcach. Podczas wspólnych służb prewencyjnych zapewniona jest stała łączność radiowa z dyżurnymi KMP i Straży Miejskiej,
- w 2006 r. utworzono nowy posterunek Policji i Straży Miejskiej w Białogonie,
- miasto finansuje zakup narkotestów dla Policji,
- Policja i Straż Miejska organizują wspólne służby i prowadzą działania organizacyjno-porządkowe ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, realizując liczne przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczania imprez i uroczystości, kontroli targowisk, posesji, ośrodków wypoczynkowych i innych,
- na terenie miasta prowadzony jest system wizyjnego monitorowania miejsc niebezpiecznych. System ten stale jest modernizowany i rozbudowywany.

- przy Komendzie Miejskiej Policji stale działa Punkt Konsultacyjny dla ofiar przestępstw,
 - w maju 2008 r. został przyjęty do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia”.
- W zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i neutralizacji skutków katastrof i klęsk żywiołowych na terenie miasta podejmowane są następujące przedsięwzięcia:
- w okresie wystąpienia obfitych opadów atmosferycznych oraz w okresie wiosennych roztopów prowadzony jest monitoring urządzeń hydrotechnicznych i stanu wód rzek i cieków wodnych,
 - na okres zimy sporządza się wykaz instytucji i firm odpowiedzialnych za właściwe utrzymanie ciągów komunikacyjnych,
 - w okresie jesienno-zimowym zbiera się informacje dotyczące możliwości zakwaterowania osób bezdomnych i potrzebujących pomocy,
 - publikuje się w środkach masowego przekazu komunikaty ostrzegawcze dotyczące możliwości wystąpienia niepokojących zjawisk atmosferycznych,
 - w zakresie zwalczania pandemii ptasiej grypy wyposażono Straż Miejską, WKU w niezbędną odzież ochronną służącą bezpiecznemu poruszaniu się w środowisku zapowietrzonym,
 - w zakresie ochrony ludności przed skażeniem radiacyjnym zgromadzono niezbędną ilość środków farmakologicznych dla zminimalizowania skutków skażenia,
 - dla poprawy bezpieczeństwa ludności Miasta oraz koordynacji działań ratowniczych w czasie wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, klęsk żywiołowych i innych zagrożeń, od 1.01.2009 roku uruchomione zostanie w Urzędzie Miasta Kielce całodobowe Centrum Zarządzania Kryzysowego,
 - od sierpnia 2005 r. w ramach struktury MOPR działa Zespół Usług Interwencji Kryzysowej, w skład którego wchodzi poza działami MOPR placówki współpracujące z Ośrodkiem, podejmujące w swej działalności zadania z obszaru interwencji kryzysowej.
- Podstawowe zadania ZUIK to:
- zapewnienie schronienia osobie/rodzinie znajdującej się w sytuacji kryzysowej,
 - zapewnienie podstawowych form pomocy,
 - zapewnienie pomocy w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego, psychiatrycznego i różnych form terapii.

I.p.	Zadania realizacyjne (działanie)	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik
VIII. Tworzenie warunków bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałanie i zapobieganie występowaniu katastrof i klęsk żywiołowych						
8.1. Bezpieczeństwo i porządek publiczny						
8.1.1	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	MOPR-ZUIK, Policja	MOPR-ZUIK	Gmina, GKRPA, fundusze strukturalne	2010 -2013	Ilość programów, opracowań, procedur
8.1.2	Budowanie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą	MOPR-ZUIK, Policja	MOPR-ZUIK	Gmina, GKRPA fundusze strukturalne,	2010 -2013	Ilość programów, opracowań, procedur
8.1.3	Działania prewencyjne policji, tworzenie systemów monitorujących	Policja	Policja	Gmina	2010 -2013	Ilość programów, opracowań

	newralgiczne obszary miasta					
8.1.4	Wdrażanie programu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na ulicach Kielc	Policja	Policja	Gmina	2010-2013	Ilość programów, opracowań
8.2. Zapobieganie, przeciwdziałanie i neutralizowanie skutków katastrof i klęsk żywiołowych						
8.2.1	Monitorowanie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego miasta	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa	Gmina	2010 -2013	Rejestracja zagrożeń

4. Zarządzanie realizacją strategii.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania Strategii powinny być oparte na partycypacji społecznej.

4.1. Podmioty zarządzające realizacją strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Prezydent Miasta Kielce – wykonuje uchwały Rady Miejskiej i budżetu miasta przy pomocy Urzędu Miasta w Kielcach; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii; powołuje zarządzeniem Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce; zatwierdza plany operacyjne
- b) Rada Miejski w Kielcach – organ stanowiący w mieście; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją Strategii;

- c) Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce – ciało o charakterze operacyjnym, w którego skład wchodzi 8 osób: przewodniczący zespołu (Dyrektor MOPR pełniący funkcję koordynatora wdrażania Strategii) oraz 7 koordynatorów poszczególnych celów strategicznych; Zespół zbiera się raz na 2 lata lub częściej, w zależności od potrzeb; zadaniem Zespołu jest koordynacja wdrażania poszczególnych celów; zespół prowadzi monitoring realizacji Strategii z wykorzystaniem systemu wskaźników, akcję informacyjną i promocyjną wdrażania Strategii; opracowuje okresowe raporty z realizacji zadań.

4.2. Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji Strategii. Proces monitoringu i oceny oraz system aktualizacji omówiono szerzej w rozdz. 4.3 i 4.4.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe (m.in. Program Operacyjny Kapitał Ludzki), programy ministerialne, małe granty), a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno - promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP oraz strona www Miasta), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

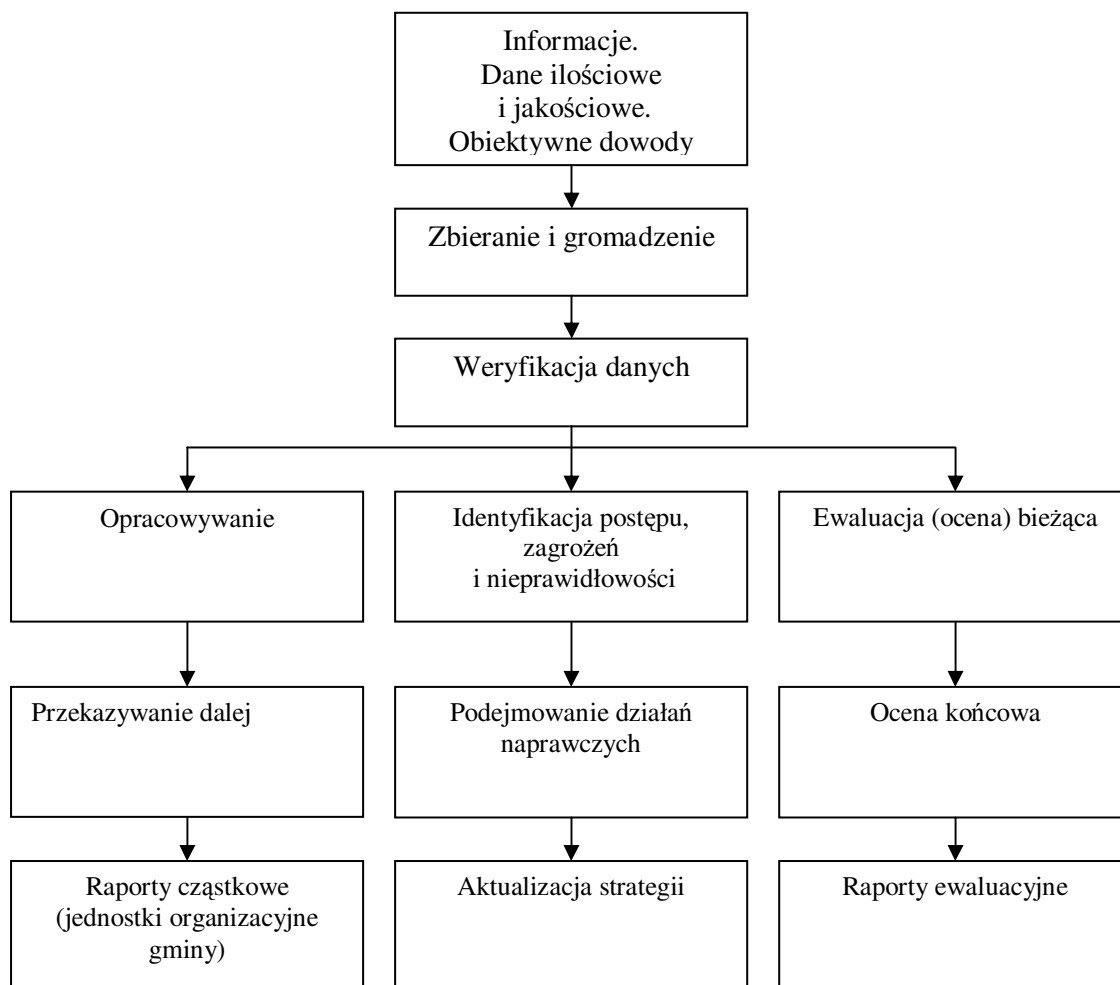
Społeczność lokalna nie może być jednak tylko i wyłącznie biernym obserwatorem działań Prezydenta, Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych. Istotnym aspektem jest włączenie

mieszkańców w proces planowania oraz monitoringu i oceny realizacji Strategii (monitoring społeczny – ankiety, sondaże, spotkania radnych z wyborcami).

4.3. Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawia poniższy schemat.

Diagram 3 Proces monitoringu i oceny Strategii

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce. Raporty będą sporządzane do końca lutego roku następującego po roku budżetowym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty roczne będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty roczne przewodniczący Zespołu przekazuje Prezydentowi Miasta Kielc, który następnie przedstawia Radzie Miejskiej informację o stanie wdrażania Strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Prezydent wspólnie z Zespołem

ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

4.4. Aktualizacja Strategii

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 2 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy Strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

- **Harmonogram**

Harmonogram musi uwzględniać preferencje partnerów oraz wszystkie bariery, których pokonanie może odwlekać zakończenie działań.

1. pierwszy etap przygotowawczy – mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych,
2. drugi etap działanie – bezpośrednia realizacja celu,
3. trzeci etap – porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

- **Preliminarz**

Każde działanie pociąga za sobą wydatki. Sposoby finansowania Strategii pochodzą albo ze środków na statutową, ustawową działalność instytucji lub ze środków dodatkowych, przeznaczonych na konkretny program.

- **Ocena efektu końcowego i jego promocja**

Ocena, czy osiągnięto cel i w jakim stopniu, jest potrzebna i tym, którzy realizowali strategię, i otoczeniu. Efekt działań musi być porównany z sytuacją wyjściową. Osiągnięcie celu operacyjnego pociągać powinno za sobą pytanie: co dalej? Jak utrzymać stan, który się osiągnęło? Jak go umacniać i rozwijać? Niezbędne więc w ostatnim etapie

oceny Strategii jest określenia rekomendacji na przyszłość. Osiągnięciu celu powinna towarzyszyć jego promocja. Gdy jej nie ma, społeczność nie wie, że cel został osiągnięty, a to wywołuje wyraziste, negatywne skutki.

- **Profilaktyka**

Problem biedy nie może być traktowany jako zadanie administracyjne, do wykonania którego powołany jest wyłącznie MOPR. W Kielcach ludzie nauczyli się żyć biedą i bezrobociem i wszystkie służby społeczne w mieście muszą przyjąć do wiadomości fakt, że bieda w ogóle, a wśród dzieci i młodzieży w szczególności, jest nie dającym się zbagatelizować złem, ponieważ zagraża rozwojowi, a przez to ogranicza kapitał ludzki.

Profilaktyka – eliminowanie społecznego wykluczenia dzieci i młodzieży i stwarzanie im wszelkich możliwości do społecznej integracji, a więc niedopuszczenie do kulturowego dziedziczenia biedy, musi być traktowane jako wyzwanie dla elit samorządowych gminy.

Zakończenie

Polityka społeczna w ciągu ostatnich lat ukierunkowała się w znacznym stopniu na udzielanie doraźnych form wsparcia osobom, których warunki egzystencji osuwają się w niedostatek i biedę, natomiast jej wpływ na procesy, które takie warunki generują na masową skalę, okazuje się raczej znikomy. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w braku rzetelnego rozeznania potrzeb i problemów społecznych, które przecież nie powstają w próżni, lecz są ściśle związane ze sferą ekonomiczną, edukacyjną czy zdrowotną na danym terytorium.

Polityka społeczna realizowana na poziomie kraju, regionu czy gminy, powinna być działalnością dynamiczną, skutecznie przewidującą zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej i na nie reagującą. Powinna zatem czerpać z możliwie najlepszej dostępnej wiedzy, w tym przede wszystkim uwzględniać opinie, postawy i zachowania lokalnej społeczności.

Zrównoważony rozwój, stanowiący obecnie główną koncepcję rozwojową państw należących do Unii Europejskiej, nie będzie nigdy możliwy do osiągnięcia, jeżeli w społecznościach lokalnych nie zostanie zapoczątkowany kompleksowy proces oddolnej identyfikacji oraz poszukiwania sposobów rozwiązania istniejących problemów społecznych,

czyli zjawisk niekorzystnych, ocenianych przez tę zbiorowość jako niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania. Doświadczenia Polski i innych krajów pokazują, że sukces w tej dziedzinie jest niemożliwy bez wysokiej aktywności mieszkańców, bez demokratycznej kontroli działania władz, wreszcie bez wytworzenia stosunków partnerstwa pomiędzy organizacjami pozarządowymi, sektorem przedsiębiorców a administracją publiczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kielce stanowi próbę integracji różnych instytucji (w szczególności samorządowych), organizacji i grup społecznych wokół nakreślonej wyżej wizji rozwoju społecznego oraz doniosłych celów strategicznych. Ich realizacja będzie zależała przede wszystkim od czynnego zaangażowania społeczności lokalnej. Analiza aktywności publicznej mieszkańców pokazuje, że w tej sferze jest bardzo wiele do zrobienia.